

Dit liv, din læring

Arbejdsark

Turboforløb for elever som ikke vurderes parat til den ønskede uddannelse i 8. klasse

TrygFondens Børneforskningscenter
Københavns Professionshøjskole
VIA University College

2020

Kolofon

Dato

Sidst opdateret 1. maj 2020

Overskrift

Dit liv, din læring. Arbejdsark

Turboforløb for elever som ikke vurderes parat til den ønskede uddannelse i 8. klasse.

Udviklet for

Børne- og Undervisningsministeriet

Udviklet af

Projektdirektør og forskningsansvarlig:
TrygFondens Børneforskningscenter

Materiale til 'Dit liv, din læring' er udviklet af: TrygFondens
Børneforskningscenter
VIA University College

Materiale til dansk er udviklet af:
Lektor Elsebeth Otzen og lektor Kenneth Reinecke Hansen
Københavns Professionshøjskole

Materiale til matematik er udviklet af:
Lektor Pia Beck Tonnesen og lektor Steffen Overgaard
Københavns Professionshøjskole

Indhold

Læsevejledning	8
Øvrige materialer – Dit liv din læring	9
Gennemgående arbejdsark	10
Gennemgående arbejdsark: Dit liv, din læring	11
Selvstændighed	12
Ansvarlighed	13
Motivation	14
Samarbejde	15
Tolerance	16
Mødestabilitet.....	17
Respekt	18
Valgparathed.....	19
Styrker	20
At snyde hjernen	21
De farvede ord	23
De tre zoner	24
Case	25
Søvnskema	26
'Fixed mindset'	27
At nørde igennem.....	29
De tre zoner	30
Forstyrrelser	30
Min strategi.....	33
Mandala.....	34
Koncentrationsmiljø.....	36
Konkrete, tidsbegrænsede og realistiske målsætninger	37
Målsætninger	38
Jeg er i mål.....	39
Ugeark.....	40
Forhindringsbanen	41
Min feedback	42
Selvevalueringsskema	44
Spørgsmål til film.....	45
Evaluering af sunde vaner	45
Ugeskema	46

Gennemgående arbejdsark: Dansk	50
Genretræ (model).....	51
Støtteark til læseforståelse.....	52
Støtteark til skriftlig fremstilling.....	53
Støtteark til ordkendskab	54
Læringsmål (refleksionsark).....	55
Gennemgående arbejdsark: Matematik	57
Læringsmål (refleksionsark).....	58
Dag 1	60
Dag 1: Dit liv, din læring	61
Styrkespil	62
Dag 1: Dansk	63
Hvilken genre? (elevopgave)	64
Omdigtning (elevopgave).....	65
Dag 1: Matematik	67
Classbuilding (indledende øvelse).....	68
Dag 2	69
Dag 2: Dansk	70
Før I læser artiklen (elevopgave)	71
Nyhedstrekanten (model).....	72
Skriv fagord i artiklen (elevopgave).....	73
Analysér nyhedsteksten (elevopgave)	76
Quiz & byt med nyhedsord (brainbreak)	77
Skriv rubrik og resumé (elevopgave)	78
Skriv artikel (elevopgave).....	82
Dag 2: Matematik	83
Talkort 1 (indledende øvelse).....	84
Find tallet 1 (problemløsning).....	93
Find tallet 2 (problemløsning).....	94
Find tallet 3 (problemløsning).....	95
Find tallet X (problemløsning)	96
Postkort (kontekstopgave)	97
Dag 3	98
Dag 3: Dit liv, din læring	99
Udfordringskort.....	100
Dag 3: Dansk	101

Vi bliver syge af klamme køleskabe (elevopgave).....	102
Stak med klamme ord (brainbreak).....	107
Bogstavkort (brainbreak).....	107
Skriv udstyr (elevopgave).....	109
Dag 3: Matematik.....	110
Talkort 2 (indledende øvelse).....	111
Find tallet 4 (problemløsning).....	116
Find tallet 5 (problemløsning).....	117
Find tallet 6 (problemløsning).....	118
Find tallet X (problemløsning).....	119
Gulvbrædder (kontekstopgave).....	120
Dag 4.....	121
Dag 4: Dansk.....	122
Nyhedsartikel om fisk – kun brødtekst (elevopgave).....	123
Nyhedsartikel om fisk – hele artiklen (elevopgave).....	126
Smæk bøjningsendelser (brainbreak).....	129
Skriv artikel med udstyr (elevopgave).....	132
Dag 4: Matematik.....	133
Talkort 3 (indledende øvelse).....	134
Additionsopgaver (problemløsning).....	138
Quiz og byt (brainbreak).....	139
Quiz og byt (brainbreak).....	140
Indkøb og budget (kontekstopgave).....	142
Dag 5.....	143
Dag 5: Dansk.....	144
Skema med kendetegn for informerende tekster (model).....	145
Udfyld hierarki og venn-diagram (elevopgave).....	146
Læs om sund mad (elevopgave).....	148
Info-ord til hentedikttat (brainbreak).....	152
Skriv om sund mad (elevopgave).....	153
Dag 5: Matematik.....	154
Talkort 4 (indledende øvelse).....	158
Find de to tal 7 (problemløsning).....	164
Find de to tal 8 (problemløsning).....	165
Find de to tal 9 (problemløsning).....	166
Find de to tal X (problemløsning).....	167

Additionsmysteriet (brainbreak)	168
Søvn (kontekstopgave)	169
Søvn-logbog (kontekstopgave)	170
Dag 6	171
Dag 6: Dansk	172
Brug dit ordkendskab og ordforråd (elevopgave)	173
Argumentér for og imod (elevopgave)	175
Sammensatte ord (brainbreak)	176
Skriv argumenter (elevopgave)	177
Spinderske (billede)	178
Dag 6: Matematik	179
Find tallene 10 (problemløsning)	180
Find tallene 11 (problemløsning)	181
Find tallene 12 (problemløsning)	182
Find tallene X (problemløsning)	183
Udsalg (kontekstopgave)	184
Dag 7	185
Dag 7: Dit liv, din læring	186
Stjerner	187
Dag 7: Dansk	188
Forstavelser (elevopgave)	189
Filmanmeldelse (elevopgave)	190
Stavemåde, betydning og lyd (brainbreak)	194
Skriv en anmeldelse (elevopgave)	195
Dag 7: Matematik	196
Vendespil (indledende øvelse)	197
Juniper Green (problemløsning)	203
Sundhed (kontekstopgave)	204
Dag 8	205
Dag 8: Dit liv, din læring	206
Mødet på midten (A3)	207
Dag 8: Dansk	208
Afledningsendelser (elevopgave)	209
Udled en argumentation (elevopgave)	210
Gå på jagt efter argumenter (brainbreak)	211
Skriv et debatindlæg (elevopgave)	213

Dag 8: Matematik	215
Eksempel (indledende øvelse).....	216
Skema (indledende øvelse)	217
Talkort 5 (indledende øvelse).....	218
Sandt eller falsk? Sara og Aisha (problemløsning).....	219
Regnestafet (brainbreak)	221
Regnestafet (brainbreak)	222
Valutakurser (kontekstopgave)	223
Dag 9	224
Dag 9: Dansk	225
Søg på nettet (elevopgave).....	226
Tjek troværdigheden (elevopgave)	227
Spørg, svar og repetér (brainbreak).....	228
Dag 9: Matematik	231
Den magiske trekant (problemløsning)	232
Dag 10: Dansk	233
Hvilke genrer læste vi? (elevopgave).....	234
Hvilke ord lærte vi? (elevopgave)	235
Fisk med orddele (brainbreak)	237
Dag 10: Matematik	239
Prøv dig selv af	240

Læsevejledning

I dette materiale finder du arbejdsark til print i forbindelse med turboforløbet 'Dit liv, din læring'.

Se i lærervejledningen til 'Dit liv, din læring' for, hvornår de forskellige arbejdsark skal anvendes i de enkelte moduler.

Hvert arbejdsark er markeret med en farvet figur i øverste højre hjørne, som viser, hvilket område arket relaterer sig til:

- Grøn = Dit liv, din læring (Personlige og sociale kompetencer)
- Blå = Dansk
- Rød = Matematik

Materialet indeholder to typer af materiale:

1. Gennemgående arbejdsark, som skal anvendes over flere dage. I 'Dit liv, din læring' er de gennemgående arbejdsark tænkt som en elevbog, der skal kopieres til eleverne inden turboforløbets start. Denne del af materialet er markeret med en orange forside, der hedder *Gennemgående arbejdsark*.
2. Materiale til de enkelte undervisningsdage (dag 1 til 10) for først Dit liv, din læring og dernæst Dansk og Matematik. Denne del af materialet er markeret med en orange forside til hver dag i turboforløbet (Dag 1, Dag 2, Dag 3 mv.).

Øvrige materialer – Dit liv din læring

Nedenfor er en oversigt over de øvrige materialer, der skal bruges i løbet af turboforløbet 'Dit liv, din læring':

Personlige og sociale kompetencer

- Computer
- Musik
- Højtalere
- Tavle
- Navneskilte
- Tuscher (til at skrive på plakater)
- 2 x planche (hvid A3)
- Linealer til eleverne (de kan deles)
- Post-its (skal bruges flere gange)
- Farveblyanter eller lignende (til alle elever)
- Hulahopringe (gerne flere)
- Alternative samarbejdsøvelser: Tæppe eller lign., balloner, musik, spaghetti, skumfidus, tape, snor og sakse.
- Tæpper (til alle elever)
- Evt. madrasser
- Papir og blyant (alle elever)
- Telefon, tablet eller computer (alle elever)

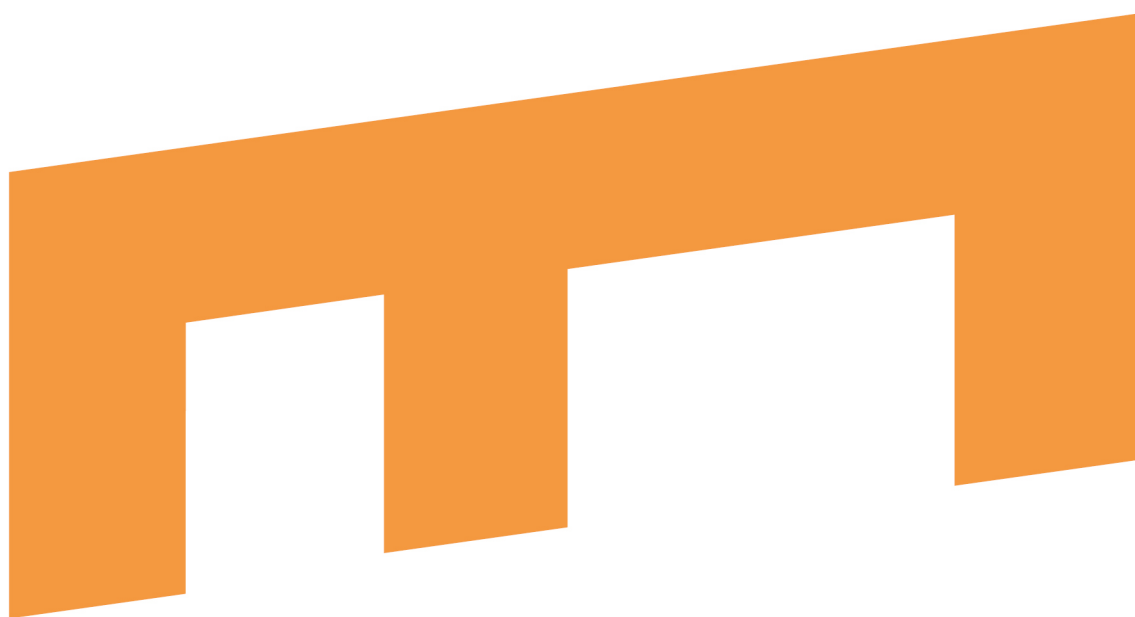
Dansk

- Computer
- Fluesmækker, rullet avis eller lign. (til alle elever)

Matematik

- Lang snor eller tegnet streg på gulvet
- Lang snor til at hænge op
- Tøjklemmer/clips
- Spillekort (3-4 dæk)
- A4 papir (til alle elever)
- Blyanter (til alle elever)
- Analog ur
- Sakse
- Stole (til alle på nær én)
- Kort eller brikker med tallene 0-9

Gennemgående arbejdsark

Gennemgående arbejdsark: Dit liv, din læring

Selvstændighed

Man er selvstændig, når man tør **stå på egne ben** og **stå ved sine egne ideer, holdninger og valg**. Når man tør sige noget andet end det, de andre mener. Det gør man, når man træffer sine egne valg. Det er det modsatte af bare at mene og gøre det samme, som de andre.

Selvstændighed handler om selv at **tage initiativ** i løsningen af opgaver. Men det handler ikke om, at du skal gøre alting selv. Du kan også vise selvstændighed ved at spørge om hjælp til at komme videre med en opgave, som du ikke selv kan løse.

Selvstændighed kan både være i skolesammenhænge, hvor du for eksempel tager dine egne beslutninger og ikke er afhængig af, hvad dine kammerater gør. Det kan også være i hjemmet eller i et fritidsjob, hvor du for eksempel løser opgaver på en selvstændig måde.

HVORDAN VIL DU ARBEJDE MED SELVSTÆNDIGHED I DAG?

Ansvarlighed

Ansvarlighed handler om **at tage ansvar** for de ting, man gør og siger, og de opgaver man har. Det handler om at overholde sine aftaler. Møder du op til tiden, når du har en aftale med dine venner? Kommer du til tiden til timerne i skolen? Det kan også være aftaler om opgaver. Laver du dine lektier? Laver du de huslige pligter, som dine forældre har bedt dig om?

Det kan også være i forbindelse med gruppearbejde, hvor du tager ansvar for, at din del af arbejdet bliver gjort. Du kan også tage ansvar over for læreren, hvis dit arbejde ikke er gjort godt nok.

Det handler om, hvorvidt du står ved det, du siger, og om **man kan regne med dig**. Kan man regne med, at du møder op som aftalt? Kan man regne med, at du har lavet dine ting?

HVORDAN VIL DU ARBEJDE MED ANSVARLIGHED I DAG?

Motivation

Motivation handler om at have **lyst til at lære** og deltage aktivt i undervisningen. Det er, når du ønsker at blive klogere.

Det kan være, du bliver motiveret af, at det er et **interessant emne**, I arbejder med på klassen. Det kan være, du oplever, at du kan løse opgaverne, og derfor får lyst til at løse flere. Det kan være, du oplever, at dit **hårde arbejde lykkes**, og at du derfor har lyst til fortsat at arbejde hårdt. Det kan også være, du føler dig som en del af et **fællesskab**, der ønsker at lære noget, eller at det motiverer dig at være med til at bestemme, hvordan undervisningen skal foregå.

Motivation kan komme af at **forstå formålet** med det, man laver. Det kan også være motiverende selv at **have et mål**, som man gerne vil opnå. For eksempel kan man blive motiveret til at arbejde hårdt i folkeskolen, når ens lærere eller kammerater anerkender og roser en.

Motivation for at lære kan både være i skolen og alle andre steder. Det handler om **nysgerrighed** og lyst til selv at undersøge de ting, der interesserer en. Man bliver ofte mere motiveret, når man får mere viden om noget og bliver dygtigere.

HVORDAN VIL DU ARBEJDE MED MOTIVATION I DAG?

Samarbejde

Samarbejdsevne handler om at kunne finde ud af at **løse opgaver sammen med andre**. Det handler både om at **give plads** til andres meninger og holdninger og om selv at komme med idéer.

Lytter du til, hvad dine klassekammerater foreslår? Fortæller du også, hvad du selv synes? Alle i en gruppe kan ikke bestemme på én gang. Derfor handler samarbejde om at lytte til andre og om at gå på kompromis med nogle af sine egne holdninger og idéer.

Samarbejdsevne handler om at **deltage aktivt** i at løse opgaven og lave aftaler med de andre i gruppen om, hvornår og hvordan I vil **hjælpe hinanden**. Hjælper du andre, og kan du modtage hjælp fra andre? Samarbejde handler også om, at du **overholder de aftaler**, du har lavet med din gruppe.

Samarbejdsevne handler også om, hvor god du er til at **tage imod kritik og feedback**, og bruge dette til at forbedre dig selv eller dit arbejde. Tager du kritik og feedback til dig, og forsøger du at forbedre dig, når andre giver dig kritik og feedback?

Samarbejdsevne handler også om at **tale pænt** til andre elever. Er du med til at skabe en **god stemning** i klassen? Samarbejder du med de andre elever og læreren om, at I skal have noget ud af timerne?

HVORDAN VIL DU ARBEJDE MED SAMARBEJDE I DAG?

Tolerance

Tolerance handler om at **acceptere andre**, som ikke minder om dig selv. Er **du åben over for andre mennesker**? Vil du gerne være sammen med andre mennesker, som har andre holdninger, en anden kultur og religion end dig, og som opfører sig anderledes, end du gør?

Har du **forståelse** for, at andre mennesker ikke nødvendigvis har de samme holdninger eller behov som dig selv? Har du forståelse for, at andre mennesker måske tænker på en anden måde end dig? Tolerance er, når man åbent tager imod andre mennesker uden at nedgøre dem eller se ned på dem, bare fordi de er anderledes end en selv.

HVORDAN VIL DU ARBEJDE MED TOLERANCE I DAG?

Mødestabilitet

Mødestabilitet handler om, at du **overholder dine aftaler**. Møder du op på det aftalte sted, på det aftalte tidspunkt? Det handler om at komme til tiden. Møder du til tiden i skolen, og kommer du hver dag til alle timer?

Det kan også være i forhold til gruppearbejde. Kan de andre i gruppen regne med, at du møder op?

Du kan også være mødestabil uden for skolen. Møder du stabilt op til dine sportsaktiviteter? Møder du op på de aftalte tidspunkter på dit fritidsjob? Overholder du dine aftaler med dine venner?

HVORDAN VIL DU ARBEJDE MED MØDESTABILITET I DAG?

Respekt

Respekt handler om at **vise hensyn** til andre, for eksempel til andre elever og lærere. Det kan være ved, at du **lytter til**, hvad andre siger. Respekt handler også om **ikke at nedgøre** andres holdninger eller idéer. Lader du andre tale og venter på, at det bliver din tur, inden du siger noget? Det handler om at tale pænt til andre mennesker, også selvom du er uenig i, hvad de siger.

Respekt er at **acceptere** dem, der bestemmer, for eksempel din lærer eller dine forældre. Respekt er både vigtigt i og uden for skolen. Har du vist respekt over for dine venner, din familie og andre, som du møder?

Har du vist forståelse over for andre i forhold til, hvad de gør, siger og mener?

HVORDAN VIL DU ARBEJDE MED RESPEKT I DAG?

Valgparathed

Valgparathed handler om at kunne **tage beslutninger**. Det handler om, at du kan tage et valg, når du står over for flere muligheder. Tænk du over, hvilke konsekvenser forskellige valg vil have?

Det kan for eksempel være i forhold til dit valg af ungdomsuddannelse. Har du tænkt over, hvad du skal efter din folkeskoleuddannelse, og hvilken **betydning** dette valg vil have for dig? Har du tænkt over dine interesser, og hvad du er god til, i forhold til hvad du vil efter folkeskolen?

Det kan også være i forhold til andre ting. Når du står over for et valg, for eksempel derhjemme eller i dit fritidsjob, kan du så træffe en beslutning?

HVORDAN VIL DU ARBEJDE MED VALGPARATHED I DAG?

Styrker

Sæt en **rød** ring rundt om de 5 styrker, du selv mener, at du er i besiddelse af.

Bed en, som kender dig (forældre, søskende, mentor, nabo, bedsteforældre), sætte en **blå** ring rundt om de 5 styrker, som vedkommende mener, du er i besiddelse af. Få gerne en begrundelse med.

Kreativitet og opfindsomhed	Dømmekraft og kritisk tænkning
Gejst	Fornuft
Samarbejde	Social intelligens
Venlighed	Videbegærlighed
Tilgivelse	Nysgerrighed
Mod	Retfærdighed
Taknemmelighed	Ærlighed og troværdighed
Omtanke	Lederevne
Omsorg	Selvkontrol
Beskedenhed	Optimisme og håb
Vedholdenhed	Humor og glæde
Perspektiv og visdom	Påskønnelse af skønhed

At snyde hjernen

Opgave 1

Hvilken side på bordene er længst? Sæt kryds ved den længste side. Prøv nu at måle efter med en lineal. Blev du overrasket?

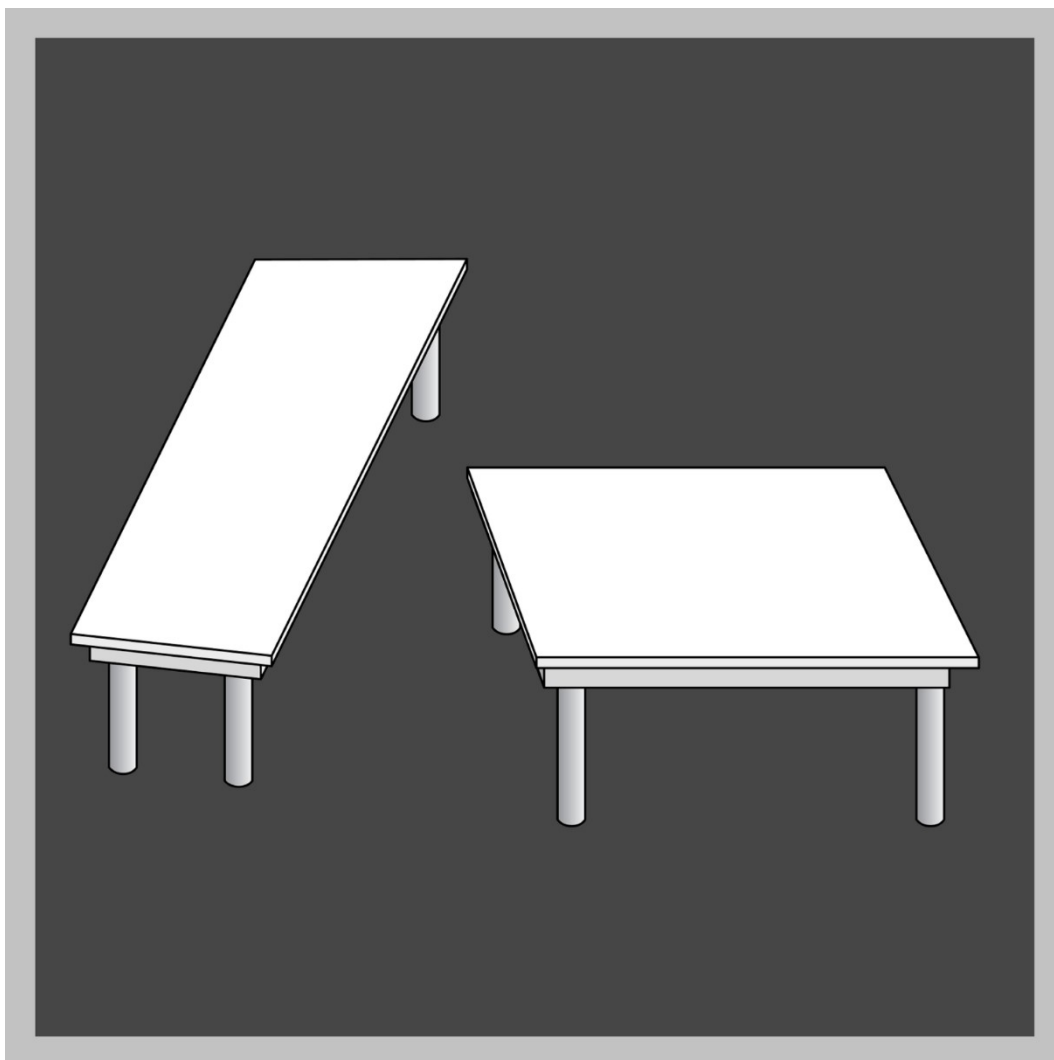

Illustration: shutterstock.com

Opgave 2

Hold papiret ud for dig i strakt arm. Luk det ene øje og hold en hånd for det lukkede øje. Kig med det andet øje på krydset i midten og flyt langsomt papiret tættere og tættere på dig. Hvad sker der?

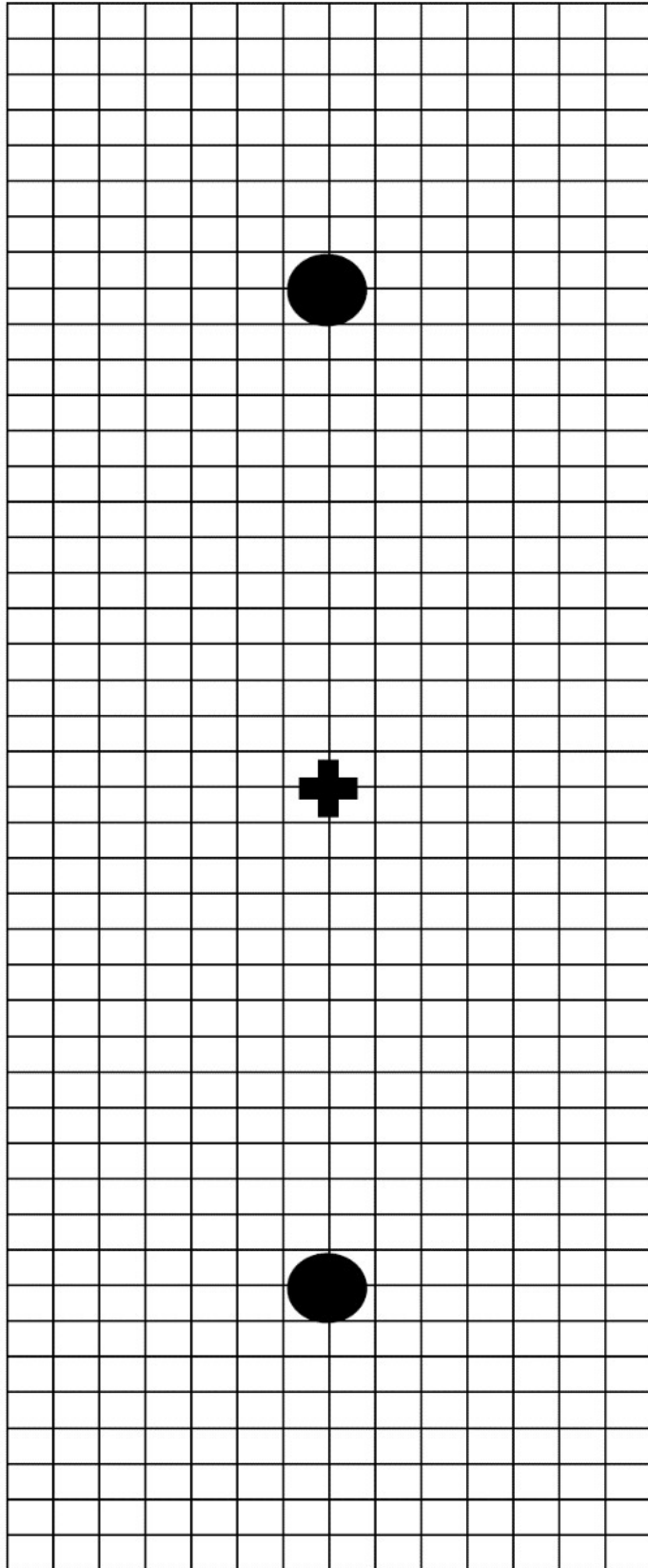

Illustration: VIA

De farvede ord

Elev 1 læser en række op. Elev 2 sætter ringe om de ord, hvor der blev læst forkert op.

Efterfølgende skal elev 1 sige farverne, ordene har, i samme række. Elev 2 sætter igen ringe ved fejl. I bytter nu roller til næste række.

Rød

Grøn

Lilla

Brun

Lilla

Grøn

Blå

Rød

Orange

Sort

Blå

Brun

Gul

Orange

Blå

Sort

Rød

Sort

Lilla

Lilla

Rød

Grøn

Sort

Brun

Rød

Gul

Blå

Gul

Lilla

Gul

Blå

Gul

Rød

Sort

Rød

Orange

De tre zoner

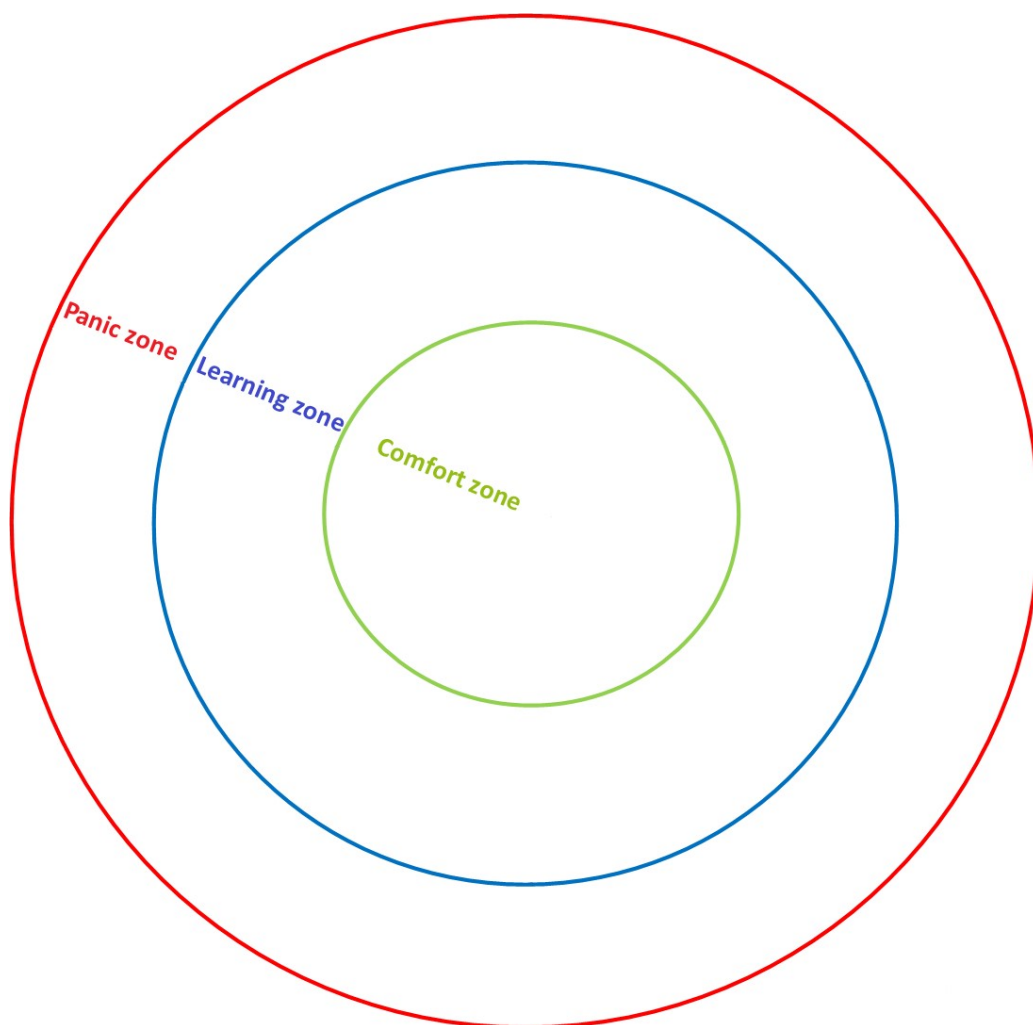

Illustration: VIA

Case

Ulla er matematiklærer i 8.x. Klassen har om brøker. Ulla har lige forklaret, hvordan man ganger to brøker.

Ulla: "Er alle med?"

Halvdelen af klassen mumler "Ja", mens den anden halvdel ikke siger noget. Ulla sætter klassen i gang med opgaver i bogen om at gange brøker. Efter 10 min. stopper Ulla klassens arbejde med opgaverne og vil samle op på tavlen. Hun beder Mia komme op til tavlen og løse den første opgave. Mia svarer ikke, men kigger bare ned i bordet.

Ulla: "Kom så Mia, vi hjælpes ad"

Mia svarer stadig ikke.

Ulla: "Mia, kom nu op til tavlen"

Sebastian: "Kom nuuu, Mia".

Mia går op til tavlen. Ulla skriver regnestykket op på tavlen og spørger Mia, hvordan hun har løst det. Mia kigger spørgende på Ulla.

Mia siger: "Jeg ved det ikke".

Én fra klassen siger til sin sidemand: "Ej, den var jo mega let, man skal jo bare..."

Mia løber grædende ud af klassen.

A) Hvad skete der med Mia? Og hvorfor?

B) Hvordan kunne klassen have håndteret situationen anderledes (både læreren og eleverne)?

C) Hvordan kunne Mia have håndteret situationen anderledes?

Søvnskema

Notér hvor mange timer, du har sovet i løbet af natten, om du har spist morgenmad, om du får frokost, om du har haft pulsen oppe (eller skal have pulsen op senere på dagen) og hvor frisk, du er. Ved **“Onsdag”** skriver du fx, hvor mange timer du sov natten **fra tirsdag til onsdag**.

Og i boksen “Hvor frisk er du?” skrives et tal mellem 1 og 10. 1 er MEGET TRÆT, 10 er MEGET FRISK.

UGE 1	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
Timers søvn (antal timer)							
Har du spist morgenmad? (JA/NEJ)							
Får du frokost (madpakke/boden)? (JA/NEJ)							
Har du haft pulsen oppe? (JA/NEJ)							
Hvor frisk er du? (1 til 10)							

UGE 2	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
Timers søvn (antal timer)							
Har du spist morgenmad? (JA/NEJ)							
Får du frokost (madpakke/boden)? (JA/NEJ)							
Har du haft pulsen oppe? (JA/NEJ)							
Hvor frisk er du? (1 til 10)							

'Fixed mindset'

Udfyldes individuelt **for dig selv**

A) Hvornår oplever du at have et 'fixed mindset'?

B) Beskriv den situation med et 'fixed mindset', som du helst vil ændre på.

C) Udfyld 'Growth Mindset'-arket på næste side.

Growth Mindset

Hvad vil jeg sige til min indre kommentator,
for at fremme et 'growth mindset'?

At nørde igennem

A) Beskriv en situation, hvor du før har nørdet noget (Det kan være alt – fodbold, sang, Lego, computerspil, ridning, engelsk osv.).

B) Hvad motiverede dig til at nørde dette?

C) Kan du bruge denne motivation i forhold til dansk, matematik eller personlige og sociale kompetencer?

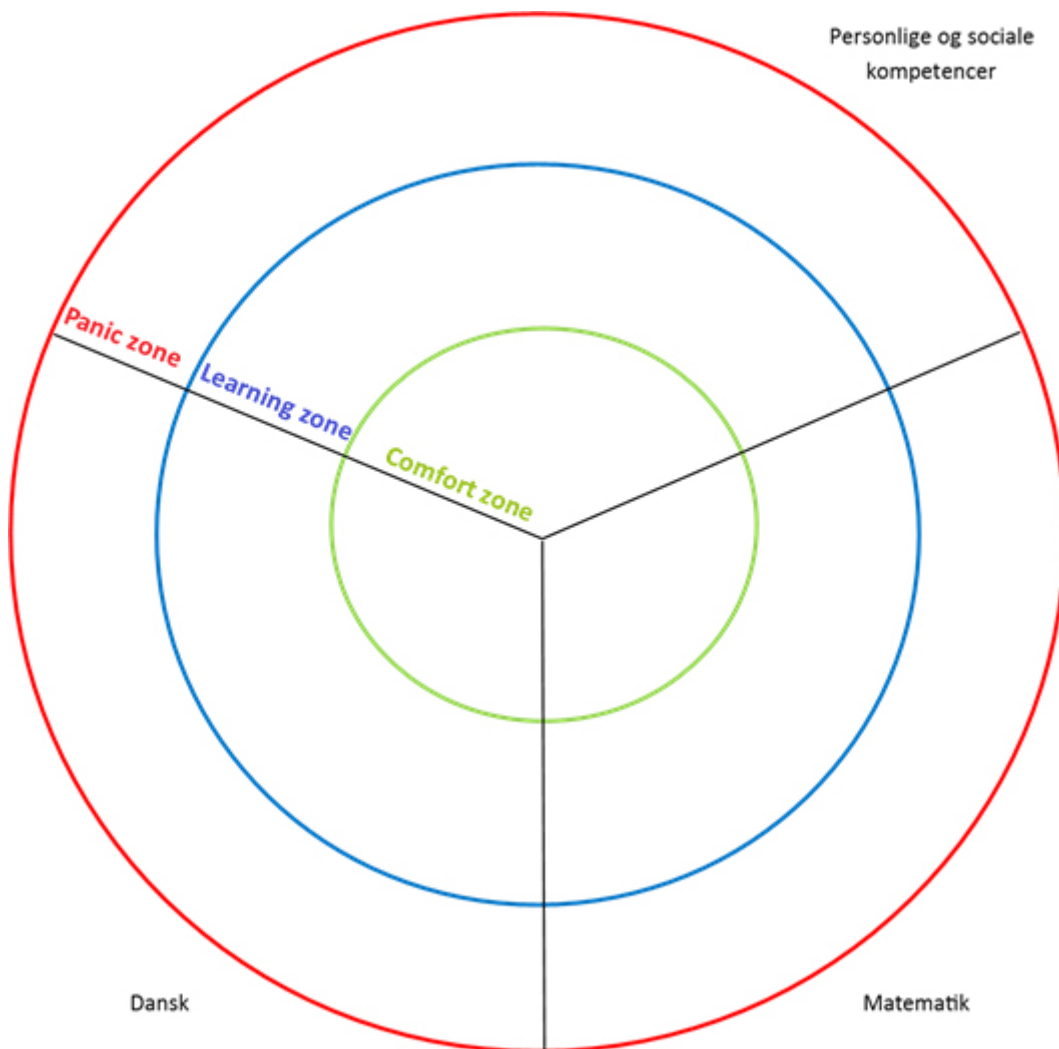

De tre zoner

Sæt situationer eller opgaver ind i cirklen, hvor du oplever, at du er i 'comfort zone', 'learning zone' og 'panic zone' i forhold til dansk, matematik og personlige og sociale kompetencer. Til sidst skal du kort skrive, hvad du gerne vil nærde fremover.

Hvad vil du nærde fremover og hvordan?

Illustration: VIA

Forstyrrelser

A) Hvad forstyrrer/frister dig, når du **sidder i timen**?

Giv point fra 0-5 (5 forstyrrer meget, 0 forstyrrer slet ikke). Du må gerne selv tilføje ting, som forstyrrer dig i timen, i de tomme rækker nederst i tabellen.

	Frister og forstyrrer dette dig?
Jeg holder øje med opslag på Facebook eller andre sociale medier	
Jeg hører musik i timerne	
Jeg har min telefon tæt på mig (lommen, på bordet osv.)	
Jeg glemte bøger, opgaver eller lignende derhjemme og mangler dem i skolen	
Jeg er sulten	
Jeg er træt	
Jeg dagdrømmer	
Jeg er bekymret for, om jeg kan løse opgaven, og kommer ikke i gang	
Jeg holder øje med, hvad de andre elever laver, og kan ikke koncentrere mig	
Der er larm i klassen	
Jeg kom for sent og ved ikke, hvad klassen arbejder med	
Jeg taler om private ting med min sidemand	
Jeg bekymrer mig om ting, som foregår uden for skolen	
Jeg går tit på toilettet	
Jeg laver jokes for at få andre elever til at grine	
Jeg glemmer hurtigt, hvad jeg får besked på at gøre	
Jeg udskyder opgaven, til jeg kommer hjem, men glemmer at lave den senere	
Jeg bliver hurtigt vred og har svært ved at fokusere	
Jeg tænker på, hvad jeg skal efter skole og laver planer for resten af dagen	
Jeg tænker på, at vi har frikvarter lige om lidt	
Jeg føler mig utryk i skolen	
Jeg har ondt i hovedet eller maven	
Andet ...	

B) Hvilke fristelser/forstyrrelser kan forstyrre mig, når jeg laver **skolearbejde derhjemme?**

Giv point fra 0-5 (5 forstyrrer meget, 0 forstyrrer slet ikke). Du må gerne selv tilføje ting, som forstyrrer dig i skolearbejdet derhjemme, i de tomme rækker nederst i tabellen.

	Frister og forstyrrer dette dig?
Jeg modtager SMS'er eller opkald fra venner	
Jeg holder øje med opslag på Facebook eller andre sociale medier	
Jeg får notifikationer fra Facebook eller andre sociale medier	
Jeg spiller på Ipad, mobil eller computer	
Jeg ser fjernsyn	
Jeg får besøg af venner	
Jeg besøger venner	
Jeg laver praktiske opgaver for mine forældre eller andre familiemedlemmer	
Jeg er træt, fordi jeg kom for sent i seng	
Jeg er sulten	
Jeg dagdrømmer	
Jeg lytter til musik og kan ikke koncentrere mig	
Jeg glemte mine bøger på skolen og kan ikke finde de opgaver eller bøger, som jeg skal bruge	
Jeg er bekymret for, om jeg kan løse opgaven, og kommer ikke i gang	
Jeg kan ikke huske, hvad vi fik for af lektier i skolen	
Andet ...	

Min strategi

SELVKONTROL

Min største fristelse er:

Min strategi til selvkontrol er:

Mandala

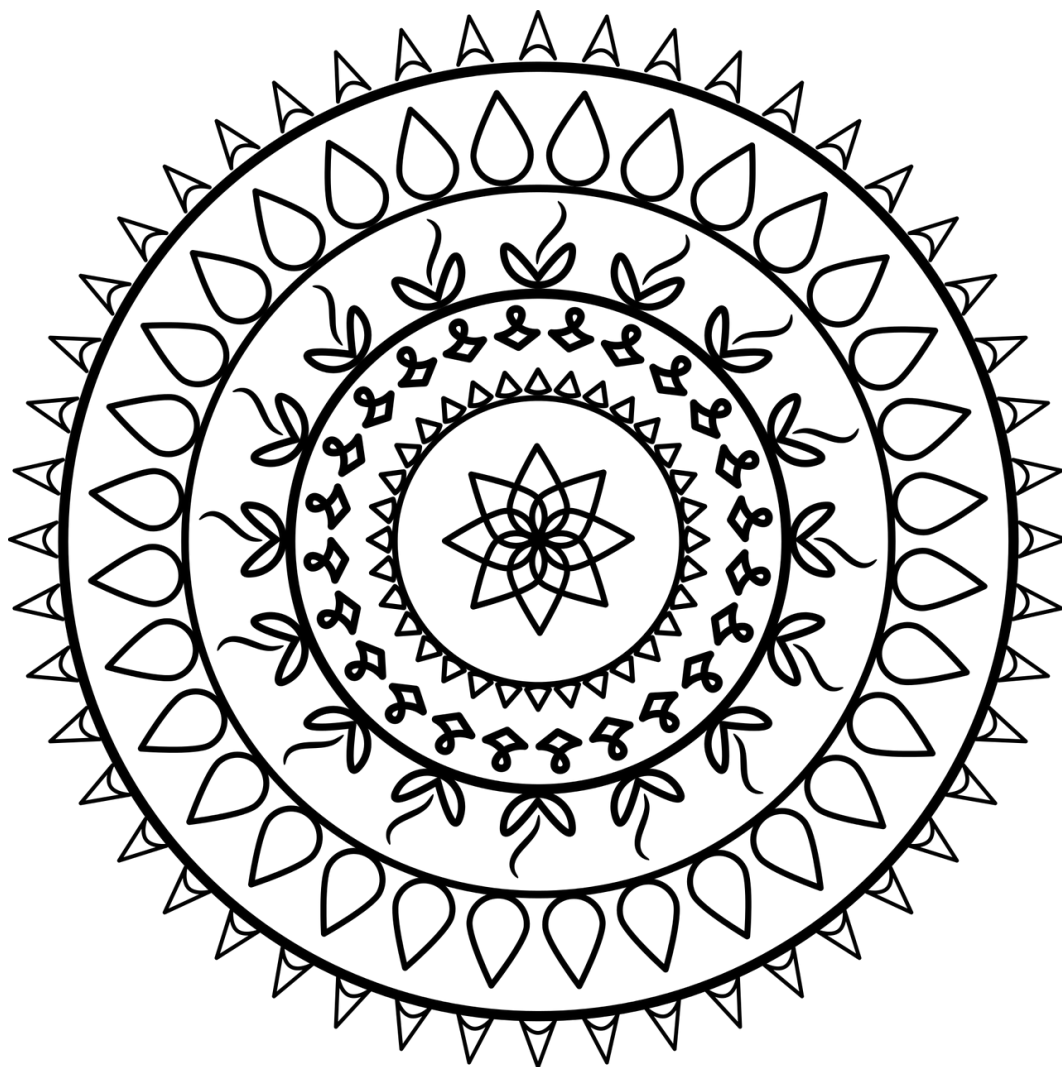

Illustration: de mandalas

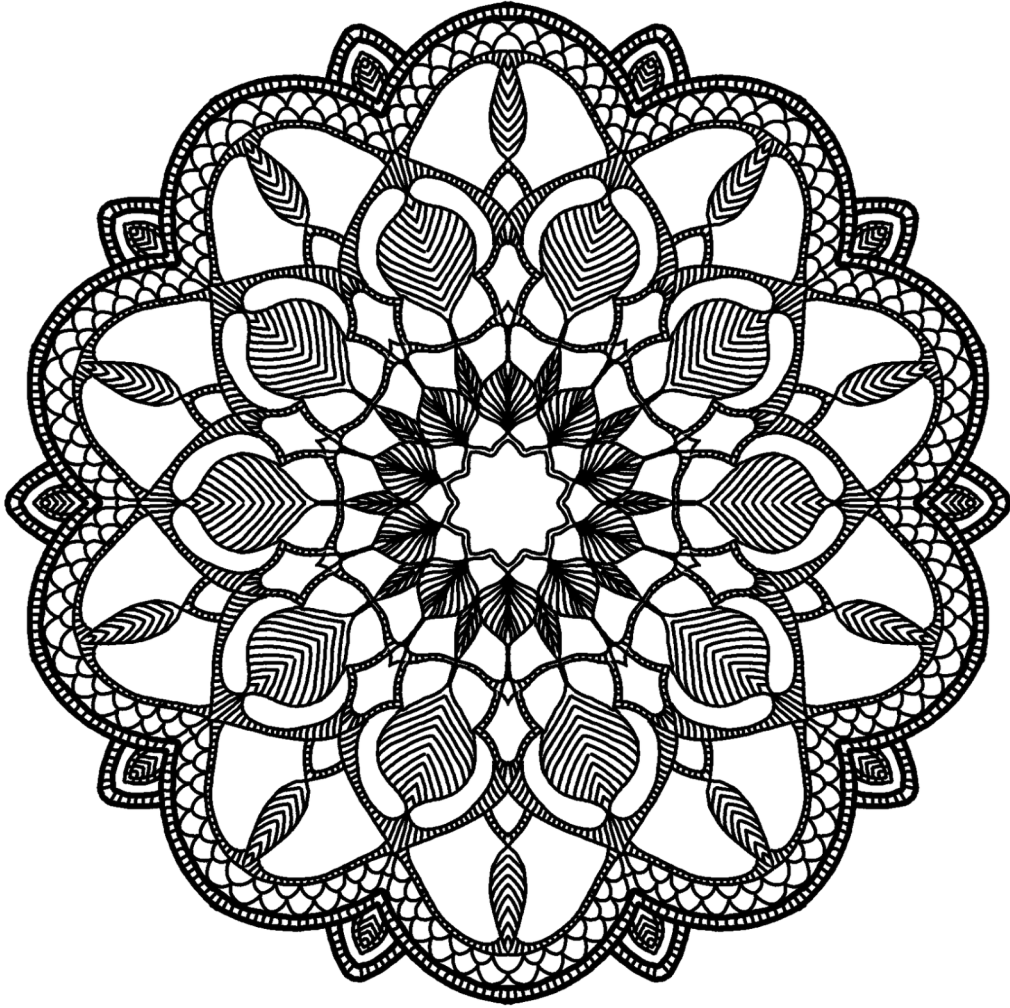

Illustration: de mandalas

Koncentrationsmiljø

Tegn og skriv, hvordan du skaber det bedste miljø for at koncentrere dig. Du må gerne tegne andre situationer end ved stolen og bordet rundt om.

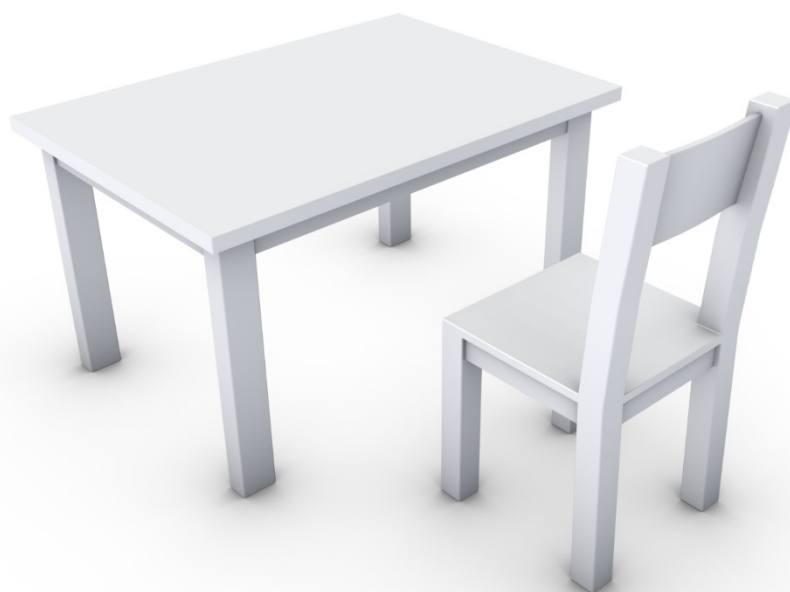

Illustration: 123RF

Konkrete, tidsbegrænsede og realistiske målsætninger

Hvilke målsætninger er konkrete, hvilke er tidsbegrænsede og/eller hvilke er realistiske? (Sæt gerne flere krydser).

	Konkret	Tidsbegrænset	Realistisk
At blive bedre til at læse, inden der er gået tre måneder			
At læse mindst to tykke bøger om ugen			
At få den højeste karakter i klassen i dansk til årsprøver			
At læse i 20 minutter om dagen mandag, onsdag, lørdag og søndag			
At du afleverer danskopgaven mindst 1 dag, inden den skal afleveres, så du er sikker på, at du har tid til at spørge læreren til råds, hvis der er dele af opgaven, som du ikke kan finde ud af at løse på egen hånd			
At få 12 i årskarakter i matematik			
At aflevere alle matematikopgaver til tiden resten af skoleåret			
At aflevere alle matematikopgaver med forklaring på løsninger på opgaver, også dem som jeg ikke kan finde ud af			
At blive god til matematik			
At lære de fire regningsarter udenad (+, -, *, /)			
At lave alle mine lektier til alle fag			

Målsætninger

MÅLSÆTNINGER

Mit mål for dansk er: _____

Mit mål for matematik er: _____

Mit mål for dit liv, din læring er: _____

Jeg er i mål

Tegn eller skriv stikord til, hvordan det vil være, når du opnår dine mål. Vær så konkret som muligt. Hvordan vil du fejre det? Vil solen skinne, eller vil det være om vinteren? Hvem vil sige tillykke? Hvilke følelser, mærker du i kroppen?

Ugeark

Hvornår vil du øve dig på at nå målene?

Skravér med **sort** først de tidsrum, hvor du allerede laver andre ting fx skole, søvn og fritidsinteresser.

Skravér med **blåt** de tidsrum, hvor du vil øve dig på at nå dine danskmaal.

Skravér med **rødt**, de tidspunkter, hvor du vil øve dig på at nå dine matematikmaal.

Skravér med **gult**, hvornår du vil være sammen med venner, familie eller lave andre sjove ting.

Tid	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
6-7							
7-8							
8-9							
9-10							
10-11							
11-12							
12-13							
13-14							
14-15							
15-16							
16-17							
17-18							
18-19							
19-20							
20-21							
21-22							
22-23							
23-24							

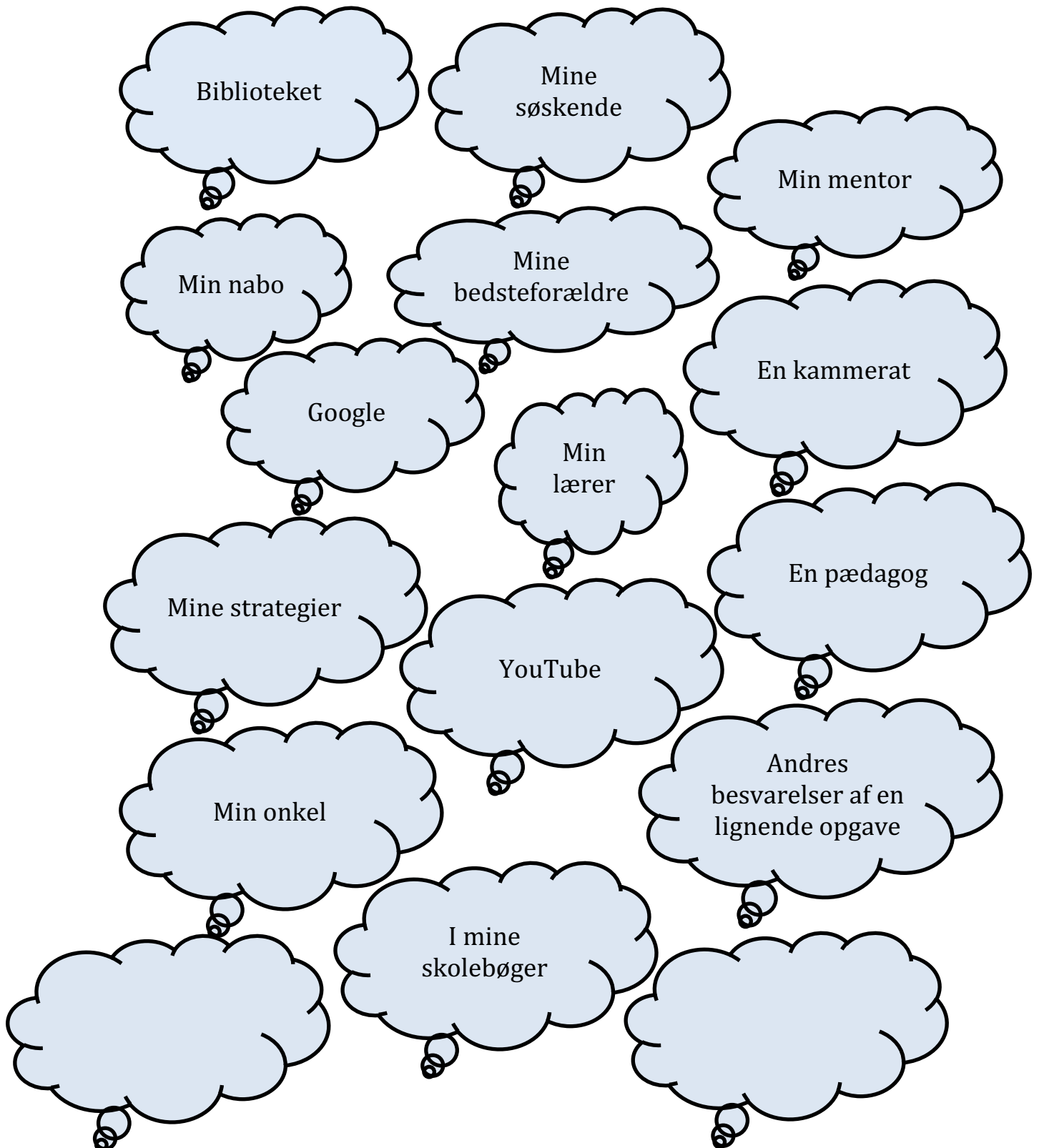
Forhindringsbanen

Forestil dig, hvilke forhindringer du kan støde på, mens du arbejder på at nå din målsætning. Hvad vil du gøre, for at forhindringen ikke vælter dig omkuld?

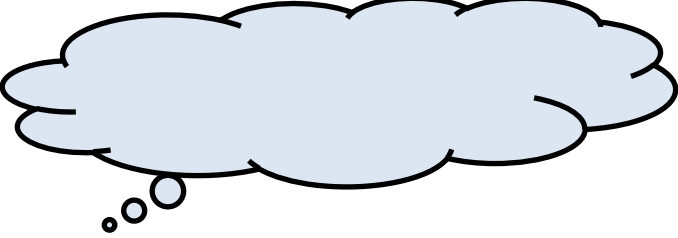
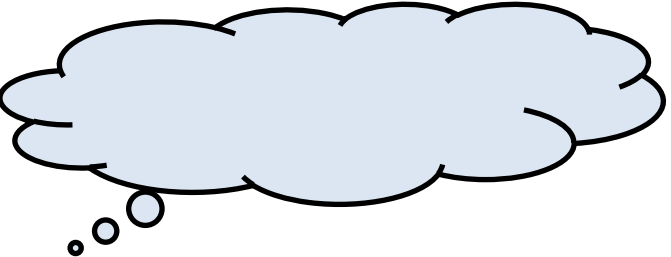
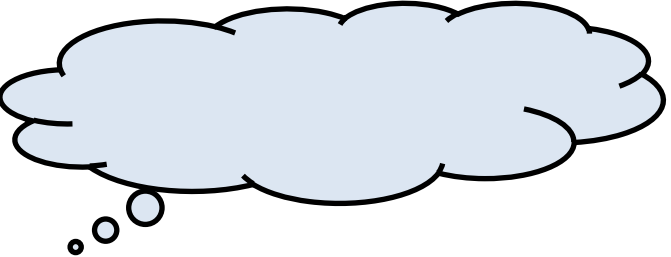
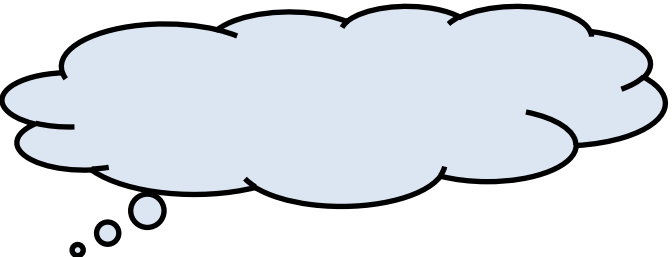
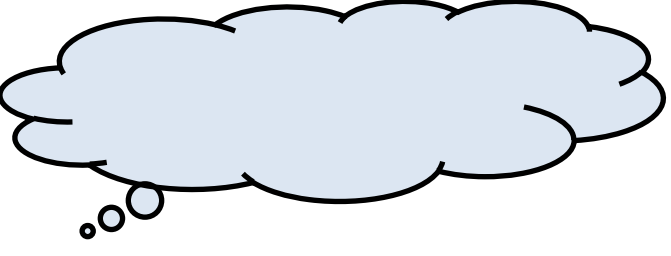
Forhindring: Fx: Jeg tjekker mobilen hele tiden og kan ikke koncentrere mig
Løsning: Jeg lægger mobilen væk eller sætter den på flytilstand og finder den først frem, når jeg er færdig med mine lektier.
Forhindring (skriv):
Løsning (skriv):
Forhindring (skriv):
Løsning (skriv):
Forhindring (skriv):
Løsning (skriv):
Forhindring (skriv):
Løsning (skriv):

Min feedback

A) Sæt ring om de steder/personer, hvor du fremadrettet vil søge hjælp og feedback for at nå dine mål. Du må gerne selv tilføje flere steder/personer til de tomme bobler.

B) Hvad eller hvem kan give dig feedback? Ud fra boblerne i opgave A, skal du skrive, hvem eller hvad der kan støtte dig i de forskellige faser (Du må også gerne finde på nye svar)

<p>Inden jeg går i gang</p> <p><i>Forstår jeg opgaven? Kender jeg forventningerne til mig? Hvem kan jeg spørge? Hvad/hvem kan støtte mig?</i></p>	<p><i>Skriv dine kilder til feedback i boblen</i></p>
<p>Når jeg går i gang</p> <p><i>Hvordan ser en god opgaveløsning ud? Hvem eller hvad kan give mig svar på det?</i></p>	
<p>Mens jeg arbejder på opgaven</p> <p><i>Hvem eller hvad kan hjælpe mig videre, når jeg går i stå?</i></p>	
<p>Når opgaven er løst</p> <p><i>Hvilke <u>konkrete</u> ting kan gøres bedre næste gang? Hvem kan give mig feedback på det?</i></p>	
<p>Når jeg øver mig</p> <p><i>Hvem kan give mig tips til at løse opgaver bedre?</i></p>	

Selvevalueringsskema

Hvilke af nedenstående udsagn opfylder jeg?	Point fra 1 - 6 1 = helt uenig 6 = helt enig
Jeg kan arbejde selvstændigt og målrettet	
Jeg kan tage imod feedback og kritik	
Jeg møder til tiden	
Jeg tager ansvar i gruppearbejde	
Jeg er god til at samarbejde	
Jeg har redskaber til at motivere mig selv i skolen	
Jeg kan tage initiativet i løsning af opgaver	
Jeg overholder aftaler som fx lektier, mødetidspunkter osv.	
Jeg arbejder hårdt	
Jeg viser hensyn over for andre	
Jeg kan lytte til andre	
Jeg har respekt for andre mennesker	
Jeg har lyst til at lære i skolen	
Jeg tager ansvar for min læring	
Jeg hjælper mine klassekammerater	
Jeg deltager aktivt i aktiviteterne i klassen	
Jeg kan løse en opgave i fællesskab med andre	
Jeg kan tage beslutninger	
Jeg er med til at skabe en god stemning i klassen	
Jeg er tolerant og åben over for andre mennesker	
Jeg er nysgerrig	
Jeg er stolt over min præstation i turboforløbet	

Spørgsmål til film

A) Svar på følgende spørgsmål i din film (du kan evt. bruge rækkefølgen som manuskript).

Hvad har det vigtigste været for mig i turboforløbet?

B) Hvad vil jeg specielt gerne have, at mine lærere, mentor (og evt. klassekammerater) ved om mig og min læring?

C) Hvordan vil jeg gerne have hjælp af mine lærere, mentor (og evt. klassekammerater) i fremtiden?

D) Hvis jeg virker sur eller træt, så kan min lærer opmuntre mig ved...?

E) Kig din bog for ugerne igennem. Er der noget, som du synes, har været specielt sjovt/lærerigt, som dine lærere skal høre om?

Evaluering af sunde vaner

Kig på skemaet for de to uger og overvej følgende med udgangspunkt i din viden om god søvn, sund/usund kost og motion:

A) Har jeg været træt i løbet af ugerne, og passer det sammen med min søvn?

B) Har jeg været træt i løbet af ugerne, og passer det sammen med min sunde/usunde kost?

C) Har jeg været træt i løbet af ugerne, og passer det sammen med, om jeg har motioneret?

D) Skal jeg ændre på noget ift. søvn, motion og/eller kost for at blive friskere i hverdagen?

E) Hvem skal jeg tale med for at gøre dette muligt?

Ugeskema

Der er til turboforløbet udarbejdet et 2 ugers skema med en klar struktur for dagene.

Ugeskemaerne fremgår på siderne nedenfor.

Ugeskema uge 1

Uge 1	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
8.00-8.15	Velkommen Introduktion til turboforløb	Godmorgen Fokus-kompetence: Selvstændighed	Godmorgen Fokus-kompetence: Ansvarlighed	Godmorgen Fokus-kompetence: Motivation	Godmorgen Fokus-kompetence: Samarbejde
8.15-10:15		Dansk Intro til Nyhedstekster	Dansk Nyhedstekster i avisen	Dansk Nyhedstekster i avisen og på nettet	Dansk Informerende tekster
10:15-10:30	Pause	Pause	Pause	Pause	Pause
10.30 - 11.15	Dansk Introduktion til faget og test	Dit liv, din læring Læringens biologi	Dit liv, din læring Sunde vaner	Dit liv, din læring At tørde	Dit liv, din læring Koncentrations-evne
11.15-12.00	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost
12.00-12:45	Dansk Introduktion til faget og test (fortsat)	Dit liv, din læring Hjernens 112	Dit liv, din læring Fixed og Growth mindset	Dit liv, din læring Fristelser og selvkontrol	Dit liv, din læring Samarbejde
12.45-14:45	Matematik Introduktion til faget og test	Matematik Hele tal	Matematik Decimaltal	Matematik Addition og subtraktion	Matematik Addition og subtraktion
14.45-15.00	Tak for i dag	Tak for i dag	Tak for i dag	Tak for i dag	Tak for i dag

Ugeskema uge 2

Uge 2	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
8.00-8.15	Godmorgen Fokus- kompetence: Tolerance	Godmorgen Fokus- kompetence: Mødestabilitet	Godmorgen Fokus- kompetence: Respekt	Godmorgen Fokus- kompetence: Valgparathed	Godmorgen
8.15-10:15	Matematik Brøker og procent	Matematik Multiplikation og division	Matematik Multiplikation og division	Matematik Problem- løsning og hvad kan jeg	8:15-9:45 Matematik Opsamling Inkl. individuel feedback i dansk
10:15- 10:30	Pause	Pause	Pause	Pause	9:45-11:15 Dansk Opsamling Inkl. individuel feedback i matematik
10.30 - 11.15	Dit liv, din læring Mål og Målsætninger	Dit liv, din læring Feedback	Dit liv, din læring Råd til andre elever	Dit liv, din læring Video til vante lærere	
11.15-12.00	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost
12.00-12.45	Dit liv, din læring Mål og Målsætninger (fortsat)	Dit liv, din læring Selvevaluering og mod	Dit liv, din læring Råd til andre elever (fortsat)	Dit liv, din læring Mentorordning og sunde vaner	12:00-14:00 Afslutning Diplom- overrækkelse, opsamling på ugen og afslutning
12:45- 14:45	Dansk Intro til ordkendskab og argumen- terende tekster	Dansk Forstavelser og argumentation	Dansk Aflednings- endelser og argumentation	Dansk Kritisk søgning på internettet Inkl. test	
14.45-15.00	Tak for i dag	Tak for i dag	Tak for i dag	Tak for i dag	

**Gennemgående
arbejdsark:
Dansk**

Genre træ (model)

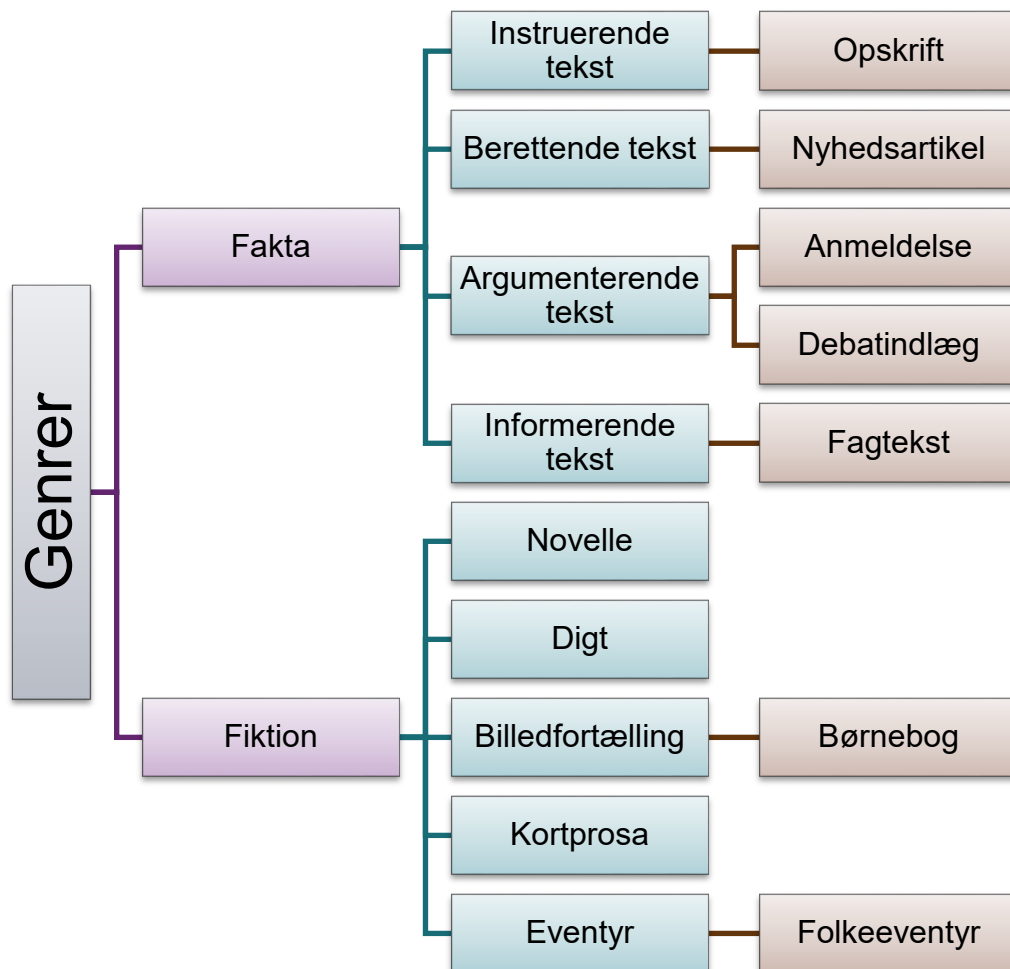

Illustration: Københavns Professionshøjskole

Støtteark til læseforståelse

Før jeg læser

Jeg kan undersøge tekstens opbygning og udseende, dens titel, forfatter(e), illustrationer og så videre.

- Kender jeg genren?
- Er det fakta eller fiktion?
- Hvad betyder titlen?
- Hvad tror jeg, teksten handler om?
- Hvad ved jeg om emnet?

Mens jeg læser

Hvis der er billeder i teksten, ser jeg først på dem og tænker over indholdet. Hvis der derudover er grafer, modeller eller lignende, ser jeg også på dem, før jeg begynder at læse.

Efter hvert afsnit i brødteksten kan jeg

- tænke over, hvad der stod, og om der var noget, jeg ikke forstod
- lave en overskrift
- skrive nøgleord
- stille spørgsmål til teksten

Jeg stopper op undervejs: Giver det mening? Er emnet interessant? Kan jeg lære noget nyt og vigtigt her?

Jeg bruger *Støtteark til ordkendskab* ved ukendte ord.

Efter jeg har læst

Jeg får overblik over indholdet: Jeg læser mine overskrifter. Jeg finder evt. en model, der kan organisere teksten, fx en tidslinje eller et mindmap.

Jeg kan resumere teksten for mig selv ved at svare på spørgsmål om hvem (afsender og modtager), hvad, hvor, hvornår, hvordan.

Jeg kan reflektere over teksten. Hvorfor er den skrevet? Hvad skal den bruges til?

Støtteark til skriftlig fremstilling

Før jeg skriver

Jeg kan forberede mig på at skrive en god tekst ved at drøfte følgende spørgsmål med en kammerat:

- Kender vi genren?
- Hvad ved vi om emnet?
- Kan vi komme på 5 stikord om emnet?
- Har vi spørgsmål til emnet, som vi gerne vil have svar på?
Hvor kan vi søge viden om emnet?
- Kan vi sammen lave et mindmap eller en anden strukturmodel til at organisere vores viden om emnet?
- Alene: Hvordan vil jeg begynde på min tekst?

Mens jeg skriver

Mens jeg skriver, er det vigtigt, at jeg følger min strukturmodel.

Derudover kan jeg

- søge oplysninger i en fagbog eller på nettet
- skrive en indledning, der afspejler genren
- skrive løs som en brainstorm i 2 minutter
- stille spørgsmål til min tekst – og besvare dem
- tjekke, om mine 5 stikord er med
- læse teksten højt for mig selv eller min kammerat

Efter jeg har skrevet

Jeg læser teksten igennem og tjekker, om

- mine pointer kommer frem
- genrens struktur er overholdt
- der er en indledning og en afslutning, der passer med genren
- afsnittene hænger sammen
- sætningerne er varierede og bundet godt sammen
- ordene er stavet rigtigt, ved hjælp af stavekontrollen eller ordbogen

Jeg læser min kammerats tekst, og vi giver hinanden feedback.

Støtteark til ordkendskab

Hvor godt kender jeg ordet?

Illustration: Colourbox

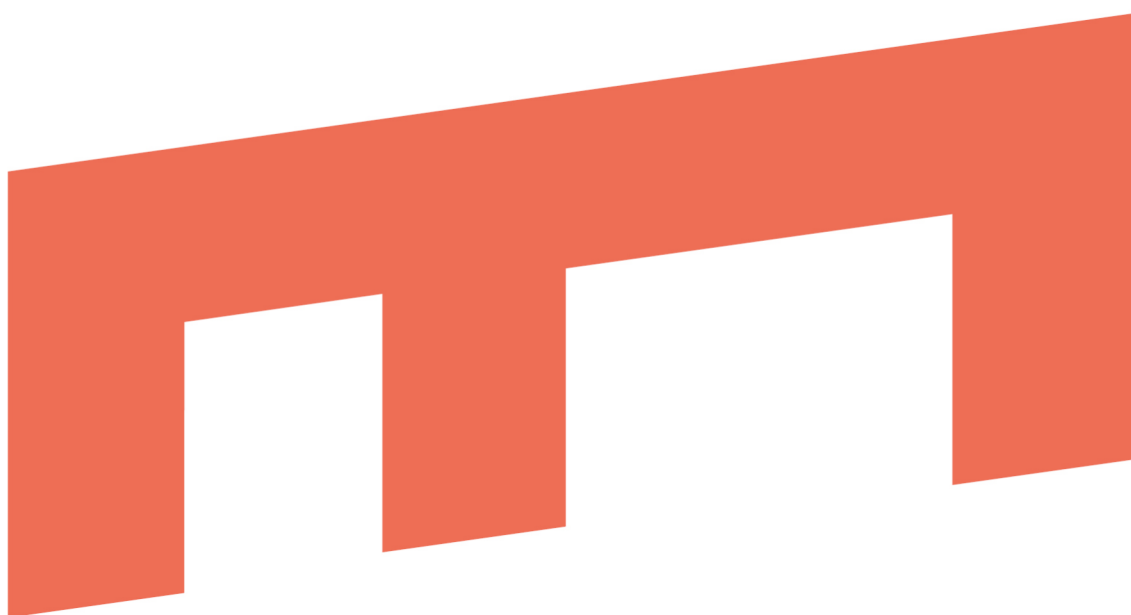
Læringsmål (refleksionsark)

Konkrete læringsmål (tal = dage i forløbet)	må lære - - - kan næsten - - - kan					
						
1. Jeg kan genkende forskellige genrer, når jeg læser dem						
1. Jeg kan omskrive fra en genre til en anden						
2. Jeg kan forstå modellen 'nyhedstrekant'						
2. Jeg kan bruge fagord fra nyhedstrekanten						
2. Jeg kan analysere en nyhedsartikel						
2. Jeg kan skrive en rubrik og et resumé						
2. Jeg kan skrive en nyhedsartikel, der følger nyhedstrekanten						
3. Jeg kan finde væsentlige informationer i en nyhedsartikel						
3. Jeg kan skrive udstyr til en nyhedsartikel						
4. Jeg kan læse en nyhedsartikels brødtekst og på den baggrund skrive rubrik, resumé og mellemrubrikker						
4. Jeg kan læse og forstå en nyhedsartikels udstyr						
4. Jeg kan skrive og layoute en nyhedsartikel med udstyr						
5. Jeg kan bruge en model til at få overblik over en tekst: et hierarki og et venn-diagram						
5. Jeg kan læse og forstå en informerende tekst						
5. Jeg kan skrive en informerende tekst						
6. Jeg kan finde ud af, hvad ord betyder						
6. Jeg kan finde argumenter for og imod						
6. Jeg kan skrive en argumenterende tekst						

7. Jeg kan danne nye ord med forstavelserne: u-, mis-, gen- og sam-						
7. Jeg kan finde begrundelser for et synspunkt, når jeg læser en artikel						
7. Jeg kan begrunde mine synspunkter, når jeg skriver en anmeldelse						
8. Jeg kan finde ord med afledningsendelserne: -lig, -hed, -else, og -ning						
8. Jeg kan udlede argumentationen i en sag, når jeg læser en artikel						
8. Jeg kan skrive et debatindlæg, hvor jeg begrunder mine synspunkter						
9. Jeg kan bruge Googles søgefunktion effektivt og kritisk						
9. Jeg kan vurdere en hjemmesides troværdighed						
10. Jeg kan kategorisere forskellige genrer, når jeg har læst dem						
10. Jeg kan finde ords betydning og forklare ordet vha. sætning, synonym eller over- og underbegreb						

Gennemgående arbejdsark: Matematik

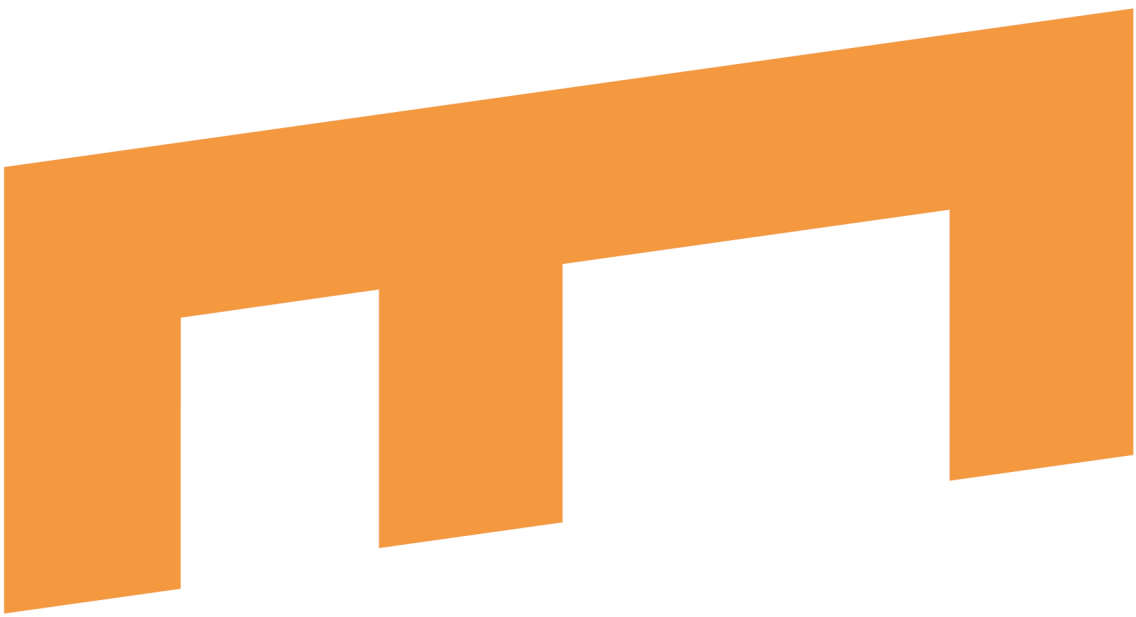

Læringsmål (refleksionsark)

	må lære - - - kan næsten - - - kan					
Konkrete læringsmål (tal = dag i forløbet)						
1. Jeg kender til nogle af mine faglige styrker og svagheder i matematik						
1. Jeg ved noget nyt om mine holdkammerater						
2. Jeg kan beskrive forskelle og ligheder mellem positive og negative tal						
2. Jeg kan vælge hensigtsmæssige regnestrategier til løsning af kontekstopgaver						
3. Jeg kan forklare forskellen mellem tiendedele og hundrededele						
3. Jeg kan afrunde et decimaltal til et helt tal						
4. Jeg kan lave overslag						
4. Jeg kan beskrive og anvende tre metoder til at lægge tal sammen; tællemetoden, opdelingsmetoden og omgrupperingsmetoden						
5. Jeg kan beskrive tidspunkt med både analog og digitalt ur						
5. Jeg kan arbejde problemløsende med additionsopgaver, der har flere løsningsmetoder						
6. Jeg kan bestemme procentdel af helt tal						
6. Jeg kan sammenligne decimaltal, brøk og procent og vurdere hvilket tal, der er størst						
7. Jeg kender forskellige repræsentationer af brøker, decimaltal og procent						
7. Jeg kan forklare, hvad et primtal er						
8. Jeg kan gange et encifret tal med et trecifret tal						
8. Jeg kan omregne fra en valuta til en anden valuta						

9. Jeg har forbedret mine svagheder i matematik						
9. Jeg kan løse matematiske problemer med brøker						
10. Jeg er blevet bedre til at løse opgaver i emnet "Tal og algebra"						
10. Jeg er blevet bedre til at løse opgaver i emnet 'Matematik i anvendelse'						

Dag 1

Dag 1: Dit liv, din læring

Styrkespil

Kreativitet og opfindsomhed	Dømmekraft og kritisk tænkning
Gejst	Fornuft
Samarbejde	Social intelligens
Venlighed	Videbegærlighed
Tilgivelse	Nysgerrighed
Mod	Retfærdighed
Taknemmelighed	Ærlighed og troværdighed
Omtanke	Lederevne
Omsorg	Selvkontrol
Beskedenhed	Optimisme og håb
Vedholdenhed	Humor og glæde
Perspektiv og visdom	Påskønnelse af skønhed

Dag 1: Dansk

Hvilken genre? (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan genkende forskellige genrer, når jeg læser dem.

1. Opdel følgende tekstuddrag i fiktion og i fakta.
2. Underinddel dem derefter i mere præcise genrer.

<p>Der var engang en kone, som så gerne ville have sig et lille bitte barn, men hun vidste slet ikke, hvor hun skulle få et fra; så gik hun hen til en gammel heks og sagde til hende: "Jeg ville så inderlig gerne have et lille barn, vil du ikke sige mig, hvor jeg dog skal få et fra?"</p>	<p>Hæld lunkent vand, gær og æg i en skål. Rør det sammen. Tag en kop mel og hæld i. Sukker, salt og blød margarine lægges oveni. Det hele æltes sammen. Hæld mel i, så det er let stift. Så æltes (eller røres i maskine) der på livet løs. Put mel i, hvis dejen virker tynd. I røremaskine skal den køre ca. 20 min.</p>	<p>Guldfisken vokser hurtigt og kan blive op til 20-35 cm. Den lyser med sin intense røde farve op i bassinet. Den har brug for rent iltrigt vand og et velfungerende filter eller et tilstrækkeligt langt vandløb. Der må aldrig være færre end 6 eksemplarer, da de trives i små stimer.</p>
<p>En person udklædt som klovn forårsagede sent i aftes, at en bilist i Frederiksværk forulykkede. Det oplyser Nordsjællands Politi på Facebook. Bilisten har fortalt, at klovnen var bevæbnet med en økse, og at vedkommende pludselig trådte ud foran bilen.</p>	<p>Nu har nogle kommuner indført total røgfri arbejdstid, hvilket betyder, at jeg ikke længere må ryge på mit job. Det er måske i orden, hvis der kun var tale om rygning indendørs. Nu bestemmer min arbejdsplads også over, hvad jeg laver i mine pauser. Hvis jeg i frokostpausen går ned i byen og kigger på butikker, så må jeg ikke tage mig en smøg. Det er for dårligt!</p>	<p>FEM BØRN PÅ RÆKKE OG EN FAR MED EN KØLLE FLERGRÆDERI OG EN PØL AF PIS VI STIKKER SKIFTEVIS EN HÅND FREM FOR FORUDSIGELIGHEDENS SKYLD DEN DER LYD NÅR SLAGENE RAMMER SØSTER DER HOPPER SÅ HURTIGT FRA DEN ENE FOD TIL DEN ANDEN</p>
<p>Jeg så hende fordi jeg havde fået det job i ISO, som flaskedreng. Jeg cyklede nemlig bagom når jeg skulle derhen, jeg cyklede ad Kløvermarksvej forbi den dér tennisklub og når det var mandag eller onsdag eller fredag så var hun der altid på den af banerne der lå ud til vejen.</p>	<p><i>ALLE DYRENE VAR VILDE MED AT SE EGON OPTRÆDE MED SIN CYKEL. OG EGON VAR VILD MED AT ARBEJDE I MANEGEN MED SINE NYE ARTISTKAMMERATER.</i></p>	<p>I østen stiger solen op, den spreder guld på sky, går over hav og bjergetop, går over land og by. Og alle stjerner neje sig, hvor østens sol går frem, den synes dem hin stjerne lig, som stod ved Bethlehem.</p>

Kildehenvisninger: se "Dit liv din læring - Lærervejledning"

Omdigtning (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan omskrive fra en genre til en anden.

1. Læs de to udgaver af 'På en grøn bakketop', og tal om, hvordan journalisten har omdigtet børnesangen.
2. Omdigt derefter selv 'Ti små cyklister' til en nyhedsartikel. Skriv artiklen på computer, papir eller i et kladdehæfte.

På en grøn bakketop

På en grøn, grøn, grøn, grøn bakke-bakketop
jeg så to harer komme,
den ene spilled fløjte, fløjte, fløjt,
den anden slog på tromme.

Så kom en fæl, fæl jægers-jægersmand,
han plaffed ned den ene,
og den anden, som man tænke, tænke kan,
den følte sig så ene.

(Tekst af: ukendt, i Gunnar Nyborg-Jensen (red.): *De små synger*, Høst & Søn, 1998)

Hare skudt ved daggry

af Anders Kinch-Jensen

En hare blev fredag morgen
skudt og dræbt, da den
sammen med en anden hare
var ude at gå en tur.

Et øjenvindne overværede
attentatet. Han udtalte kort
efter til sangbogen "De små
synger," at mordet blev
begået af en fæl, fæl jægers-
jægersmand. Manden var

pludselig dukket op og havde
plaffet den ene hare ned.

Da skuddet faldt, var de to
harer på vej hen over en
grøn, grøn, grøn bakke-
bakketop, mens de spillede
på musikinstrumenter.

Den nu afdøde hare
spillede fløjte, fløjte, fløjt' –
den anden slog på tromme.

(Udgivet af: DR Multimedie og Ajour,
2001)

Ti små cyklister

Ti små cyklister kom til en
cykelsti,
en kørte udenfor, og så var
der ni.

Der var en, der var to,
der var tre, der var fir',
der var fem på cykeltur.
Der var seks, der var syv,
der var otte, der var ni,
der var ti på cykeltur.

Ni små cyklister flot hen ad
gaden trådte,
ens bremse virked' ej, og så
var der otte.
Der var en, der var to...

Otte små cyklisters skræk
var en cykeltyv,
en havde ikke lås, og så var
der syv.
Der var en, der var to...

Syv små cyklister gør en
chauffør perpleks,
en viste ikke af, og så var
der seks.
Der var en, der var to...

Seks små cyklister kom til en
lyskurv frem,
en kørte frem for gult, og så
var der fem.
Der var en, der var to...

Fem små cyklister var ude
for at svir',
en leged' akrobat, og så var
der fir'.
Der var en, der var to...

Fire små cyklister skal
færdselsskiltet se,
en tænkte: Pyt med det, og
så var der tre.
Der var en, der var to...

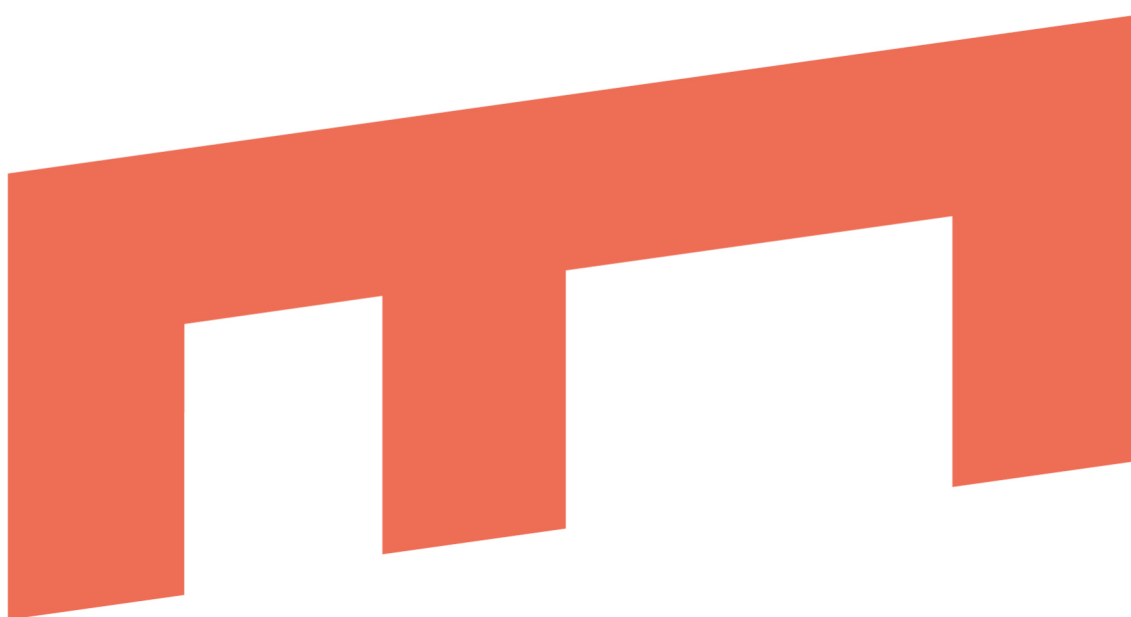
Tre små cyklister kør' på så
mørk en bro,
en uden lygte på, og så var
der to.
Der var en, der var to...

To små cyklister bør bruge
deres ben,
en hængte i en bil, og så var
der en.
Der var en, der var to...

En lille kæk cyklist, "borte"
tog de ni.
Han kørte helt korrekt, så
ham kan vi li'!
Der var en, der var to,
der var tre, der var fir',
der var fem, der blev til grin.
Der var seks, der var syv,
der var otte, der var ni,
men den tiende var fin.

(Tekst af: Th. L. Mortensen, udgivet af:
Høst & Søn, 1998)

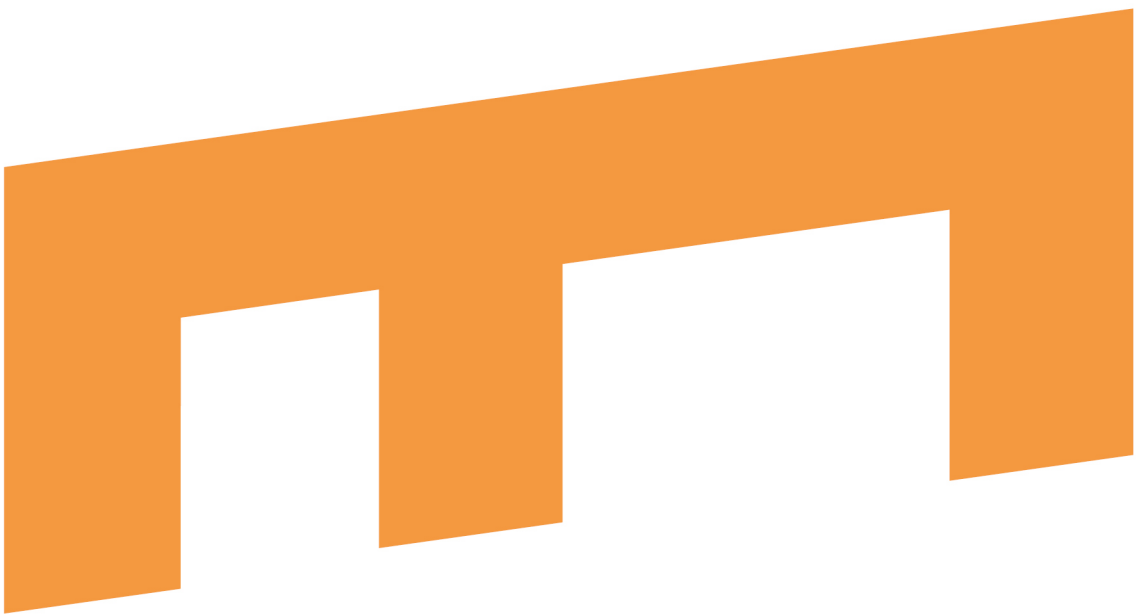
Dag 1: Matematik

Classbuilding (indledende øvelse)

Er højere end 170 cm	
Har mere end to søskende	
Bruger str. 39 i sko	
Har fødselsdag i maj	
Kan mere end tre sprog	
Har flere end 6 bogstaver i sit navn	
Bor længere end 2 km fra skolen	
Bor i husnummer der er større end 12	
Stod op før kl. 7.05 i morges	
Spiser morgenmad hver dag	
Har sovet mere end 7 timer i nat	
Bor højere end 1. sal	
Kan tage mere end 10 armbøjninger	
Kan sit telefonnummer bagfra	

Dag 2

Dag 2: Dansk

Før I læser artiklen (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan forstå modellen 'nyhedstrekant'.

Se på begyndelsen af artiklen '350 tons tunge Nora har ædt sig igennem til Rådhuspladsen', og forudsig artiklens indhold.

Svar mundtligt på følgende spørgsmål:

- Hvad handler artiklen om, tror I?
- Hvilken genre er det? Kender I genren? Har I læst genren før?
- Hvad ved I om emnet?
- Hvad forestiller billedet?

350 tons tunge Nora har ædt sig igennem til Rådhuspladsen

Foto: Finn Frandsen

Nyhedstrekanten (model)

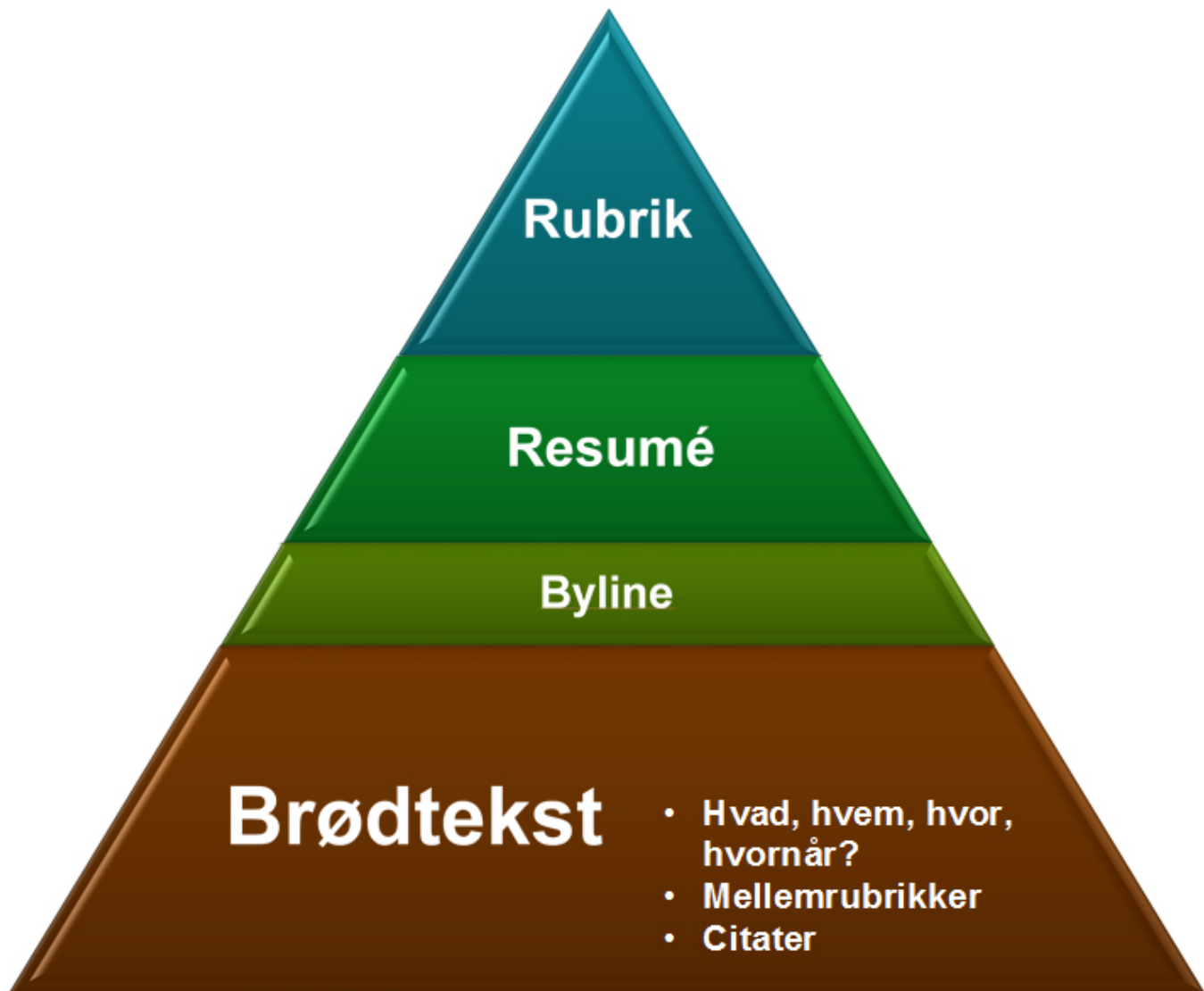

Illustration: Københavns Professionshøjskole

Skriv fagord i artiklen (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan bruge fagord fra nyhedstrekanten.

Nedenfor er hele artiklen '350 tons tunge Nora har ædt sig igennem til Rådhuspladsen'. Skriv i selve artiklen følgende fagord fra nyhedstrekanten: *rubrik, resumé, byline, brødtekst*.

350 tons tunge Nora har ædt sig igennem til Rådhuspladsen

Boremaskinen Nora brød i aftes igennem til Rådhuspladsen i København. Dermed resterer kun 10 pct. af borearbejdet til Metroens Cityring.

CARSTEN ANDERSEN

Boremaskinen Nora brød onsdag aften kl. 22.30 igennem på sin vej fra Gammel Strand til den kommende station på Rådhuspladsen i København.

»Nu mangler vi kun 10 pct. af det samlede borearbejde«, fortæller Lise Hein, kommunikationschef i Metroselskabet.

VENTE vente. Hele lørdagen lå boremaskinen Noras enorme borehoved lige bag betonvæggen på Rådhuspladsen, hvor den røde løber var rullet ud over det kommende skinneareal. Gennembruddet var ventet fra morgenstunden, men skete først kl. 22.30, da der var fuld kontrol med grundvandet i tunnelen. Foto: Finn Frandsen.

Boremaskinen Nora er ikke den eneste, der er ved at nå et afgørende delmål. I løbet af nogle få dage når en søstermaskine frem gennem den underjordiske forbindelse fra Poul Henningsens Plads til Trianglen på Østerbro.

Arbejdet med de kolossale boremaskiner følger ifølge Metroselskabet de afstukne tidsplaner, så hele Cityringen skulle kunne åbne i juli 2019.

Himlen under jorden

Den nye afdeling af Metroen vil ikke ligne den eksisterende.

»De nuværende stationer har alle præcis det samme udtryk, men stationerne på Cityringen får en udformning, som vil blive

præget af de lokale forhold. Stationen ved Frederiksberg Allé på Frederiksberg bliver pang-grøn, fordi området er præget af store platantræer. På Rådhuspladsen forsøger vi at trække nattehimlen med ned under jorden ved at gøre materialerne sorte med et glimtende skær«, siger Lise Hein.

Det samlede borearbejde på Metroringen på i alt 31 km tunnelrør ventes at være afsluttet i løbet af første kvartal 2017. De manglende strækninger er fra Trianglen til Øster Søgade på Østerbro og fra Rådhuspladsen til Københavns Hovedbanegård. Efter nogle ugers klargøring af boremaskinen Nora fortsætter arbejdet fra Rådhuspladsen, og maskinen ventes at nå det sidste mål engang i løbet af januar.

(Udgivet af: politiken.dk, 20. november 2016, redigeret)

Analysér nyhedsteksten (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan analysere en nyhedsartikel.

Læs resten af nyhedsteksten '350 tons tunge Nora har ædt sig igennem til Rådhuspladsen', og tal om følgende:

- Handlede teksten om det, I troede, den gjorde?
Hvorfor/hvorfor ikke?
- Gengav resuméet klart indholdet? Hvordan?
- Var rubrikken dækkende og vækkende (fængende) for indholdet? Hvordan kunne rubrikken ellers have lydt?

Skriv stikord her:

Quiz & byt med nyhedsord (brainbreak)

journalist 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	byline 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	beretning 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	nyhedsartikel 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!
journalistik 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	artikeltype 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	berettende 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	læseforståelse 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!
rubrik 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	nyhed 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	genre 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	læse 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!
resumé/ resume 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	baggrund 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	forudsige 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	nyhedstrekan 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!
brødtekst 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	citater 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	forudsigelse 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!	mellemrubrik 1. Hvad betyder ordet? 2. Hvordan staves det? 3. Byt kort!

Skriv rubrik og resumé (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan skrive en rubrik og et resumé.

Skriv rubrikker og resuméer til de følgende to artikler, hvor du kun får byline og brødtekst. Husk, at dine rubrikker og resuméer skal være *dækkende* og *vækkende*.

Brødtekst 1:

AF MAREN URBAN SWART

De fleste kender nok Søren Hauch-Fausbølls stemme fra Bamse, men efter at have befundet sig 30 år inde i det gule tøjdyr er den 58-årige skuespiller sprunget ud som klovn.

Ud over at tage næsen på som klovnen Chico i Cirkus Summarum udskifter Søren Hauch-Fausbøll to gange om ugen filmset og scenegulv med stuerne på flere af børneafdelingerne på Rigshospitalet, forklædt som klovnen Bip.

»Jeg vil gerne bruge mit håndværk til andet end ren underholdning. I cirkus er klovnen i manegen fokuspunktet, men på hospitalet er det barnet, der er i centrum. Når jeg optræder med Hatten Rundt eller med Cirkus Summarum, går grinet i maven, men det her rammer også hjertet,« fortæller han.

Den magiske bamse

Selvom Søren Hauch-Fausbøll er etableret skuespiller, har det krævet halvandet år på skolebænken, 75 dages praktik og 25.000 kroner at få titlen som hospitalsklovn.

»Jeg blev overbevist om, at jeg havde truffet det rette valg, da jeg var med mine mestre, klovnene Ludo og Victor, ude første gang og så den magi, der opstod, når de nærmede sig børnene. Jeg kan komme på arbejde og tænke, at jeg virkelig ikke orker, men jeg har en glæde, når jeg går derfra,« fortæller han.

Med i kufferten har Søren sin gamle ven Bamse, som fanger børnenes opmærksomhed på en helt særlig måde, når han bliver vakt til live på Sørens hånd.

»Da jeg var på turné i Svendborg for mange år siden, blev jeg kontaktet af en institution, hvor der boede en spastisk dreng, der elskede Bamse. Så jeg købte en hånddukke og kom på besøg. Efter lidt tid fik Bamse og drengen øjenkontakt, og forældrene og personalet stod med tårer i øjnene. Børn liver helt op, når de hører Bamses stemme, fordi de holder så meget af hans verden. Så tanken om, at jeg skulle bruge ham på en ny måde, har længe ligget i mit baghoved,« fortæller han.

Efterlader et stort indtryk

Hospitalsklovnene mødes en gang imellem og gennemgår de ting, de har oplevet. Flere af Søren's medklovne har haft nogle voldsomme episoder, som de har skullet bearbejde, men det har han endnu ikke selv haft brug for.

»Jeg prøver at udstråle så meget tryghed og glæde, så måske fortrænger jeg lidt, at de er syge, så det ikke kommer i fokus. Noget af det, der efterlader et stort indtryk, er den glæde, jeg ser hos forældrene. Jeg var inde hos en pige i sidste uge, hvor forældrene fortalte, at hun ikke havde grint så meget i flere uger,« forklarer han.

Når Søren møder ind på afdelingen sammen med sin kollega, klovnen Ludo, spørger de personalet, hvem der har brug for besøg.

»Nogle børn spørger decideret efter os. Forleden var der en pige, som var blevet udskrevet, men ikke ville hjem, før vi havde været der,« fortæller han.

Søren Hauch-Fausbøll håber, at han på et tidspunkt får mulighed for at komme ud med den internationale organisation Clown Without Borders, der rykker ud til katastrofer og flygtningekriser.

(Udgivet af: *Søndagsavisen*, 25. november 2016, forkortet)

Rubrik:

Resumé:

Brødtekst 2:

AF MIA QVIST SCHEELSBECK

Når forkølelsen begynder at irritere, propper mange sig med te, halstabletter, ingefær, suppe, juice og andre ting, vi tror, der virker godt mod sygdommen.

Men det er ikke alle ting, der er lige gode for den ømme hals og løbende næse. Health.com giver her nogle bud på de bedste og værste føde- og drikkevarer for din forkølelse:

De bedste:

Vand

Det er vigtigt at drikke vand, når man er syg, så kroppen er i væskebalance. Vand kan også være med til at sætte gang i fordøjelsen og få "skyllet alt ud", som Ilyse Schapiro, der er diætist ved en privat klinik i New York, siger.

Drik godt med vand, men tag også gerne en kop te, som lindrer i halsen, og som indeholder gavnlige antioxidanter.

Protein

Selvom du ikke er sulten, skal du sørge for at spise lidt protein. Ifølge Ilyse Schapiro kan fisk, kylling og kalkun hjælpe organerne med at lave flere hvide blodceller, der bekæmper infektionen.

Hold dig fra de fede kødvarianter, da det er svært for kroppen at fordøje dem, og det tager dermed energi fra bekæmpelsen af sygdommen.

Ingefær

Kog lidt ingefær op med vand, og drik det som te, eventuelt med lidt honning i. Ingefær har nemlig en anti-inflammatorisk virkning og virker rensende i kroppen, forklarer Ilyse Schapiro.

Hvidløg

Noget tyder på, at hvidløg kan være med til at holde forkølelser væk.

– Brug hvidløg i en suppe eller kyllingeret. Hvis du kan tåle det, kan du koge hvidløg med grøntsager som f.eks. broccoli, siger Ilyse Schapiro.

De værste:

Juice

Vi har lært, at det er godt at drikke appelsinjuice, for den indeholder C-vitamin, som gavner immunforsvaret. Men man skal faktisk holde sig fra sukkerholdige drikke, når man er syg. – Sukkeret forhindrer de hvide blodceller i at bekæmpe infektionen, siger Ilyse Schapiro.

Få i stedet C-vitamin fra lidt presset citron i teen eller gå amok i grønkål, der også er rig på C-vitamin.

Alkohol

Det er de færreste, der har lyst til alkohol, når man er forkølet, men det kan være fristende at drikke et glas rødvin eller whisky for at falde i søvn. Det kan dog være med til at svække vores immunforsvar.

– Alkohol undertrykker immunforsvaret og lader ikke din krop kæmpe mod infektionen, siger Ilyse Schapiro.

Mælkeprodukter

Der er stort set lige mange undersøgelser, der viser, at man skal og ikke skal holde sig fra mælkeprodukter, når man er syg.

– Nogle siger, man skal undgå det, fordi det øger slimproduktionen, men andre siger, det ikke gør det. Jeg synes, man skal prøve sig frem, mener Ilyse Schapiro.

Mælkeprodukter indeholder i øvrigt godt med protein og D-vitamin, hvilket hjælper mod infektioner.

(Udgivet af: *Søndagsavisen*, 20. november 2016, forkortet og redigeret)

Rubrik:

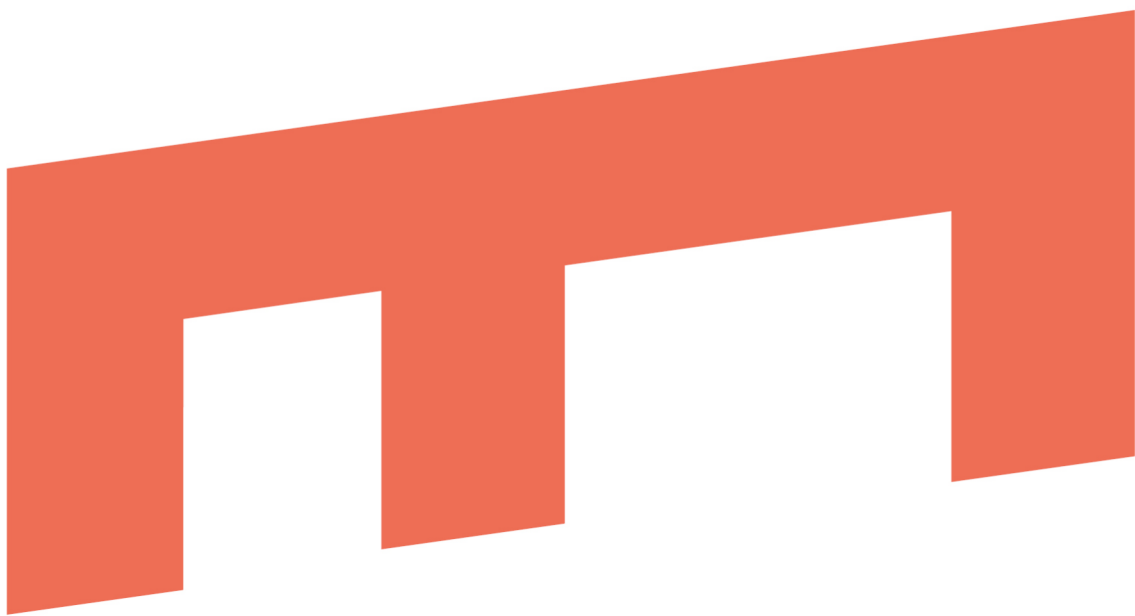
Resumé:

Dag 2: Matematik

Talkort 1 (indledende øvelse)

-99	-70
-68	-50

Talkort 1 (indledende øvelse)

-49

-31

-25

-22

Talkort 1 (indledende øvelse)

-18	-15
-10	-9

Talkort 1 (indledende øvelse)

-5

-4

-2

-1

Talkort 1 (indledende øvelse)

<p>0</p>	<p>1</p>
<p>2</p>	<p>3</p>

Talkort 1 (indledende øvelse)

9

10

11

15

Talkort 1 (indledende øvelse)

25

35

49

50

Talkort 1 (indledende øvelse)

72

77

80

85

Talkort 1 (indledende øvelse)

<p>86</p>	<p>90</p>
<p>98</p>	<p>99</p>

Find tallet 1 (problemløsning)

Find tallet 1

Det er ulige

Find tallet 1

Det er mindre end
400

Find tallet 1

Afrundet til hele tiere
bliver det 380

Find tallet 1

Der er flere end syv
1'ere i tallet

Find tallet 2 (problemløsning)

Find tallet 2

Det dobbelte af tallet er mindre end 30

Find tallet 2

Tallet er med i 3-tabellen

Find tallet 2

Det halve af tallet er større end 3

Find tallet 2

Halvdelen af halvdelen er et ulige tal

Find tallet 3 (problemløsning)

Find tallet 3

Tallet er med i
5-tabellen

Find tallet 3

Det er mindre end
20

Find tallet 3

Det er ulige

Find tallet 3

Tallet er med i
3-tabellen

Find tallet X (problemløsning)

Find tallet X

Summen af cifrene i
tallet er større end
10

Find tallet X

Forskellen på de to
cifre i tallet er større
end 3

Find tallet X

Tallet er med i
7-tabellen

Find tallet X

Det første ciffer i
tallet er større end
det andet

Find tallet X*

Tallet er ikke ulige

Find tallet X*

Begge cifre i tallet er
lige

Postkort (kontekstopgave)

8. A fra Bjerregårdsskolen vil gerne på lejrskole. De har fået en aftale med et firma, som de hjælper med at pakke postkort. Klassen får 5 kr. for at pakke 20 postkort.

Hvor meget tjener klassen på ét postkort?

Hvor meget tjener klassen på 100 postkort?

Hvor mange postkort skal klassen pakke for at tjene 250 kr.?

Hvor meget har klassen tjent, når den har pakket 5000 postkort?

Klassen har fundet ud af, at det i gennemsnit tager en elev 6 min. at pakke 20 postkort.

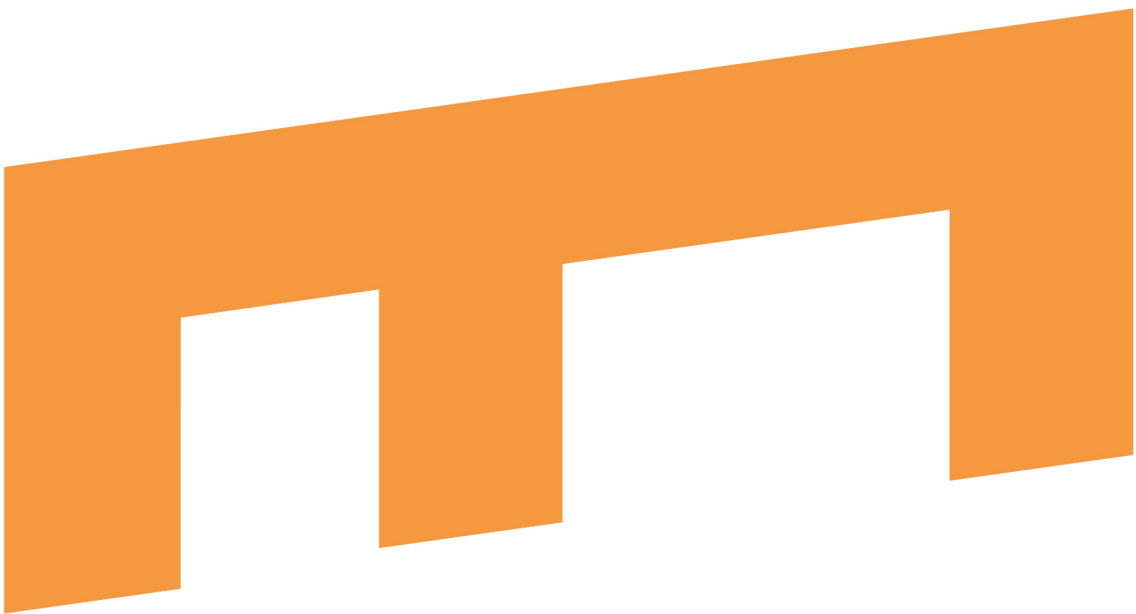
Der er 22 elever i 8.A

Foto: Colourbox

Hvor meget tjener en elev på en time?

Hvor meget kan hele klassen tjene, når alle arbejder en time?

Dag 3

Dag 3: Dit liv, din læring

Udfordringskort

Jeg skal ud og løbe en tur	Jeg skal spille håndbold i idræt
Jeg skal løse regnestykker i matematik	Jeg skal stå op om morgenen
Jeg skal skrive en stil	Jeg skal diskutere en tekst i dansk
Jeg skal deltage i en diskussion i samfundsfag	Jeg skal synge en sang
Jeg skal fortælle en historie	Jeg skal lave matematikaflevering

Dag 3: Dansk

Vi bliver syge af klamme køleskabe (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan finde væsentlige informationer i en nyhedsartikel.

1. Læs artiklens rubrik, resumé og brødtekst, idet I følger strategien *Mens jeg læser*. Tjek jeres forståelse ved at svare på følgende spørgsmål:

A. Hvor ofte bør man ifølge Morten Lisby gøre sit køleskab rent?

- Minimum 2 gange om ugen
- Minimum 1 gang om ugen
- Minimum 1 gang om måneden
- Maksimum 4 gange om året

B. Hvor gemmer de værste sygdomsfremkaldende bakterier sig ofte i køleskabet?

- På øverste hylde
- På hylden med pålæg
- I skabslågerne
- I grøntsagsskuffen

C. Hvor er Michael René ansat?

- Professionshøjskolen Metropol
- Søndagsavisen
- Fødevareregion Øst
- Fødevarestyrelsen

D. Hvorfor skal man huske at skylle efter med koldt vand?

- Ellers kan der sidde sæberester tilbage
- Ellers kan man ikke fjerne kødsaft helt
- Ellers kommer der grimme striber på glaspladerne
- Ellers kan man risikere, at kartofler og gulerødder spirer

E. Hvor mange gange gør de fleste danskere rent i køleskabet?

- 1-2 gange om året
- 3-4 gange om året
- 5-6 gange om året
- 7-8 gange om året

Et beskidt køleskab kan få alvorlige konsekvenser for din families sundhed. Foto: Kristian Brasen

HER GÅR DET OFTE GALT

- Når temperaturen er for høj: Den bør være under fem grader.
- Når det flyder med gamle, fordærvede madvarer.
- Når kødsaft drypper ned på spiseklare fødevarer.
- Når grøntsager med jordbakterier og kød ikke ligger adskilt og derfor forurener hinanden.
- Når køleskabet bliver gjort for sjældent rent, og potentielt farlige bakterier spredt sig.

SÅDAN UNDGÅR DU BAKTERIERNE

- Pak madvarer forsvarligt ind.
- Sørg for, at der ikke er gammel mad i køleskabet.
- Undgå at overfylde køleskabet.
- Hold altid køleskabet tørt.
- Sørg for, at dryprenden bagerst i køleskabet altid er tør og ren.
- Rengør køleskabet én gang om ugen med opvaskemiddel. Skyl efter med koldt vand.

KILDER: FØDEVARESTYRELSEN OG
BOLJUS, BOLIGJERNES VIDENCENTER

Vi bliver syge af klamme køleskabe

Tre-fire gange om året - så sjældent gør de fleste rent i køleskabet. Det kan føre til alvorlige sygdomme, advarer eksperter

Stig William Nissen
swm@sondagsavisen.dk

Sæbevand og klud er sjældne gæster i danskernes køleskabe. Knap hver anden gør køleskabet rent højst fire gange om året.

Det viser en undersøgelse, som Intersearch har foretaget for Søndagsavisen.

Og det er alt for sjældent, fortæller Morten Lisby, der er udbruds koordinatør i Fødevareregion Øst.

Du risikerer nemlig mere end opkast og en stem omgang diarre, når bakterierne får lov til at boltre sig blandt dine madvarer.

»Det værste er skimmelsvampe, der opstår, hvis der er spildt noget, eller der ligger gamle madrester i det fugtige

miljø. De kan danne giftstoffer, og nogle af dem kan være meget skadelige for kroppens celler. Så lever du med et snarset køleskab et helt liv, kan det have virkelig skadelige effekter på din krop,« siger han.

Skimmelsvampe på visse fødevarer mistænkes endda for at være kræftfremkaldende.

Pas på de slatne grøntsager

Det er ikke kun den stinkende skål på øverste hylde kan gøre dig syg, forklarer Michael René, der er levedningsingeniør ved Professionshøjskolen Metropol.

»De værste sygdomsfremkaldende bakterier gemmer sig ofte nede i grøntsagsskuffen,« siger han.

Flyder den over med slatne, våde gulerødder og grønne, halvspirede kartofler, er det en potentiel bakteriebombe, der kan forurene frisk pålæg på øverste hylde.

For når du åbner køleskabet og stikker hånden ind, hvirvler du eventuelle bakterier og skimmelsvampe op i små luftbårne partikler, der farer rundt i hele køleskabet, forklarer han.

»Der må ikke komme jord ind i køleskabet. Den jord, der er på grøntsager, bliver opløst, når de bliver fugtige,

og så formerer bakterierne sig til resten af køleskabet.«

En hylde ad gangen

Så selv om det kan virke uoverskueligt at tomme alle madvarerne ud på køkkenbordet og gå i krig med vand og sæbe, bør vi faktisk gøre det mindst en gang om ugen, fortæller Morten Lisby.

Det er der ifølge Søndagsavisens undersøgelse kun syv procent af danskerne, der gør.

Og det er alarmerende, mener Morten Lisby, der vurderer, at klamme køleskabe kan være skyld i flere sygdomsudbrud, som Fødevarerstyrelsen ikke har kendskab til, fordi det netop drejer sig om danskernes private rengøring.

»Ligesom med støvsugning burde det ligge på ryggraden, at køleskabet gøres rent en gang om ugen. Tag madvarerne ud, tjek holdbarheden, og gør køleskabet rent med vand og sæbe. Er der synligt snavs som kødsaft eller mælk, skal du tørre det væk med det samme med køkkenrulle.«

Michael René supplerer:

»Men kan du kun lige over-skue en enkelt hylde en gang imellem, så er det altså bedre end ingenting. Og husk at skylle efter med koldt vand - er der sæberester tilbage, sidder der sandsynligvis også stadig bakterier,« siger han.

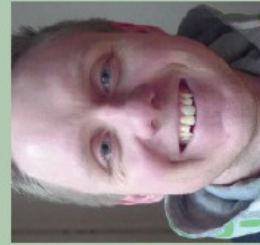

Hvad er det klammeste, du har fundet i dit køleskab?

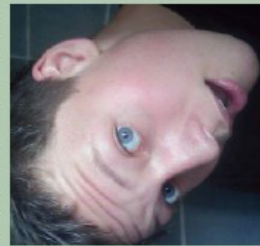
Marlene Christiansen, Lyngby

Jeg glemte engang en plastikbeholder med suppe, og da jeg hev den ud, var der mug over det hele. Suppen var blevet grøn på overfladen, og den var helt tyk og klam.

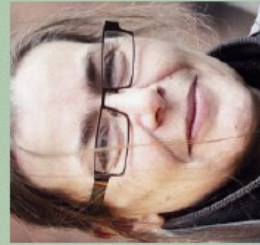
Niels Jensen, Vanløse

Hjemvendt fra ferie blev jeg overrasket over at finde en stor plante i mit køleskab. Den havde længt, hvidt hår. Det viste sig at være en glemt portion chili con carne, der var helt levende.

Lasse Ludvigsen, Helsingør

Jeg boede hos en ven, mens hans forældre var på ferie. Vi glemte at rydde op i køleskabet, og efter 14 dage eksploderede en muggen kakaomælk ud over alle varerne i køleskabet. Det stank!

Gitte Nielsen, Herlev

Engang tog vi på ferie og glemte en borte rejser. Vi turde ikke engang lette på låget, for det lugtede helt vildt. Den blev båret ud til skraldespanden i strakt arm.

Hvor ofte gør du hovedrent i dit køleskab?

Hver uge 7%

Hver 14. dag 11%

Hver måned 29%

Hver 3. måned 23%

To gange årligt 17%

En gang årligt 5%

Sjældnere 2%

Aldrig (har ikke køleskab) 1%

Ved ikke 5%

KILDE: INTERRESEARCH,
1.577 ADSPURGT

SÅ SYG KAN DU BLIVE

Skimmelsvampe

Kommer ind med grøntsager, juice og syltetøj. Synlige mængder kan føre til akut opkastning, mens de på lang sigt kan være skadelige for kroppens celler.

Listeria

Kommer ind med mælkeprodukter, ost, mayonaisesalater og fisk. Giver influenza lignende symptomer for personer med svækket immunforsvar, børn, gravide og ældre. Kan føre til meningitis og abort.

Bacillus cereus

Kommer ind med grøntsager, mælkeprodukter, ris og pasta. Kan forurene alt fra råvarer til gryderetter. Kan give opkast eller diarre.

2. Skriv i artiklen fagordene fra nyhedstrekanten: rubrik, resumé, byline, brødtekst og mellemrubrik.

Vent på nærmere instruktion fra jeres lærer, før I fortsætter med de næste opgaver!

3. Læs udstyret, idet I følger strategien *Mens du læser*. Tjek jeres forståelse ved at svare på følgende spørgsmål:

A. Hvordan kommer listeria ind i køleskabet?

- Med bl.a. mælkeprodukter, ris og pasta
- Med bl.a. ost, mayonnaisesalater og fisk
- Med bl.a. opvaskemiddel og koldt vand
- Med bl.a. juice, syltetøj og æg

B. Hvad er det klammeste, Gitte Nielsen har fundet i sit køleskab?

- Rådne gulerødder i grøntsagsskuffen
- En fordærvet bøtte rejer
- En portion suppe med grøn mug på
- En muggen kakaomælk, der var eksploderet

C. Hvor mange danskere har deltaget i undersøgelsen foretaget af Interresearch?

- 1.075
- 1.157
- 1.577
- 1.755

D. Hvordan undgår man bakterier i køleskabet?

- Ved at lade temperaturen være over 5 grader
- Ved at skylle efter med varmt vand
- Ved at holde ris og pasta adskilt
- Ved at pakke madvarer forsvarligt ind

E. Hvor mange danskere gør hovedrent i køleskabet hver sjette måned?

- 5 procent
- 11 procent
- 17 procent
- 23 procent

4. Skriv i artiklen fagordene fra udstyret: *billede, billedtekst, fremhævet citat, voxpop, faktaboks.*

Stak med klamme ord (brainbreak)

skimmelsvamp	opkast
bakteriebombe	snavset
giftstoffer	stinkende
klammeste	slatne
diarre <i>eller</i> diarré	forurene
sygdomsfremkaldende	muggen
influenzalignende	listeria

Bogstavkort (brainbreak)

a	b	b	b	d
---	---	---	---	---

d	d	e	e	e
é	f	f	f	g
g	i	i	k	l
l	m	m	m	n
n	n	n	o	p
r	r	s	s	t
t	u	v	y	z

Skriv udstyr (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan skrive udstyr til en nyhedsartikel.

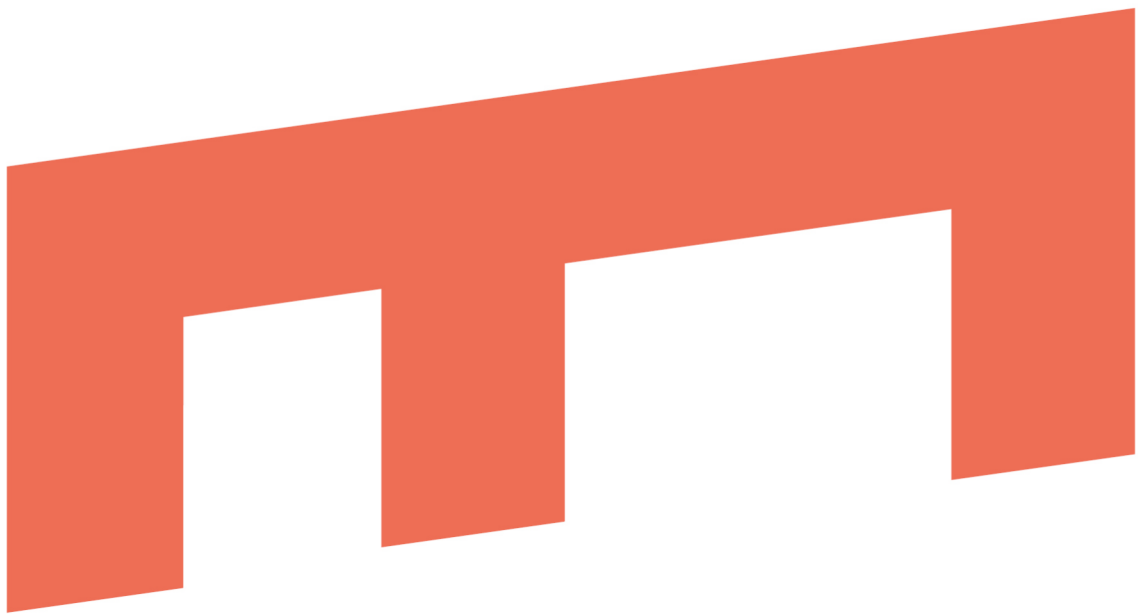
Gå ind i Googles søgefunktion, og skriv *byer skiltetyve*. Læs den artikel, der hedder 'Byer med løjerlige navne slås med skiltetyve' fra DR.

Forestil jer, at I skal omforme teksten til en avisartikel, der ligner den om klamme køleskabe. I skal med andre ord:

- **kopiere** teksten over i et Word-dokument
- sætte teksten op i **spalter**
- tilføje **udstyr** i form af fx et **fremhævet citat**, en **faktaboks** og/eller en **voxpath**. Til faktaboksene kan I undersøge mærkelige navne på nettet – eller måske kender I selv nogle?
- huske at angive **kilder** til jeres udstyr.

I skal altså *ikke* skrive teksten om, men *tilføje* tekst og layout.

Dag 3: Matematik

Talkort 2 (indledende øvelse)

-70,01	-68,5
-49,5	-23,2

Talkort 2 (indledende øvelse)

-16,5	-9,0
-1,5	-0,1

Talkort 2 (indledende øvelse)

0,01	0,1
0,5	0,75

Talkort 2 (indledende øvelse)

2,25	9,5
19,1	30,0

Talkort 2 (indledende øvelse)

31,1	39,9
78,6	99,1

Find tallet 4 (problemløsning)

Find tallet 4

Afrundet til
nærmeste 10'er
bliver det 60

Find tallet 4

Afrundet til
nærmeste hele tal
bliver det 64

Find tallet 4

Der er fire enere i
tallet

Find tallet 4

Der er tre cifre i tallet

Find tallet 4

Et af cifrene er 2

Find tallet 5 (problemløsning)

Find tallet 5

Summen af cifrene
er 10

Find tallet 5

Tallet er mindre end
100

Find tallet 5

Der er tre 10'ere i
tallet

Find tallet 5

Tallet har to 1'ere

Find tallet 5

Der er tre cifre i tallet

Find tallet 6 (problemløsning)

Find tallet 6

Der er fire cifre i
tallet

Find tallet 6

Det er mindre end
10

Find tallet 6

Alle cifre er
forskellige

Find tallet 6

Alle cifre er større
end 5

Find tallet 6

Cifrene står i
rækkefølge med det
mindste først

Find tallet X (problemløsning)

Find tallet X

Tallets tværsom
er 10

Find tallet X

Tallet er større end 0

Find tallet X

Tallet er mindre
end 1

Find tallet X

Afrundet til
nærmeste hele tal
bliver det 0

Find tallet X*

Der er flere end 3
tiendedele i tallet

Find tallet X*

Der er 6
hundrededele
i tallet

Gulvbrædder (kontekstopgave)

Foto: Colourbox

Du har fået som opgave at lappe et hul i et trægulv, og er derfor gået i et byggemarked for at købe gulvbrædder. I byggemarkedet har de en kasse med rester af gulvbrædder, som er billigere at købe end fulde længder. Du køber fire brædder med længderne $2,35\text{m} - 4,80\text{m} - 3,25\text{m} - 3,40\text{m}$.

Hvad er den samlede længde af brædderne?

Hvad er den samlede længde af brædderne, hvis du ser bort fra decimalerne?

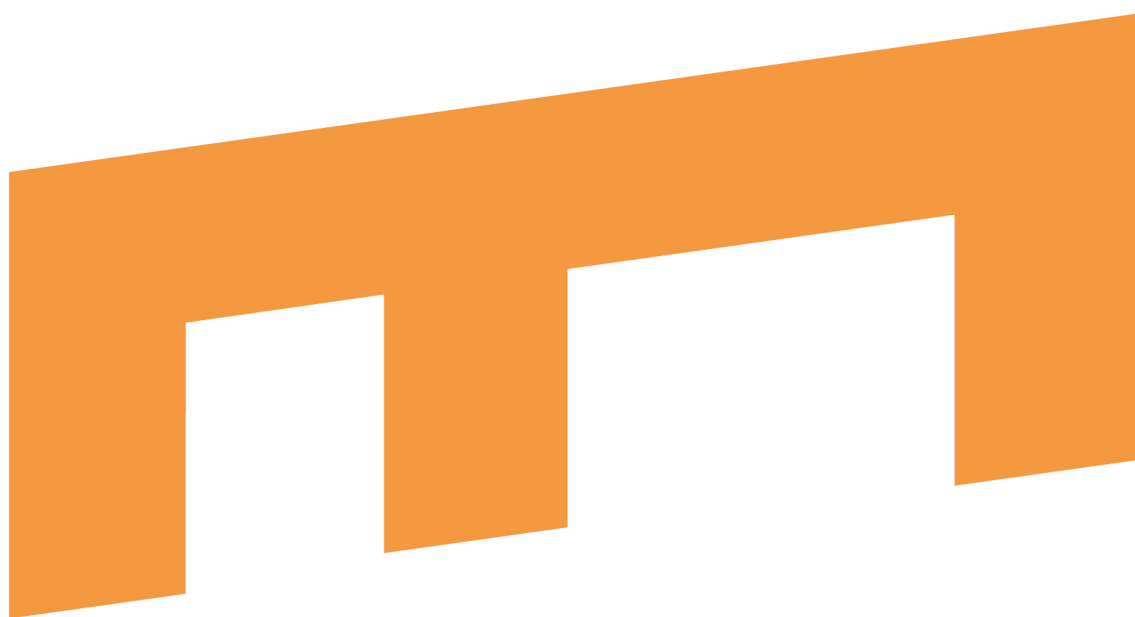
Hvilket resultat får du, hvis du først afrunder alle tallene til én decimal, og derefter lægger tallene sammen?

Bliver resultatet det samme, hvis du først afrunder de fire tal til hele tal, og derefter lægger dem sammen?

Hvis hvert bræt har bredden $13,4\text{ cm}$, hvor stort et hul vil brædderne så kunne dække?

Dag 4

Dag 4: Dansk

Nyhedsartikel om fisk – kun brødtekst (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan læse en nyhedsartikels brødtekst og på den baggrund skrive rubrik, resumé og mellemrubrikker.

Indsæt rubrik:

JENS AAGAARD JAA@SONDAGSAVISEN.DK

Indsæt resumé:

En makrelmad til frokost og en kryddersild til søndagssnapsen er der ingen ben i. Til gengæld kniber det mere for danskerne, når det handler om at servere fisk til aftensmad.

Vi synes ikke, at det er svært at tilberede velsmagende fiskeretter, eller at det er svært at få fat i frisk fisk. Vi synes bare, at fisk er for dyrt. Det viser en undersøgelse, som Interresearch har foretaget for Søndagsavisen blandt 1.104 danskere.

Indsæt mellemrubrik:

Camilla Udsen, fødevarepolitisk konsulent i Forbrugerrådet er enig i, at priserne på fisk generelt ligger i den dyre ende.

»Danmark er omgivet af vand, så det burde være muligt at gøre flere og mere forskellige fiskearter tilgængelige og billigere for forbrugerne,« siger hun.

Ifølge Danmarks Statistik koster et kilo frisk laks i gennemsnit 159 kroner pr. kilo. Til sammenligning koster svinemørbrad 107 kroner kiloet. Frisk torsk koster i gennemsnit 119 kroner kiloet, mens et kilo hakket oksekød (maks. 12% fedt) koster 58 kroner.

»Priserne er selvfølgelig styret af udbud og efterspørgsel, og hvis priserne på fisk for alvor skal ned, er der tale om en større proces,« siger Camilla Udsen fra Forbrugerrådet.

35 procent af de adspurgte i undersøgelsen fra Interresearch svarer, at de får fisk til aftensmad højst en gang om måneden.

Indsæt mellemrubrik:

»Danskerne er det folk i Europa, der vælger at bruge færrest penge på kvalitetsmad i forhold til fladskærme og store biler,« siger David Mouritzen, sekretariatschef i Danmarks Fiskehandlere.

»Du kan få makrel i tomat på dåse i Netto til en femmer. Det er den billigste vitaminpille, man kan få, og det er bare med at gå om bord. Men gastronomisk flytter det ikke noget, hvis vi vil have en krog i nye fiskespisere,« fortsætter han.

Fisk blev tidligere – og helt frem til midten af halvfemserne – betragtet som fattigmandskost, mens røde bøffer og fransk rødvin hørte til i gourmetklassen.

Men med stigende fokus på sundhed og personlig velvære, i takt med at vi er blevet stadig rigere, er fisk pludselig blevet populært og trendy, især blandt de veluddannede og vellønnede i Storkøbenhavn og Nordsjælland. Det har været med til at presse priserne op på frossen fisk i butikkerne og frisk fisk hos fiskehandlerne.

Indsæt mellemrubrik:

»Jeg er ked af billedet af fiskehandleren som en guldsmed, der skovler penge ind. Fiskehandleren arbejder ikke under 70 timer

om ugen, og han har ikke en indkomst som en akademiker,« siger David Mouritzen.

Hvis prisen på fisk for alvor skal presses ned, skal der langes flere fisk over disken. David Mouritzen opfordrer forbrugerne til at kigge sig om efter de lidt mere oversete fiskearter.

»Hvis man køber sild, kuller og fjæsing, får man meget for pengene i forhold til for eksempel torsk og rødspætter, der er lidt dyrere,« siger han og fortsætter:

»Gå ned og udfordr din fiskehandler. Få ham til at finde noget velsmagende og lækkert, der er til at betale.«

Kilde: Søndagsavisen, den 29. apr. 2011

Nyhedsartikel om fisk – hele artiklen (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan læse og forstå en nyhedsartikels udstyr.

Læs hele artiklen, og besvar følgende spørgsmål undervejs:

1. Hvor mange har deltaget i undersøgelsen?

Svar: _____

2. Hvad er den dyreste fisk i undersøgelsen?

Svar: _____

3. Spiser sønderjyderne mere eller mindre fisk end landsgennemsnittet?

Svar: _____

4. Hvor mange procent af de adspurgte synes, at det er svært at lave retter med fisk?

Svar: _____

5. Hvor meget koster 1 kg torsk i gennemsnit?

Svar: _____

6. Hvor mange procent af de adspurgte spiser fiskepålæg 1 gang om ugen?

Svar: _____

Mange dropper fisk - det er for dyrt

Mange danskere får mindre fisk end anbefalet. Vi kan ellers godt lide fisk, det er bare alt for dyrt

Jens Aagaard
jaa@sondagsavisen.dk

En makrelmad til frokost og en kryddersild til søndagsnapsen er der ingen ben i.

Til gengæld kniber det mere for danskerne, når det handler om at servere fisk til aftensmad.

Vi synes ikke, at det er svært at tilberede velsma-

for alvor skal ned, er der tale om en større proces,« siger Camilla Udén fra Forbrugerrådet.

35 procent af de adspurgte i undersøgelsen fra Intersearch svarer, at de får fisk til aftensmad højst en gang om måneden.

Fisk var fattigmandskost

»Danskerne er det folk i Europa, der vælger at bruge færrest penge på kvalitets-

noget, hvis vi vil have en krog i nye fiskespisere,« fortsætter han.

Fisk blev tidligere - og helt frem til midten af halvfemserne - betragtet som fattigmandskost, mens røde bøffer og fransk rødvin hørte til i gourmetklassen.

Men med stigende fokus på sundhed og personligt velvære, i takt med at vi er blevet stadig rigere, er fisk pludselig blevet populært og trendy,

gende fiskeretter, eller at det er svært at få fat i frisk fisk. Vi synes bare, at fisk er for dyrt.

Det viser en undersøgelse, som Interresearch har foretaget for Søndagsavisen blandt 1.104 danskere.

Dyrere end rødt kød

Camilla Udsen, fødevarerpolitisk konsulent i Forbrugerrådet er enig i, at priserne på fisk generelt ligger i den dyre ende.

»Danmark er omgivet af vand, så det burde være muligt at gøre flere og mere forskellige fiskearter tilgængelige og billigere for forbrugerne,« siger hun.

Ifølge Danmarks Statistik koster et kilo frisk laks i gennemsnit 159 kroner pr. kilo. Til sammenligning koster svinebrødt 107 kroner kiloet.

Frisk torsk koster i gennemsnit 119 kroner kiloet, mens et kilo hakket oksekød (maks. 12% fedt) koster 58 kroner.

»Priserne er selvfølgelig styret af udbud og efterspørgsel, og hvis priserne på fisk

mad i forhold til fladskærme og store biler,« siger David Mouritzen, sekretariatschef i Danmarks Fiskehandlere.

»Du kan få makrel i tomat på dåse i Netto til en femmer. Det er den billigste vitaminpille, man kan få, og det er bare med at gå om bord. Men gastronomisk flytter det ikke

/// Hvis man køber sild, kuller og fjæsing, får man meget for pengene

David Mouritzen, Danmarks Fiskehandlere

især blandt de veluddannede og velvønnede i Storkøbenhavn og Nordsjælland. Det har været med til at presse priserne op på frossen fisk i butikkerne og frisk fisk hos fiskehandlerne.

Pres din fiskehandler

»Jeg er ked af billedet af fiskehandleren som en guldsmed, der skovler penge ind. Fiskehandleren arbejder ikke under 70 timer om ugen, og han har ikke en indkomst som en akademiker,« siger David Mouritzen.

Hvis prisen på fisk for alvor skal presses ned, skal der langes flere fisk over disken. David Mouritzen opfordrer forbrugerne til at kigge sig om efter de lidt mere oversete fiskearter.

»Hvis man køber sild, kuller og fjæsing, får man meget for pengene i forhold til for eksempel torsk og rødspætte, der er lidt dyrere,« siger han og fortsætter:

»Gå ned og udfordr din fiskehandler. Få ham til at finde noget velsmagende og lækkert, der er til at betale.«

effekt på blandt andet forebyggelse af hjerte-kar-sygdomme.

Hvis du spiser mere end 300 gram fisk om ugen, får du ikke yderligere sundhedsgevinster. Tvaertimod er det en god ide at holde igen med de fede fisk, fordi de indeholder meget mere dioxin og kvik-sølv end de magre fiskearter.

Så meget fisk skal du spise

Fødevarerstyrelsen anbefaler, at voksne og store børn spiser 300 gram fisk om ugen. Det svarer til, at du spiser to fiskemåltider om ugen eller et fiskemåltid om ugen og fisk som pålæg næsten hver dag. Fisk indeholder store mængder D-vitamin, jod, selen og fiskeolier, som efter alt at domme har en gavnlig

KILDE: FDB'S MAD-O-METER

Københavnerne spiser 16 procent mere fisk end landsgennemsnittet (100). Vestjyder og fynboer spiser mindst fisk. Tegning: Eva Grønvig

SÅ MEGET FISK SPISER VI

Hvor ofte spiser du fiskepålæg?

Hver dag	4%
4-6 dage om ugen	8%
2-3 dage om ugen	21%
1 gang om ugen	29%
Hver anden uge	15%
En gang om måneden	11%
Sjældnere	6%

Hvor ofte spiser du fisk til aftensmad?

Hver dag	0%
4-6 dage om ugen	0%
2-3 dage om ugen	9%
1 gang om ugen	34%
Hver anden uge	22%
En gang om måneden	20%
Sjældnere	15%

KILDE: INTERRESEARCH, 1.104 ADSPURGT

DET KOSTER 1 KG FISK

Sildefilet	61 kr./kg.	Rødspætte	122 kr./kg.
Røget makrel	92 kr./kg.	Rødspættefilet	132 kr./kg.
Torsk	120 kr./kg.	Laks	159 kr./kg.
Søjfilet	122 kr./kg.		

KILDE: DANMARKS STATISTIK, Gennemsnitspriser 2011

Synes du, at det er svært at tilberede fiskeretter?

Ja	13%	Nej	79%
----	-----	-----	-----

Synes du, at det er svært at få fat på frisk fisk?

Ja	31%	Nej	66%
----	-----	-----	-----

Synes du, at frisk fisk er for dyrt?

Ja	69%	Nej	21%
----	-----	-----	-----

KILDE: INTERRESEARCH, 1.104 ADSPURGT

Smæk bøjningsendelser (brainbreak)

-ene

-et

-ende

-ere

-ste

-es

-e

-er

ingen

('nul')

Skriv artikel med udstyr (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan skrive og layoute en nyhedsartikel med udstyr.

Forestil dig, at du er journalist. Din redaktør har bedt dig skrive en kort artikel med følgende rubrik og resumé:

Dropper mobilen i skolen

En række skoler forbyder nu mobiltelefoner i skolen, fordi de forstyrrer undervisningen.

Redaktøren viser dig også følgende statistik fra en undersøgelse foretaget af Epinion for Danmarks Lærerforening (2014):

Skal elever lade mobiltelefonen blive i tasken, hvis ikke den skal bruges i undervisningen?

Forældre, der svarer *ja*: 18 procent

Forældre, der svarer *nej*: 78 procent

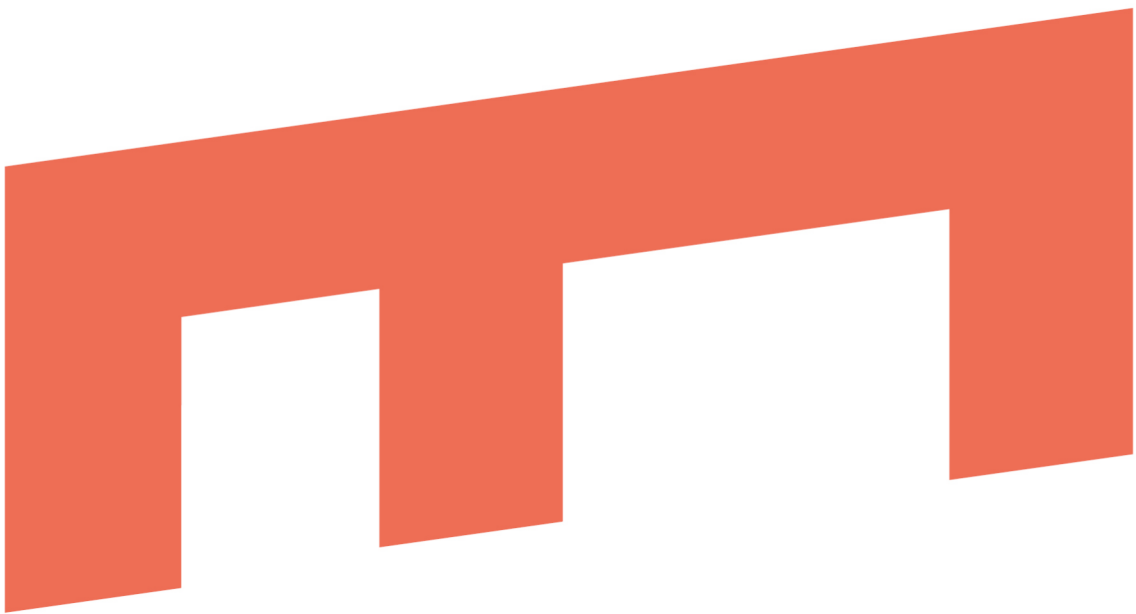
Forældre, der svarer *ved ikke*: 4 procent

1.134 adspurgte

Du skal så vidt muligt

- Skrive artiklen, og den skal sættes op i **spalter** og have en **rubrik**, et **resumé** og to **mellemrubrikker**
- Lave et kort interview med sidekammeraten om hans/hendes holdning til mobiltelefoner i undervisningen, så du kan få et **fremhævet citat**
- Finde et **billede**, der kan illustrere historien, og skrive en kort **billedtekst**
- Lave et **diagram**, der illustrerer statistikken, fx et søjlediagram eller et pizzadiagram.

Dag 4: Matematik

Talkort 3 (indledende øvelse)

$-205 + 154$	$-28 + 4$
$-13 + 5$	$0,103 + 0,05$
$0,4 + 0,2$	$18 + 23$
$-3,1 + 70$	$71,7 + 15$

Talkort 3 (indledende øvelse)

$25,01 + 55,5$	$-52 + 137$
$28,9 + 81,1$	$34 + 98$
$-33 + 287$	$555,5 + 444,4$
$301 + 712$	$482 + 683$

Talkort 3 (indledende øvelse)

$-101 + 55$	$-18 + (-8)$
$-5 + 13$	$0,0103 + 0,5$
$0,07 + 0,5$	$40,22 + 0,88$
$7 + 59,899$	$35,3 + 41,8$

Talkort 3 (indledende øvelse)

$55,05 + 25,101$	$- 37 + 122$
$48,2 + 51,8$	$76 + 56$
$-77 + 333$	$666,6 + 333,3$
$851 + 172$	$68 + 997$

Additionsopgaver (problemløsning)

Regn additionsopgaver og kategoriser dem efter den metode, du brugte til at løse regnestykket.

Hvornår brugte du tællemetoden, opdelingsmetoden eller omgrupperingsmetoden?

$16 + 6 =$

$9 + 47 =$

$44 + 4 =$

$46 + 50 =$

$33 + 32 =$

$30 + 82 =$

$21 + 42 =$

$38 + 40 =$

$84 + 14 =$

$92 + 93 =$

$68 + 12 =$

$317 + 723 =$

$39 + 8 =$

$829 + 111 =$

$76 + 3 =$

$581 + 15 =$

$66 + 28 =$

$632 + 854 =$

$44 + 55 =$

$520 + 85 =$

$43 + 19 =$

$755 + 123 =$

$70 + 71 =$

$1234 + 55$

Quiz og byt (brainbreak)

$17 + 5$	$66 + 4$
$43 + 44$	$32 + 63$
$73 + 13$	$58 + 12$
$59 + 8$	$86 + 3$

Quiz og byt (brainbreak)

$56 + 38$	$33 + 55$
$63 + 19$	$60 + 61$
$50 + 46$	$40 + 72$
$58 + 60$	$94 + 92$

Quiz og byt (brainbreak)

$317 + 623$	$534 + 111$
$481 + 15$	$27 + 722$
$534 + 263$	$873 + 127$
$3333 + 4321$	$567 + 567$

Indkøb og budget (kontekstopgave)

Amina har været i Netto, og du kan se på bonen, hvad hun har købt. Aminas familie består af Amina, lillebror Jonas samt mor og far. Familien har et budget på 6.000 kr. til mad og diverse om måneden. For at holde styr på udgifterne gemmer familien altid bonerne, når de har været ude at handle.

Giv et overslag over den samlede pris på madvarerne på bonen.

Giv et overslag over den samlede pris på de øvrige varer.

Amina betalte 150,84 kr. med dankort.

Hvad skulle hun have betalt med kontanter?

Foto: Pia Tonnesen

Hvornår sparer man ved at betale med dankort i forhold til med kontanter?

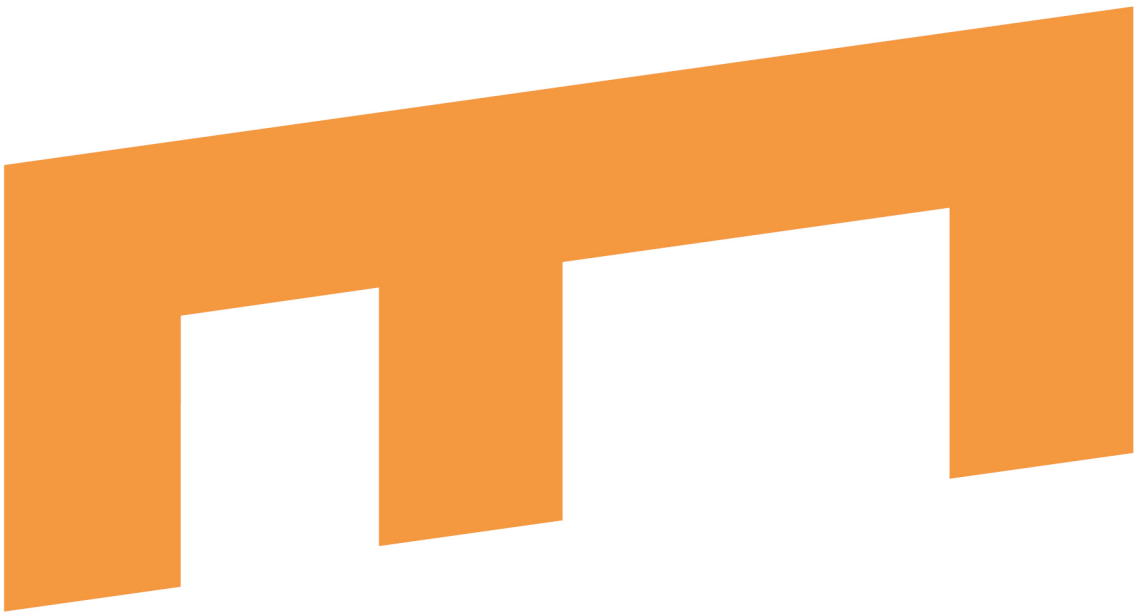
På bonen kan man se, at Amina har betalt 30,17 kr. i moms.

Hvad er prisen på varerne uden moms?

Hvor mange procent betaler Amina i moms?

Lav evt. et forslag til et uge-budget for Aminas familie.

Dag 5

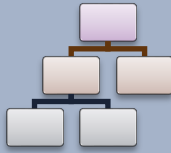
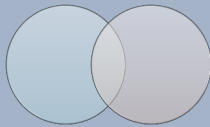

Dag 5: Dansk

Skema med kendetegn for informerende tekster (model)

Type	Kendetegn	Eksempel	Model
Beskrivelse	Emnet defineres og beskrives ved egenskaber og eksempler	Leoparden tilhører de store katte ligesom fx løven og tigeren. Til de små katte regnes bl.a. den almindelige tamkat, som mange holder som kæledyr.	Hierarki:
Sammenligning og modsætning	Forskelle og ligheder mellem to eller flere ting forklares	Alle katte er rovdyr. I modsætning til løven, der jager i flok, er leoparden en ensom jæger.	Venn-diagram:

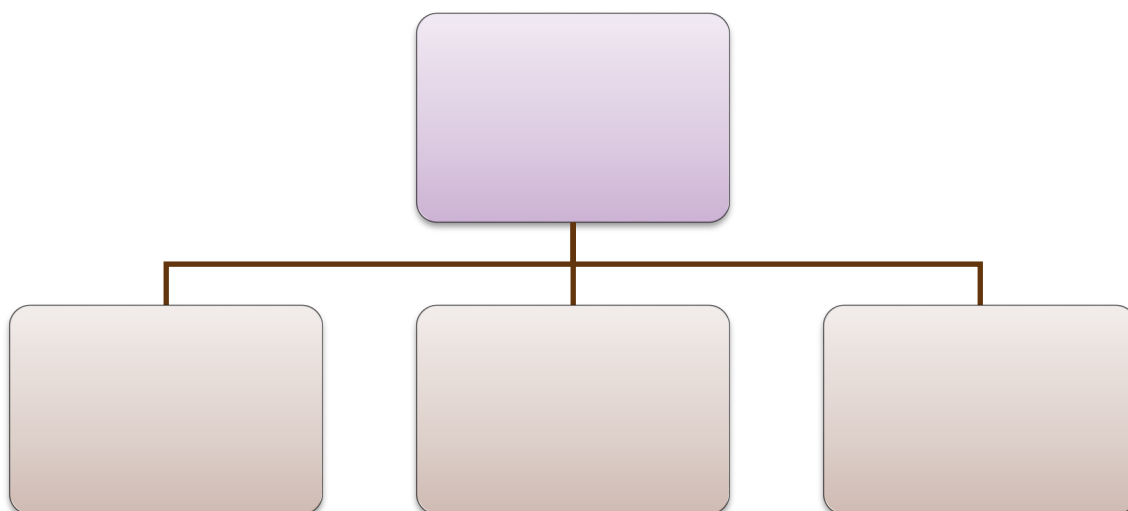
Udfyld hierarki og venn-diagram (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan bruge en model til at få overblik over en tekst: et hierarki og et venn-diagram.

Udfyld hierarkiet til følgende tekststykke:

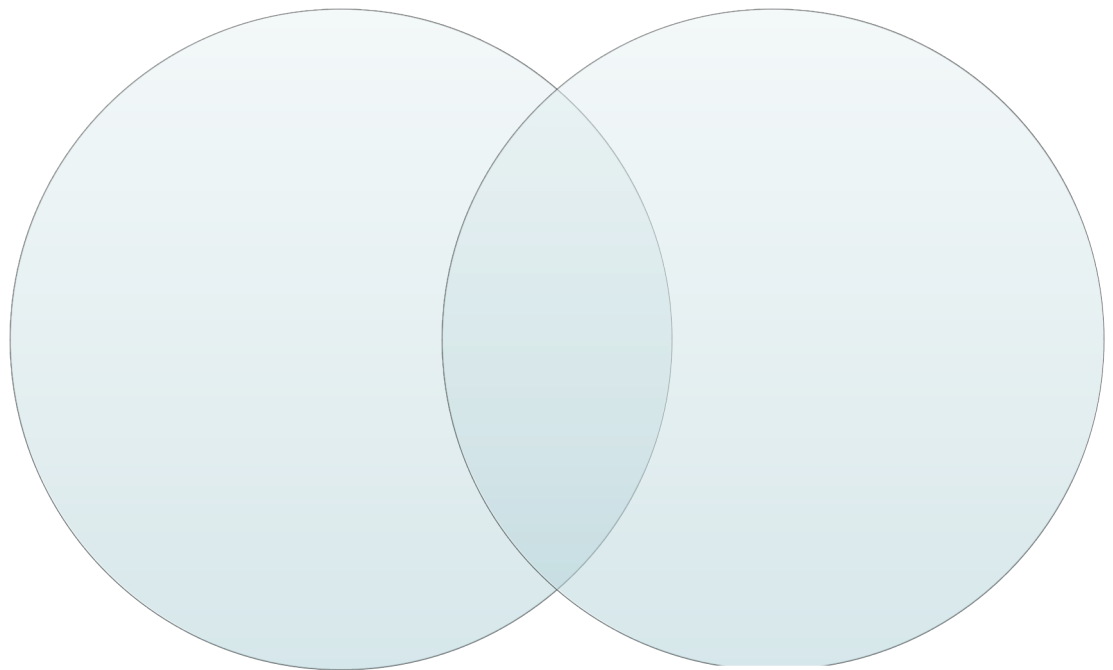
Maden indeholder en lang række stoffer, som kaldes næringsstoffer. Det er disse næringsstoffer i maden, som er brændstof for kroppen. Når næringsstofferne forbrændes i kroppen, dannes der energi. De vigtigste energigivende næringsstoffer er:

- Fedt
- Kulhydrat
- Protein

Udfyld venn-diagrammet til følgende tekststykke:

Kulhydrater er også forskellige slags sukker. Frugt og grønt indeholder naturligt sukker. Sukker herfra kan stort set indgå i ubegrænset mængde i en sund kost. I andre fødevarer som bl.a. sodavand, slik og kager, er sukkeret tilsat som en ingrediens. Det er en god idé at spare på fødevarer med tilsat sukker.

Læs om sund mad (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan læse og forstå en informerende tekst.

1. Se på **Støtteark til læseforståelse**, og følg med i teksten 'Sund mad er godt for dig', mens jeres lærer læser side 2.
2. Tal sammen to og to om modellerne på side 2 nederst:
  - Hvorfor hedder den ene model *Y-tallerkenen*? Hvorfor er der en gulerod og et kornaks i de store felter – og en høne i det lille?
  - Hvorfor hedder den anden model *Madpakkehånden*? Hvorfor har fingrene fem forskellige farver?
3. Fordel nu de sidste to sider mellem jer, så den ene læser side 3, den anden side 4 – vha. støttearket. Hvis I har tid, så genfortæl indholdet for hinanden.

SUND MAD ER GODT FOR DIG

Tekst af: Fødevarestyrelsen, udgivet af: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2014

Mad er brændstof for kroppen, ligesom benzin er brændstof for en bil. Og ligesom bilen løbende skal have tilført benzin, skal kroppen også løbende have tilført energi i form af mad. Mad er derfor nødvendigt, for at kroppen kan fungere.

Det er godt at spise 3 hovedmåltider og 2-3 mellemmåltider på en dag, fordi måltiderne hver især indeholder forskellige madvarer. Der er større chance for, at du får dækket dit behov for vitaminer og mineraler, ligesom du får mindre lyst til at spise for meget sidst på dagen.

Uanset hvor mange måltider du spiser om dagen, er det vigtigste dog, at du spiser sundt og varieret.

Alle de vitaminer, mineraler og andre næringsstoffer, du har behov for, findes i maden, men i meget varierende mængde fra den ene madvare til den anden. Derfor er det vigtigt at veksle mellem at spise mad fra disse 4 madvaregrupper:

- Brød, gryn, kartofler, ris og pasta
- Frugt og grønt
- Kød, fisk, æg, mælk og ost
- Smør, olie og margarine

Y-tallerkenen

Sund mad er varieret mad. Der er ikke kun én slags mad, der er sund. Hvis du vil være sikker på at spise sundt, kan du prøve "Y-tallerkenmodellen", der viser, hvordan du skal øse op på tallerkenen.

- 2/5 af portionen skal være brød, kartofler, ris eller pasta
- 2/5 skal være grønsager
- 1/5 skal være kød, ost, eller fisk

Denne opdeling danner et Y på tallerkenen. Som du kan se, skal der fx være dobbelt så mange grønsager som kød på din tallerken.

Madpakkehånden

En sund madpakke er vigtig til en lang skoledag. En god og sund madpakke består af 5 forskellige madvaregrupper – en for hver finger på hånden. Husk derfor på Madpakkehånden, når du smører din madpakke.

Madpakkehånden består af:

- 🍃 Grønt – gnavegrønt, salat eller pålæg
- 🍞 Brød – helst rugbrød eller fuldkornsbrød
- 🍖 Pålæg – kød, ost eller æg
- 🐟 Fisk – mindst én slags fiskepålæg
- 🍎 Frugt – det friske og søde

**Lev
sundere**
følg
kostrådene

De Officielle Kostråd

Fødevarestyrelsen har lavet de Officielle Kostråd, som bygger på solid forskning, hvor der er fundet en sammenhæng mellem mad og sundhed. Når du følger de Officielle Kostråd vil din krop få dækket behovet for vitaminer, mineraler og andre vigtige næringsstoffer, mens du gør det nemmere at holde en sund vægt.

Spis varieret, ikke for meget, og vær fysisk aktiv

- Når du spiser varieret, dvs. forskellig slags mad, så er du sikker på at få alle de forskellige slags næringsstoffer, som din krop har brug for. For at holde dig sund og slank, skal du huske at være fysisk aktiv og ikke spise for meget.

Spis frugt og mange grønsager

- Er du over 10 år, skal du helst spise 600 gram frugt og grønt om dagen. Halvdelen eller mere skal gerne være grønsager.

Spis mere fisk

- Du skal helst spise fisk to gange om ugen til aftensmad og flere gange om ugen som pålæg. I alt skal du gerne spise 350 gram fisk om ugen. Over halvdelen (ca. 200 gram) skal gerne være fed fisk som laks, ørred, makrel og sild.

Vælg fuldkorn

- Når du spiser brød, pasta og anden mad med korn i, skal det helst være med fuldkorn i. Fuldkorn betyder, at hele kornet, inkl. skaldelene, er brugt. Det er fx rugbrød, havregryn og fuldkornspasta. Du kan med fordel spise brød og pasta, der har fuldkornslogoet på.

Vælg magert kød og kødpålæg

- Magert kød er kød med lavt fedtindhold – gerne under 10 %. Du skal helst vælge magert kød i stedet for kød med højt fedtindhold.

Vælg magre mejeriprodukter

- Du skal gå efter magre mejeriprodukter, der har et lavt fedtindhold. Det kan fx være mælk eller yoghurt lavet på skummet-, mini- eller kærnemælk og oste med max 17 % fedt.

Spis mindre mættet fedt

- Fedt er vigtigt for kroppen. Du bør dog skære ned på det mættede fedt, det vil sige fedt, som kommer fra dyr (smør, mælk, ost, kød). Vælg derfor ofte planteolier (fx rapsolie og olivenolie) i stedet for smør.

Spis mad med mindre salt

- Det er ikke sundt for kroppen at spise for meget salt, og det kan give alvorlige sygdomme senere i livet. Du skal helst ikke spise mere end maks. 1 teske salt om dagen. Husk, at der generelt er meget salt i færdigfremstillede madvarer, som fx færdigretter, brød og sovser.

Spis mindre sukker

- Du kan med fordel halvere dit sukkerindtag. Byt slik og kager ud med frugt og nødder og spis kun slik, kager og sodavand ved særlige lejligheder.

Drik vand

- Sluk altid tørsten i vand. Kroppen har brug for vand for at fungere optimalt. Vand indeholder ingen energi i modsætning til for eksempel sodavand og juice.

Du kan læse mere om de Officielle Kostråd på www.altomkost.dk.

Hvad er der i maden?

Maden indeholder en lang række stoffer, som kaldes næringsstoffer. Det er disse næringsstoffer i maden, som er brændstof for kroppen. Når næringsstofferne forbrændes i kroppen, dannes der energi.

De vigtigste energigivende næringsstoffer er:

- Fedt
- Kulhydrat
- Protein

De energigivende næringsstoffer kaldes også makronæringsstoffer. Makro betyder stor – det er store næringsstoffer, og de findes ofte i store mængder i vores mad.

Ud over makronæringsstofferne findes der også mikronæringsstoffer. Mikro betyder lille – det er små næringsstoffer, som findes i små mængder i maden. Vitaminer og mineraler er mikronæringsstoffer.

Vitaminer og mineraler

Vitaminer og mineraler er vigtige for dig. Faktisk ville vi mennesker slet ikke kunne leve, hvis vi ikke fik dem.

Vitaminerne A, B, C, D, E og K

Vitaminer er for kroppen, hvad kæden er for en cykel. Hvis der ikke er nogen kæde på en cykel, kan man trampe lige så hårdt, man vil i pedalerne, men hjulene drejer ikke rundt alligevel. Sådan ville det også være, hvis du slet ikke fik vitaminer - så ville din krop ikke kunne fungere.

Der findes flere forskellige slags vitaminer. De hedder et bogstav som A, B, C, D, E eller K. Og du har brug for alle slags. Forskellige slags madvarer indeholder forskellige slags vitaminer. Fx er der mange C-vitaminer i appelsiner, A-vitaminer i gulerødder og D-vitaminer i fed fisk. Derfor skal du spise varieret, så du er sikker på at få alle slags vitaminer.

Mineraler

Kroppen har også brug for mineraler. Dem skal du bruge for at få vitaminerne til at virke. Mineraler er også en form for byggeklodser i kroppen. Blandt andet skal du bruge mineralet jern for at kunne danne blod. Mineraler er - ligesom vitaminer - livsvigtige. Du kan ikke undvære dem.

Så længe du er ung eller er barn, vokser du. Derfor har du brug for meget af det mineral, der hedder calcium, da det er med til at bygge dine knogler op. Calcium er der meget af i mælkeprodukter. To andre livsvigtige mineraler er jod og jern. Jod findes primært i mælk og fisk. Desuden er der tilsat jod i salt. Jern findes i mange slags mad, for eksempel kød, fisk, fjerkræ, kål, kartofler eller citrusfrugter.

De fleste raske mennesker får automatisk dækket deres behov for vitaminer og mineraler ved at spise almindelig, varieret mad.

Info-ord til hentediklat (brainbreak)

brændstoffet	madvaregruppering
benzinen	margarine
tilførsel	variation
mellemmåltiderne	kartoflerne
hovedmåltid	Madpakkehånden
gnavegrønt	næringsstofferne
fuldkornsbrødet	mager
fiskepålægget	mejeriprodukt
Fødevarestyrelsens	fuldkornslogo
officielt	inklusive

Skriv om sund mad (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan skrive en informerende tekst.

1. Find et emne om mad, du finder interessant, og som du gerne vil skrive en kort informerende tekst om, fx spaghetti-retter, D-vitaminer eller noget helt tredje.

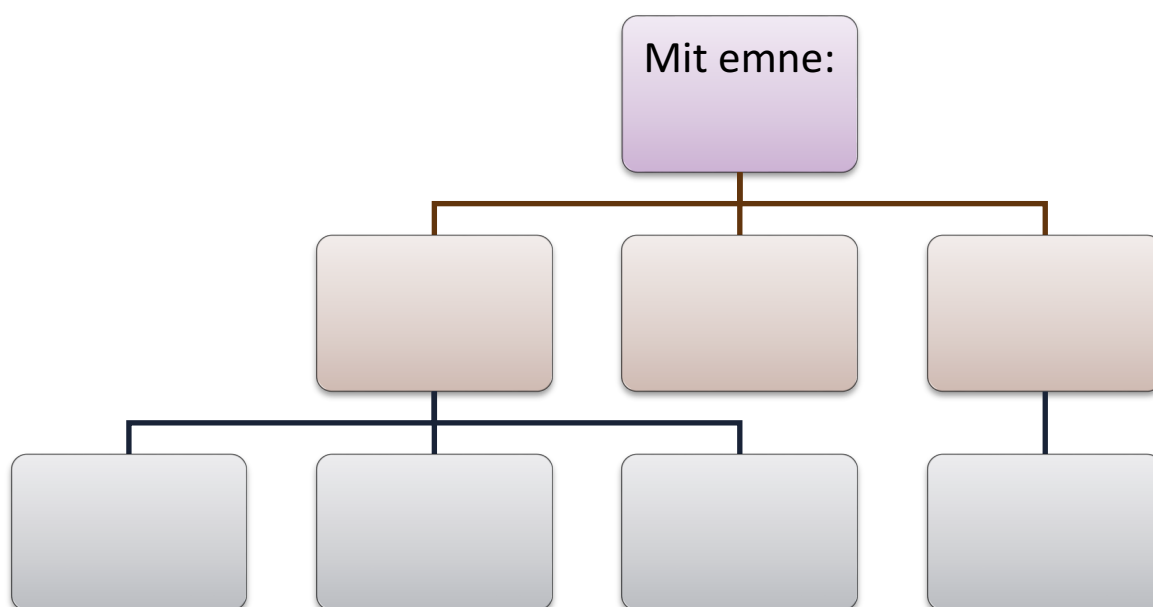
Mit emne er:

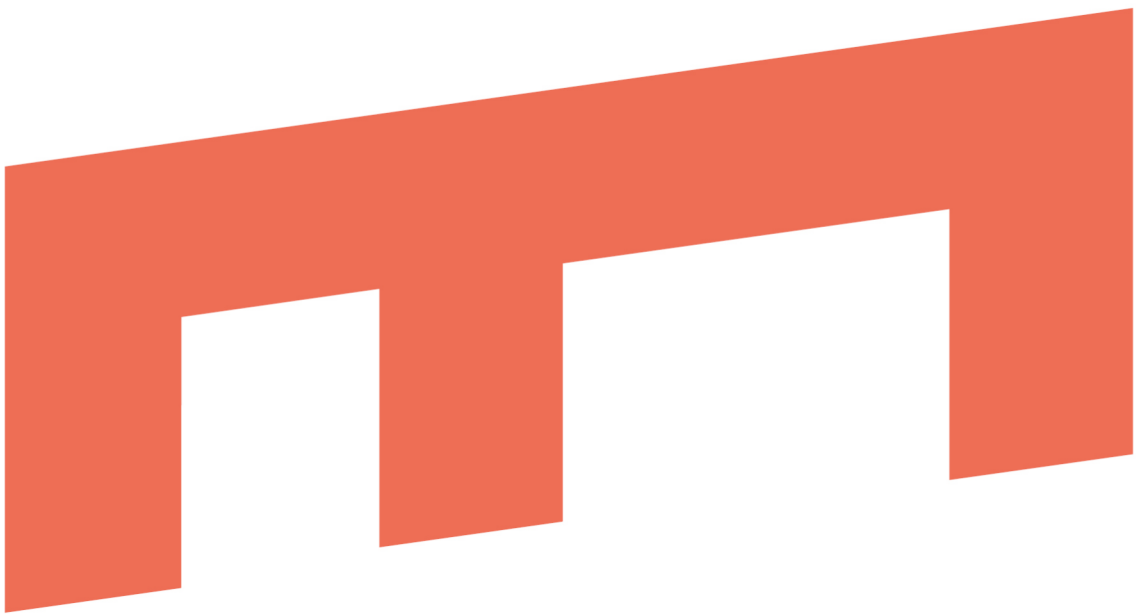
---

2. Lav en brainstorm, idet du udfylder et hierarki over emnet. Vis det til din makker, og diskutér eventuelle forbedringer.

3. Skriv en kort informerende tekst om emnet. Undersøg, om du også kan tegne et venn-diagram ud fra din egen tekst.
4. Byt tekst med dine sidekammerat, og diskutér, hvad I hver især har lært om hinandens emner.

Dag 5: Matematik

Talkort 4 (indledende øvelse)

$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{10}$
$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{2}$

Talkort 4 (indledende øvelse)

$$3\frac{3}{2}$$

$$2\frac{1}{4}$$

$$2\frac{2}{7}$$

$$\frac{90}{10}$$

Talkort 4 (indledende øvelse)

$$9\frac{2}{5}$$

$$\frac{300}{100}$$

$$39\frac{9}{100}$$

$$99\frac{1}{100}$$

Talkort 4 (indledende øvelse)

$$-49 \frac{1}{4}$$

$$-23 \frac{1}{2}$$

$$-15 \frac{3}{4}$$

$$-\frac{10}{2}$$

Talkort 4 (indledende øvelse)

$$-2 \frac{9}{10}$$

$$-\frac{6}{4}$$

$$-\frac{3}{2}$$

$$-\frac{1}{10}$$

Talkort 4 (indledende øvelse)

50% af -50	90% af -50
25% af -100	25% af -28

Talkort 4 (indledende øvelse)

10% af 1	10% af 10
25% af 20	50% af 10,5

Talkort 4 (indledende øvelse)

30% af 20	75% af 40
75% af 80	50% af 80

Talkort 4 (indledende øvelse)

47% af 100	20% af 55
1,5% af 200	15% af 60

Find de to tal 7 (problemløsning)

Find de to tal 7

Summen af de to tal er 36

Find de to tal 7

1'erne lagt sammen giver 16

Find de to tal 7

Begge tal er ulige

Find de to tal 7*

Det ene tal har 2 10'ere

Find de to tal 7

Forskellen mellem antallet af 10'ere og 1'ere i hvert tal er den samme

Find de to tal 8 (problemløsning)

Find de to tal 8

Forskellen mellem
de to tal er 14

Find de to tal 8

Tal 1 + Tal 2 < 70

Find de to tal 8

Det mindste tal er
med i
6-tabellen

Find de to tal 8*

Summen af de to tal
er større end 50

Find de to tal 8

1'erne lagt sammen
giver 12

Find de to tal 9 (problemløsning)

Find de to tal 9

Tværsommen af det ene tal er 21

Find de to tal 9

Alle cifre i det ene tal er lige store (og det er de også i det andet tal)

Find de to tal 9

Summen af 1'erne i de to tal er 10

Find de to tal 9

Summen af 100'erne i de to tal er 10

Find de to tal 9

Summen af 10'erne i de to tal er 10

Find de to tal 9*

Summen af de to tal er 1110

Find de to tal X (problemløsning)

Find de to tal X

Forskellen mellem det største og det mindste tal er 1

Find de to tal X

Begge tal har tre cifre

Find de to tal X

Fjerner du kommaet, er det største tal et palindrom

Find de to tal X

Det største tal har to tiendedele og fem hundrededele

Find de to tal X*

Summen af de to tal er 9,5

Find de to tal X*

Det mindste tal er større end 4

Additionsmysteriet (brainbreak)

Lav 9 brikker med tallene 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 og 9

Placer brikkerne med tallene 1-9 i felterne nedenfor sådan, at

- Der er én brik i hvert felt
- Summen af hver række, hver søjle og i hoveddiagonalerne er ens

Lav 9 brikker med tallene 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 og 39

- Placer brikkerne med tallene 31-39 efter samme regler, som i den foregående opgave

Lav brikker med hhv. $x-4$, $x-3$, $x-2$, $x-1$, x , $x+1$, $x+2$, $x+3$, $x+4$

- Placer brikker efter samme regler, som i de foregående opgaver

Søvn (kontekstopgave)

Emre og Cille går i 8. klasse på Søndervangsskolen. De har ført regnskab med, hvor meget de sover. De noterer på en seddel, hvornår de går i seng, og hvornår de står op. Sedlen hænger de på en kalender ud for den dag, de lagde sig til at sove. På arbejdsarket **Søvn-logbog** kan du se Emres og Cilles notater.

- Hvornår gik Emre i seng om mandagen?
- Hvornår stod Cille op mandag morgen?
- Hvilken dag gik Cille senest i seng?
- Hvor lang tid sov Cille natten til fredag?

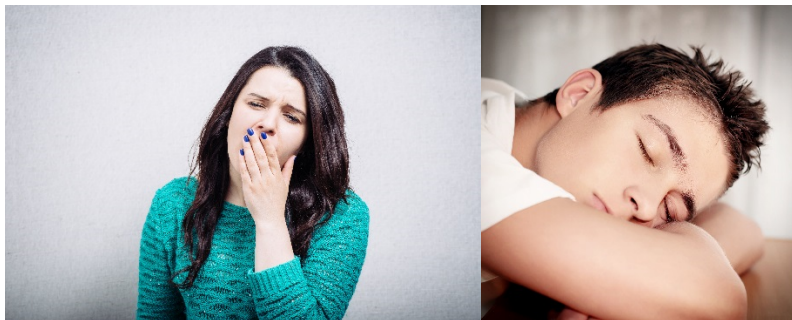

Foto: Colourbox

- Hvem af de to elever bor tættest på skolen?
- Hvem af de to elever har et søvnmønster, der ligner dit eget mest?
- Hvem af de to sover flest timer på en enkelt dag?
- Er det Emre eller Cille, der sover mest på en hel uge?
- Hvor meget sover Emre og Cille i gennemsnit i døgnet?

Søvn-logbog (kontekstopgave)

Januar 2017						
Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

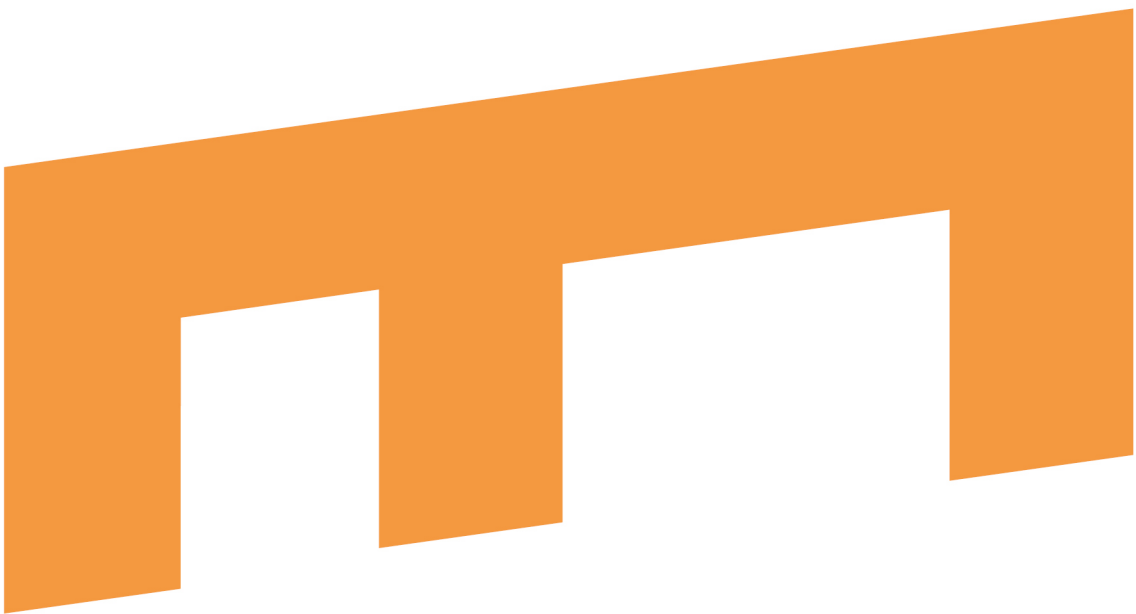
Emres søvn-logbog:

2	3	4	5	6	7	8
22.00 - 6.45	21.45 - 6.30	22.30 - 6.45	21.45 - 6.30	23.00 - 9.00	00.15 - 9.00	23.30 - 6.45

Gilles søvn-logbog:

2	3	4	5	6	7	8
23.15 - 7.30	23.30 - 7.15	23.45 - 7.45	23.45 - 5.00	16.30 - 17.45	00.30 - 10.00	23.00 - 7.45
				00.15 - 8.00		

Dag 6

Dag 6: Dansk

Brug dit ordkendskab og ordforråd (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan finde ud af, hvad ord betyder.

Hvor godt kender jeg ordene?

Brug først **Støtteark til ordkendskab** til følgende ord:

Genialt – Infantilt – Brækkede lemmer – Klage

Skriv derefter i felterne i modellerne:

Genialt

Det samme som:

Det modsatte af:

En sætning med ordet:

Infantilt

Det samme som:

Det modsatte af:

En sætning med ordet:

Klage

Ting, man kan klage over:

Personer, man kan klage til:

En sætning med ordet:

Brækkede lemmer

Lemmer er det samme som:

Lemmer, man kan brække:

Kropsdele, man ikke kan brække:

Hvor mange ord kender jeg, der begynder med:

by- (fx *bymur*):

---

hus- (fx *husdyr*):

---

ad- (fx *adlyde*):

Argumentér for og imod (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan finde argumenter for og imod.

Tal sammen to og to om *Før jeg læser* på **Støtteark til læseforståelse**

Gå ind i Googles søgefunktion, og skriv *pokemon go genialt infantilt*. Find den artikel, der hedder 'Pokémon Go – genialt eller infantilt?' fra DR, og lyt til jeres lærers oplæsning.

Efter jeres lærer har læst teksten højt, skriv jeres argumenter for og imod Pokémon Go i dette tokolonnenotat:

For Pokémon Go	Imod Pokémon Go

Sammensatte ord (brainbreak)

hus	leg
museum	pris
mode	klage
uge	plan
væsen	skole
rum	by
bad	dille
sang	sted
skat	fantasi
have	ord

Skriv argumenter (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan skrive en argumenterende tekst.

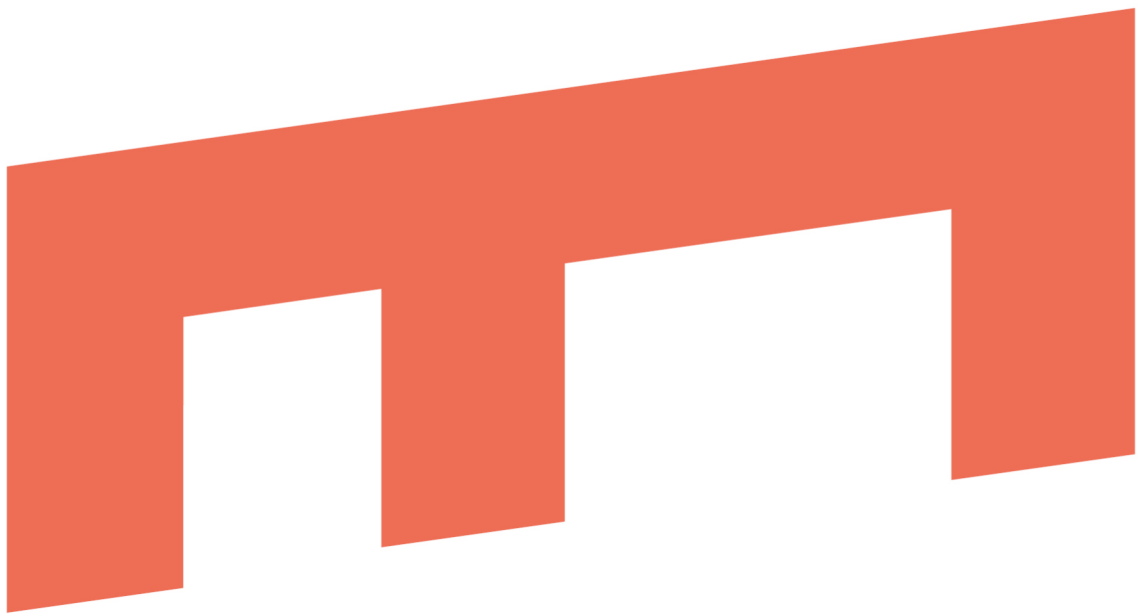
Overskrift – hvilken dille?	
Resumé – hvad gør eller gjorde man?	
Argumenter for dillen:	Argumenter imod dillen:
Jeres mening om dillen:	

Spinderske (billede)

Foto: Colourbox

Dag 6: Matematik

Find tallene 10 (problemløsning)

**Find tallene 10
10-sidet terning**

Det største tal på
terningen er 7

**Find tallene 10
10-sidet terning**

Alle tallene er større
end 1

**Find tallene 10
10-sidet terning**

Der er større
sandsynlighed for at
slå 7 end alle andre
tal

**Find tallene 10
10-sidet terning**

Bortset fra ét tal er
der $\frac{1}{10}$ chance for at
slå de forskellige tal

**Find tallene 10*
10-sidet terning**

Det samme tal er på
fem af terningens
sider

Find tallene 11 (problemløsning)

Find tallene 11 4-sidet terning

Der er 25% chance for, at udfaldet er 1

Find tallene 11 4-sidet terning

Der er 50% sandsynlighed for, at udfaldet bliver 2, når man slår med terningen

Find tallene 11 4-sidet terning

Der er tre *forskellige* tal på terningen

Find tallene 11 4-sidet terning

Summen af alle tallene på terningen er 10

Find tallene 11 4-sidet terning

Ingen af tallene på terningens sider er større end 5

Find tallene 12 (problemløsning)

Find tallene 12 10-sidet terning

Summen af tallene
på terningens sider
er 48

Find tallene 12 10-sidet terning

70% af tallene
optræder kun én
gang

Find tallene 12 10-sidet terning

100% af tallene er
større end 1, men
mindre end 10

Find tallene 12* 10-sidet terning

Der er 8 *forskellige*
tal på terningen

Find tallene 12 10-sidet terning

Sandsynligheden for
at slå en 2'er er 30%

Find tallene X (problemløsning)

Find tallene X 6-sidet terning

Der er 50% chance
for at slå et tal større
end 3

Find tallene X 6-sidet terning

100% af tallene er
mindre end 10

Find tallene X 6-sidet terning

Det gennemsnitlige
udfald er 3,5

Find tallene X 6-sidet terning

Alle tallene er
forskellige

Find tallene X 6-sidet terning

$\frac{1}{3}$ af tallene er mindre
end 3

Find tallene X* 6-sidet terning

$\frac{1}{6}$ af tallene er 3

Udsalg (kontekststopgave)

50%

Foto: Colourbox

Du har fået et gavekort på 500 kr. til en sportsbutik i fødselsdagsgave, og er taget på udsalg for at købe en ny trøje. På butikkens vinduer står der, at alle udsalgsvarer er nedsat med 50%. Du finder en trøje til 589 kr., som er på udsalg.

- Kan du give et overslag over, hvad prisen er på trøjen?

Butikkens ekspedient fortæller dig, at der netop i dag er yderligere 20% rabat oven i udsalgsprisen.

- Hvad koster trøjen med den ekstra rabat?

Din ven vil overbevise dig om, at den ekstra rabat betyder, at der i alt er 70% rabat på trøjen.

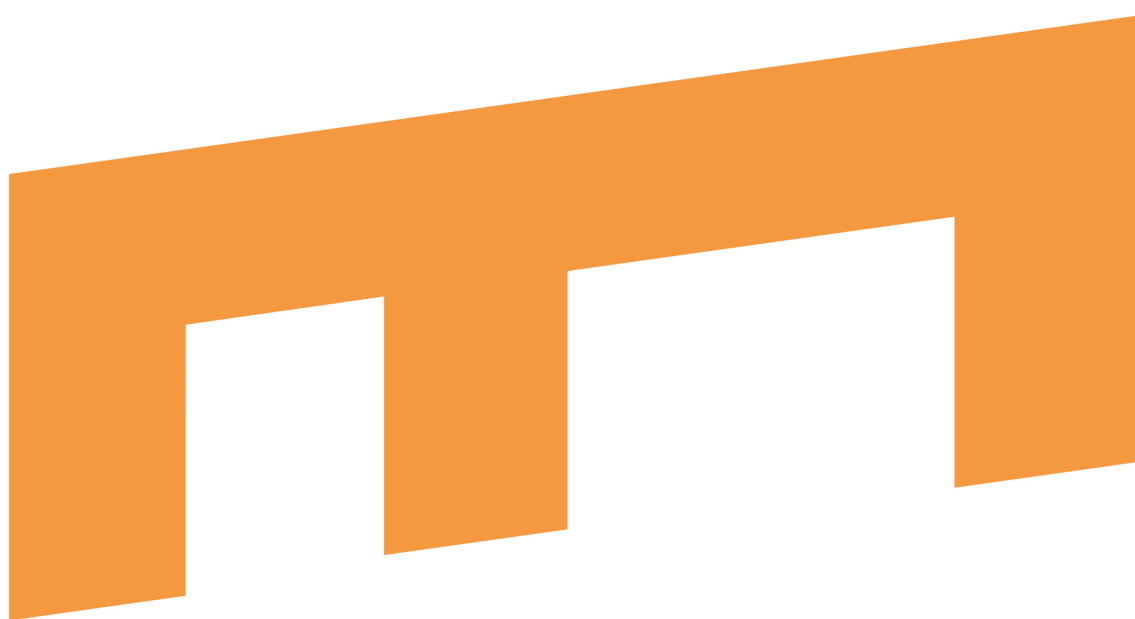
- Hvordan vil du overbevise ham om, at han tager fejl?
- Er der forskel på, om man først får 50% rabat og efterfølgende 20% eller først 20% og derefter 50%?

Du køber trøjen, og får det resterende beløb på gavekortet udbetalt i kontanter.

- Hvor stor en procentdel af de 500 kr. udgør kontanterne?

Dag 7

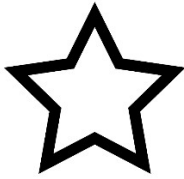

Dag 7: Dit liv, din læring

Stjerner

Fortæl to gode ting (to blinkende stjerner) samt et ønske til noget, som kunne være endnu bedre (stjerneskyd)

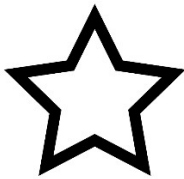

Du får en blinkende stjerne, fordi:

Du får en blinkende stjerne, fordi:

Jeg ønsker mig, at:

Dag 7: Dansk

Forstavelser (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan danne nye ord med forstavelserne: u-, mis-, gen- og sam-.

Sæt en forstavelse foran ordet, gerne flere, og fortæl din makker, hvordan ordet ændrer betydning.

-spille: genspille, samspille

-tro: _____

-tænkelig: _____

-brug: _____

-skabe: _____

-handle: _____

Skriv så mange ord som muligt med forstavelserne på tre minutter.

u-

mis-

gen-

sam-

Filmanmeldelse (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan finde begrundelser for et synspunkt, når jeg læser en artikel.

I anmeldelsen 'Verdens bedste ungdomsserie er norsk' har journalisten Kristoffer Hegnsvad givet serien 6 hjerter, hvilket er det højest opnåelige.

Læs artiklen sammen to og to, hvor I skiftes til at læse et afsnit op.

Find ud af, hvorfor Hegnsvad synes, serien er så god, og udfyld nedenstående kolonnenotat.

Kolonnenotat

Hegnsvad synes godt om:	Fordi:
måden, teenageproblemerne bliver beskrevet på	
tidsbilledet	
kameravinklerne	
dialogen mellem skuespillerne	
brugen af musik	

Verdens bedste ungdomsserie er norsk

'Skam' rammer lige lukt ned i sin målgruppe: De unge. Samtidig rammer serien universelt.

KRISTOFFER HEGNSVAD Film&tv-redaktør og anmelder

SKAM - SÆSON 1

Webserie. NRK P3: tv.nrk.no/serie/skam

Instr.: Julie Andem, Norge, 2015, 11 afsnit

Jeg har gået hele sommeren og været forelsket i den norske webserie 'Skam'. Her på Politiken har vi pippet om den igen og igen, men endnu ikke råbt de seks hjerter højt ud til hele verden, som serien fortjener. Så her er de!

Serieskaber Julie Andem har skrevet så direkte til sin erklærede målgruppe på 16-årige piger, at det er blevet til teenagepop så smukt, at det rammer universelt. Natten efter jeg så første sæson, bankede dramaet fra gymnasielivet i Oslo så hårdt på nethinden, at det fortsatte langt ind i drømmene. Følelser, der er så intense, fordi de er store og nye i teenageårene, men også fordi de bliver følt et sted, hvor man ikke kan undslippe dem.

Sommeren efter man har såret sin bedste veninde, skal man i skolegården se hende være veninde med en anden. Dagen efter man har haft farvelsex med sin første kæreste, skal man igen til time sammen. Der er ingen vej uden om. Lige meget hvor såret man er, eller hvor pinlig en fejl man begik, er man tvunget til at blive i følelserne. Arbejde med og mod skammen, der hele tiden presser sig på. Sådan er det for Eva, som er den primære hovedperson i sæson 1. Vi følger hende, da hun begynder i 1. g. Hun er kæreste med Jonas, men har ingen veninder. Det får hun langsomt. Den naive Vilde, den sjove Chris og så Noora og Sana, der begge er too cool for school som henholdsvis en blond og muslimsk Pam Grier!

Eva er konstant bange for, at Jonas er utro, og alle pigerne slås på hver deres måde med at passe ind – og i de spil forsøger de at passe omsorgsfuldt på hinanden, men ender uundgåeligt med at såre sig selv og andre. Det er klichéfyldt intriganceromance, men eksekveret med et glimt i øjet og en gran af sandhed, man ellers ikke får i ungdoms-tv.

Brugen af smartphones

Om ti år ser vi måske tilbage på 'Skam' og tænker: 'Det var bare tidens ungdomsserie'. Men en ungdomsserie skal bedømmes på sin evne til at ramme netop sin tid, som 'Degrassi', 'My So-Called Life', 'Beverly Hills 90210' osv. har gjort det tidligere. Julie Andem vedkender sig tydeligt den tv-tradition, men hvor de tidligere serier blev til i tidens klassiske formater, er 'Skam' fortælleteknisk helt fremme i skoene med et kamera, der boltrer sig overlegent troløst mellem reklameæstetik, skatevideo og en dokumentarisk gyserstil, hvor det ikke er et monster, men venindesvigt, utroskab og social eksklusion, man hele tiden er rædselsslagen for.

Bedst er samspillet mellem de nervøst skelende kameravinkler og ('House of Cards')-brugen af smartphone-skærme i billedet. Det giver en konstant uro, hvor Eva og veninderne forsøger at kigge på de andre uden at blive fanget i det – i skolegården og på de sociale medier. Og forsøger at posere eller række ud uden at blotte sig selv for åbenlyst.

Julie Andem holder det hele skarpt med en velskrevet dialog, og hun hjælper sine talentfulde unge skuespillere ved at lade telefoner, musik og støj tage over for indre følelsesliv og banale intriger. Når Eva og Jonas skændes ved et busstoppested, behøver vi ikke høre hvert eneste ord i et slag, hvis gang vi allerede kender, så Andem lader deres ord forsvinde i trafikstøj, så vi selv kan fylde vores ikke-banale følelser ind i både anklager og forsoning.

Brugen af musik er overlegen. På niveau med, hvad instruktørerne Sofia Coppola og Xavier Dolan har bedrevet. Når skolens bad boy William introduceres, sker det i slow motion, mens Young Thug synger »I'm a beast«. Når Eva er vred, tordner Woodkids 'Run Boy Run' på lydsiden, og

da pigerne drager til fest, synger Peaches »dick in the air«. Små musikbidder, hvis konkrete tekststykker bruges aktivt i historien – enten smasket i hovedet eller som en understrøm, der prikker os i en følelsesmæssig retning. Det er elegantgenialt lavet, og man kan ikke lade være med at tænke: Bare NRK lader Julie Andem arbejde uforstyrret videre. Og med de nationale briller på tænke: Bare DR dog snart har lugtet lunten og begynder at lave godt ungdoms-tv til 16-årige piger og mig.

(Udgivet af: politiken.dk, 25. august 2016)

Stavemåde, betydning og lyd (brainbreak)

intens	som foregår eller udføres med stor energi, koncentration og målrettethed	lyd 1
eksekvere	udføre den handling, som en dom, en kendelse eller en ordre foreskriver	lyd 2
uundgåelig	som ikke er til at undgå; som ikke er til at blive fri for	lyd 3
boltre	bevæge sig rundt på en energisk og kåd eller livlig måde	lyd 4
æstetik	læren om den kvalitet, som tilfredsstillende eller på anden måde opløfter sanserne eller sindet	lyd 5
eksklusion	udelukkelse fra et fællesskab eller en sammenhæng	lyd 6
intrige	ondskabsfuld adfærd, der vil skabe splid eller opnå en fordel på andres bekostning	lyd 7

Skriv en anmeldelse (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan begrunde mine synspunkter, når jeg skriver en anmeldelse.

1. Vælg først, hvilken spillefilm eller serie du vil skrive en anmeldelse af. Måske den film, du sidst har set? Hvor mange hjerter eller stjerner vil du give den?
2. Udfyld derefter nedenstående kolonnenotat.
3. Hvis tid, skriv en sammenhængende anmeldelse ud fra dit kolonnenotat på computer eller i dit kladdehæfte.

Kolonnenotat

Jeg synes godt eller dårligt om:	Fordi:
emnet, temaet	
tiden og stedet, hvor det foregår	
kameravinklerne	
dialogen mellem skuespillerne	
brugen af musik, lyd	

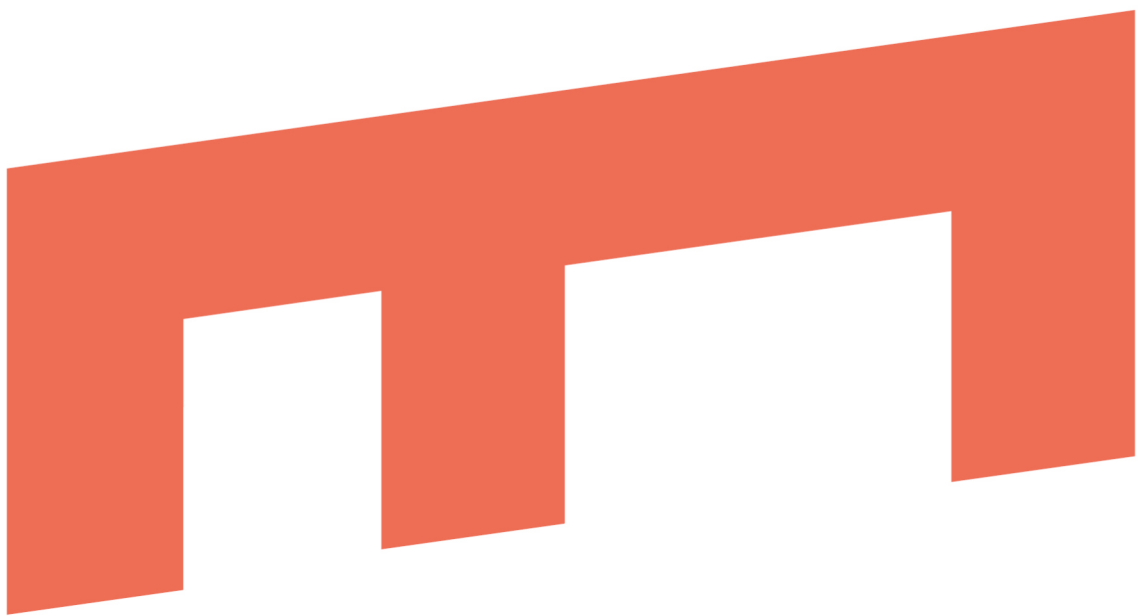
En sammenhængende anmeldelse består af:

En præsentation af, hvad der anmeldes

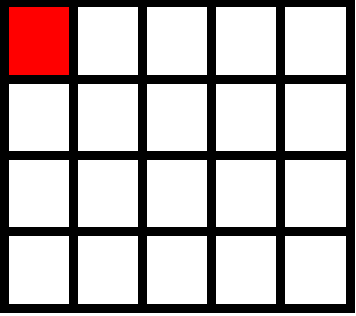
En vurdering, fx i form af stjerner eller hjerter (kan stå først eller sidst)

En analyse, hvor der argumenteres for, hvad der er godt/dårligt.

Dag 7: Matematik

Vendespil (indledende øvelse)

5%	 <p>Farvet andel af figuren?</p>
$0,05$	$\frac{1}{20}$
$7 \cdot 24 \cdot 60$	<p>Antallet af minutter på en uge</p>
<p>Omkredsen af et rektangel kan altid findes som...</p>	$2 \cdot l + 2 \cdot b$

Vendespil (indledende øvelse)

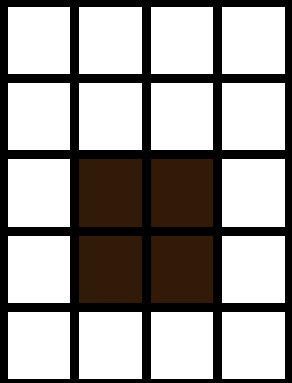

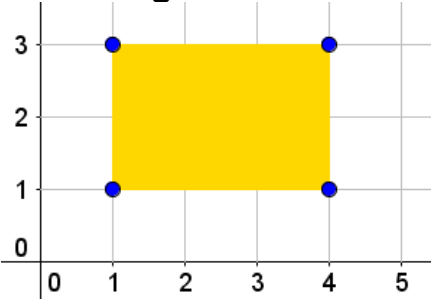

$\frac{1}{5}$	 <p>Andel farvet?</p>
 <p>Antal sekunder til klokken bliver 17?</p>	$15 \cdot 60 + 54$
<p>Omkredsen af denne figur kan beregnes som...</p> 	$2 \cdot 3 + 2 \cdot 2$
 <p>Ruder i huset ud mod vejen</p>	$4 \cdot 4 + 6 \cdot 2$

Foto: Colourbox

Vendespil (indledende øvelse)

0,25

25%

$$5 \cdot 10 = 50$$

Regnestykke som udtrykker antallet af æg i fem bakker af denne slags...

$$10 : 2 = 5$$

$$10 = 5 \cdot 2$$

$$9 \cdot 4$$

Foto: Colourbox

Vendespil (indledende øvelse)

$\frac{1}{5}$	1:5
$2(4 \cdot 7)$	56
$7+7+7+7+7+7$	42
$6 \cdot 7$	$3 \cdot 14$

Vendespil (indledende øvelse)

	$5 \cdot 5$
$6 \cdot \underline{\quad} = 48$	8
Tal som er større end 0,1 og mindre end 0,11	0,109
Tal som er større end 99,08 og mindre end 100,02	100

Foto: Colourbox

Vendespil (indledende øvelse)

$99,1 \cdot 10$	991
$99,01 \cdot 10$	990,1
$99,01:10$	9,901
$8040:4$	2010

Juniper Green (problemløsning)

91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Sundhed (kontekstopgave)

Fødevarestyrelsen anbefaler børn og voksne at spise 600 gram grøntsager og frugt om dagen - mindst halvdelen heraf skal være grøntsager. Dette indtag bidrager med vitaminer, mineraler og kostfibre til din krop, som den har brug for, for at fungere godt.

Foto: Colourbox

Hvor mange kilogram frugt og grøntsager anbefales det, at du indtager om dagen?

Hvor meget frugt og grønt anbefales det, at du indtager om ugen? Om året?

Anton fra 8.b fører regnskab med, hvor meget frugt og grønt han spiser. Han spiser i gennemsnit 260 g frugt og 204 g grøntsager om dagen.

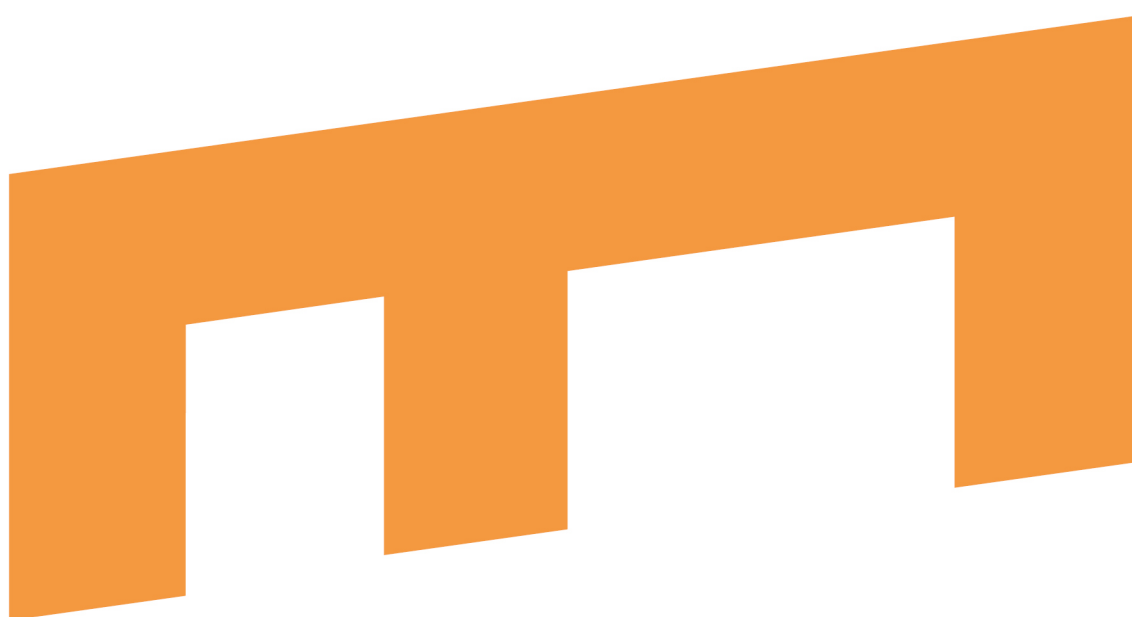
Hvor mange gram frugt og grønt mangler Anton om ugen for at leve op til Fødevarestyrelsens anbefalinger? Vis dine udregninger/ opstil et regnestykke.

Hvordan vil du anbefale, at Anton kan supplere sit indtag af frugt og grønt på ugebasis, hvis du tager udgangspunkt i væggtabelen?

Kilde: www.altomkost.dk

Frugt	Vægt/gram
Æble	115
Pære	90
Banan	165
Mandarin	140
Grøntsager	Vægt/gram
Gulerod	83
Tomat	41
Stykke agurk	45
Stykke peberfrugt	53
Stykke blomkål	
Stykke broccoli	

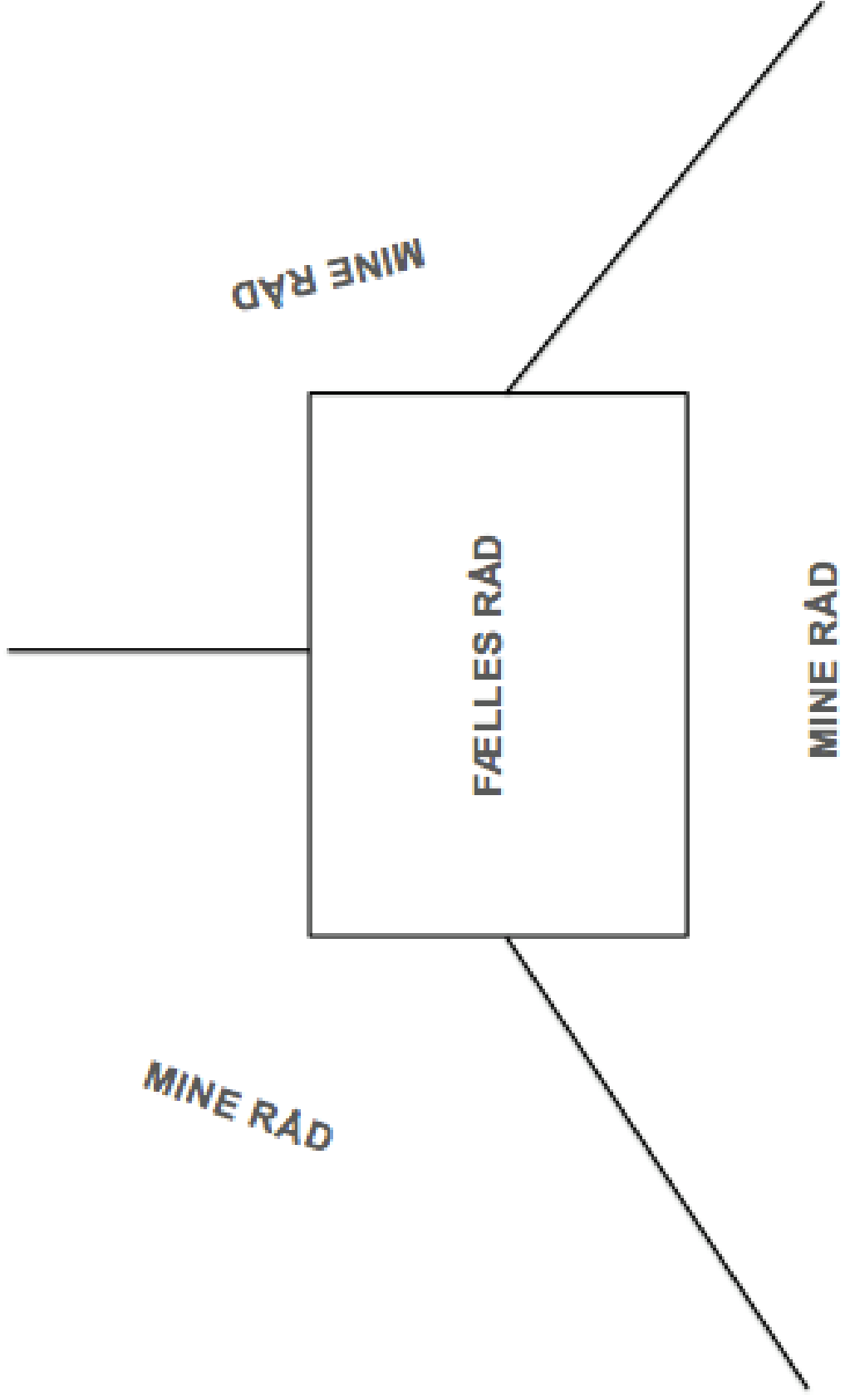
Dag 8

Dag 8: Dit liv, din læring

Mødet på midten (A3)

Dag 8: Dansk

Afledningsendelser (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan finde ord med afledningsendelserne -lig, -hed, -else, og -ning

1. Gå ind i Googles søgefunktion, og skriv *unge rygere prøvet hash*. Læs den artikel, der hedder 'Unge rygere har ofte også prøvet at ryge hash' fra DR.
2. Find ord i artiklen, der ender på -lig, -hed, -else, og -ning. Hvis der er en bøjningsendelse på, fx *daglige*, så omskriv det til ordets stamme, *daglig*. Sæt ordene ind i skemaet.
3. Find selv på flere ord, så skemaet bliver udfyldt.

-lig	-hed	-else	-ning
<i>daglig</i>			

Udled en argumentation (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan udlede argumentationen i en sag, når jeg læser en artikel.

Se igen på artiklen 'Unge rygere har ofte også prøvet at ryge hash'. Hvordan argumenteres der for synspunkterne i artiklen? Arbejd to og to med følgende spørgsmål, og skriv svarene i skemaet:

<p>Overskrift: Unge rygere har ofte også prøvet at ryge hash</p>
<p>Problem og påstand: Hvad er problemet, og hvad er påstanden i artiklen?</p> <p>Hvad mener seniorforsker Jeanette Østergaard om hashrygning?</p>   <p>Hvad mener direktør Morten Grønbæk om rygning?</p>
<p>Argumenter: Hvordan begrundes de deres påstande?</p> <p>Hvordan begrundes Østergaard sin holdning? (ud fra eksperter, ud fra følelser, ud fra logisk tænkning?)</p>   <p>Hvordan begrundes Grønbæk sin holdning, og hvordan vil han få færre unge til at ryge?</p>

Gå på jagt efter argumenter (brainbreak)

<p>Spiser du chokolade? Hvorfor/hvorfor ikke?</p>	<p>Ryger du? Hvorfor/hvorfor ikke?</p>	<p>Læser du bøger i din fritid? Hvorfor/hvorfor ikke?</p>
<p>Spiller du fodbold? Hvorfor/hvorfor ikke?</p>	<p>Har du kat? Hvorfor/hvorfor ikke?</p>	<p>Spiser du fisk? Hvorfor/hvorfor ikke?</p>
<p>Bruger du tid på facebook? Hvorfor/hvorfor ikke?</p>	<p>Spiller du computerspil? Hvorfor/hvorfor ikke?</p>	<p>Har du et fritidsjob? Hvorfor/hvorfor ikke?</p>

<p>Har du set serien Skam?</p> <p>Hvorfor/hvorfor ikke?</p>	<p>Er dit køleskab rent?</p> <p>Hvorfor/hvorfor ikke?</p>	<p>Spiller du Pokémon Go?</p> <p>Hvorfor/hvorfor ikke?</p>
<p>Er din mobil tændt i timerne?</p> <p>Hvorfor/hvorfor ikke?</p>	<p>Er internettet troværdigt?</p> <p>Hvorfor/hvorfor ikke?</p>	<p>Laver du altid lektier?</p> <p>Hvorfor/hvorfor ikke?</p>
<p>Læser du digte?</p> <p>Hvorfor/hvorfor ikke?</p>	<p>Kører du ofte med bus?</p> <p>Hvorfor/hvorfor ikke?</p>	<p>Dyrker du sport?</p> <p>Hvorfor/hvorfor ikke?</p>

Skriv et debatindlæg (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan skrive et debatindlæg, hvor jeg begrundet mine synspunkter.

Et debatindlæg kan være et læserbrev til en avis, en hjemmeside eller et klubblad. Det er vigtigt, at du giver din mening til kende, men også at du begrundet dine synspunkter. Du skal kunne se sagen fra andres side, dvs. kunne finde modargumenter imod dine egne synspunkter.

- Hvad mener du om rygning og rygeforbud? Inddrag gerne en konkret episode, hvor man kunne argumentere for eller imod rygning.
- Udfyld først så meget som muligt af genreskemaet på næste side.
- Skriv derefter et kort sammenhængende debatindlæg.

Her er nogle argumenter, du måske kan bruge:

- Man må selv bestemme over sin krop
- Rygning medfører ofte dårlige lunger, endda lungecancer
- Det er afslappende at sidde med en cigaret
- Jeg drikker ikke så meget alkohol, når jeg ryger
- Tobak er skadeligt, det er der forsket i
- Staten skal ikke bestemme, hvor man må ryge
- Cigaretter er dyre
- Man bliver afhængig af rygning, så det er svært at stoppe
- Vi mister arbejdspladser, hvis tobaksproducenterne lukker
- Det er ulækkert at kysse en ryger
- Hvis man ryger cigaretter, er der også stor risiko for, at man ryger hash
- Det hører med til en fest at ryge
- Alle mine kammerater ryger, så det er en del af et fællesskab
- Det er strengt, at man som ryger ikke har rettigheder til at opholde sig i det offentlige rum
- Man bliver ikke fed, når man ryger

Hvis der er tid, så diskutér, om argumenterne bygger på ekspertviden, logik eller følelser.

Skema til den argumenterende genre

<p>Overskrift:</p>
<p>1. Problem og påstand. Hvad er problemet, og hvad er din påstand? Skriv kort, hvad diskussionen handler om, derefter din egen mening, din påstand:</p> <p>a. Emnet for denne diskussion er ...</p> <p>b. Mange argumenterer for, at ...</p> <p>c. Imidlertid mener jeg, at ...</p>
<p>2. Argumenter. Skriv dine argumenter, altså dine begrundelser for, at du mener, som du gør (husk – ud fra logisk tænkning, ud fra eksperter, ud fra følelser?)</p> <p>a. Der er mange gode grunde til, at sagen forholder sig således ...</p> <p>b. For det første ... / For det andet ...</p> <p>c. Dertil kommer ...</p> <p>d. Yderligere/derudover ... / Heraf følger ...</p> <p>e. Til sidst ... / Endelig ...</p>
<p>3. Modargumenter. Skriv dine modstanderes argumenter:</p> <p>a. På den anden side argumenterer nogle for, at ...</p> <p>b. På trods af ...</p> <p>c. Alligevel ...</p> <p>d. Det er også blevet foreslået, at ...</p>
<p>4. Konklusion. Skriv din konklusion (husk at minde læseren om dine påstande og argumenter i en kort afslutning):</p> <p>a. Imidlertid kan der overordnet argumenteres for, at ...</p> <p>b. Fordi ...</p>

Dag 8: Matematik

Eksempel (indledende øvelse)

$$6 \cdot 534$$

$$6 \cdot 500 = 3000$$

+

$$6 \cdot 30 = 180$$

+

$$6 \cdot 4 = 24$$

$$= 3000 + 180 + 24 = 3000 + 204 = 3204$$

Skema (indledende øvelse)

$6 \cdot 263$				
6	•	200	=	1200
6	•	60	=	360
6	•	3	=	18
$1200 + 360 + 18$			=	1578

•				
	•		=	
	•		=	
	•		=	
			=	

•				
	•		=	
	•		=	
	•		=	
			=	

Talkort 5 (indledende øvelse)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

10	20	30	40	50
----	----	----	----	----

60	70	80	90
----	----	----	----

100	200	300
-----	-----	-----

400	500	600
-----	-----	-----

700	800	900
-----	-----	-----

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Sandt eller falsk? Sara og Aisha (problemløsning)

Navn	Sara	Aisha
Tal trukket	4, 6, 3	9, 0, 3
Regnestykke og regningsarter	$4 \cdot 6 - 3$	$9 + 3 - 0$
Resultat	21	12
Tallet er større end 20	Sandt	Falsk
Tallet er mindre end 10	Falsk	Falsk
Tallet er med i 7-tabellen	Sandt	Falsk
Tallet kan deles med 4	Falsk	Sandt
6 går op i tallet	Falsk	Sandt
Der er 8 enere i dit tal	Falsk	Falsk
Tallet er lige	Falsk	Sandt
Tallet er et helt tal	Sandt	Sandt
Point	3	4

Sandt eller falsk (problemløsning)

Navn				
Tal trukket				
Regnestykke og regningsarter				
Resultat				
Tallet er større end 20				
Tallet er mindre end 10				
Tallet er med i 7-tabellen				
Tallet kan deles med 4				
6 går op i tallet				
Der er 8 enere i dit tal				
Tallet er lige				
Tallet er et helt tal				
Point				

Regnestafet (brainbreak)

$10 \cdot 10 - 99$	$\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + 1$
$-10 + 13$	$26,27 \cdot 0 + 4$
$2 + 3$	$12 : 2$
$77:11$	$2 \cdot 2 \cdot 2$

Regnestafet (brainbreak)

$27 : 3$	$2,5 \cdot 4$
$5,5 + 5,5$	$\frac{1}{2} \cdot 24$

Valutakurser (kontekstopgave)

Anton er med sin familie på ferie i Italien. Italiens valuta er euro, og valutakursen på euro er 743,93. Det betyder, at 100 euro svarer til 743,93 danske kroner.

Amerikanske dollar	USD	679,64
Euro	EUR	743,93
Schweiziske frank	CHF	687,55
Svenske kroner	SEK	75,41
Norsk krone	NOK	82,34
Britiske pund	GBP	826,13
Japanske yen	JPY	6,47
Danske kroner	DKK	100,00

Kilde: Nationalbanken 1. nov. 2016

Antons familie veksler, sådan at de har 200 euro, de kan tage med på rejsen. Hvor mange danske kroner svarer det til, hvis man følger Nationalbankens tabel?

Hvis de havde valgt at veksle for 1000 danske kroner, hvor mange euro ville det så svare til?

I Forex banken kan man veksle penge. På Forex' hjemmeside kan man finde nedenstående tabel, der viser deres priser:

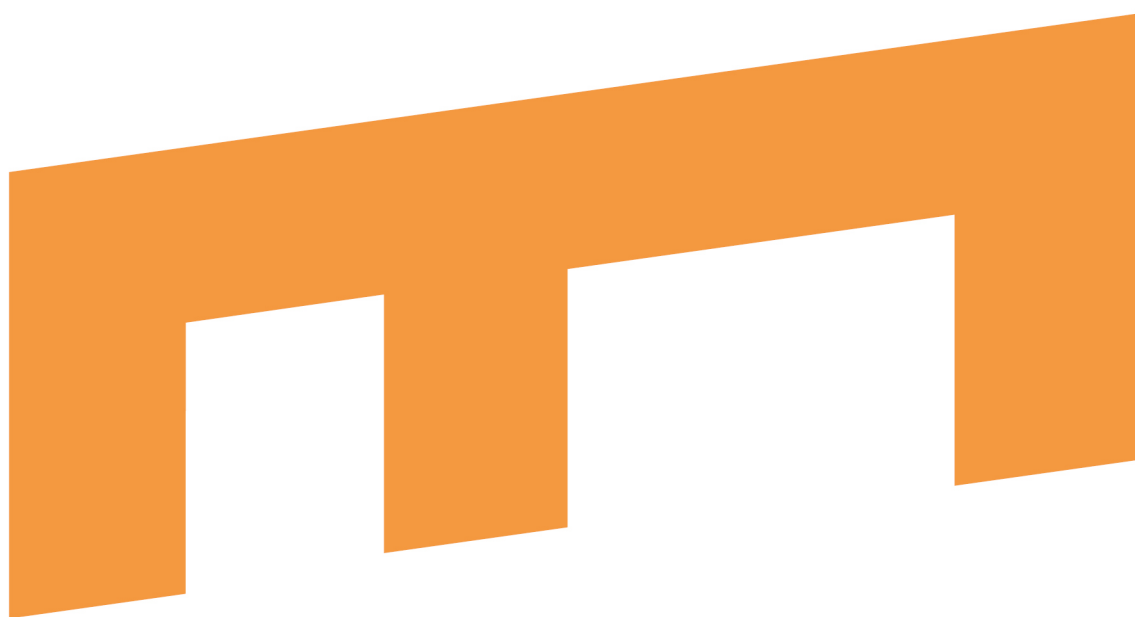
1EUR= 7,66 DKK	1 DKK= 0,13 EUR
50 EUR= 382,76 DKK	50 DKK= 6,53 EUR
EUR= 765,51 DKK	100DKK= 13,06 EUR

Hvor mange euro får Anton og familien ud af at veksle 1000 kr. hos Forex?

Hvor mange penge tager Forex for at veksle, hvis vi forudsætter, at Forex selv kan veksle til de priser, som gælder hos Nationalbanken?

På ferien vil Anton gerne købe en t-shirt, som koster 21 euro. Hvad svarer det til i danske kroner?

Dag 9

Dag 9: Dansk

Søg på nettet (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan bruge Googles søgefunktion effektivt og kritisk.

Brug Googles søgefunktion til at finde svarene på de seks spørgsmål i skemaet – og reflekter over, hvordan du fandt svarene.

Spørgsmål	Mit svar	Sådan søgte jeg	Var svaret let at finde? Hvorfor/ hvorfor ikke?
1. Hvornår blev H.C. Andersen født?			
2. Hvornår startede middelalderen?			
3. Hvilken staveform er korrekt: <i>linje</i> eller <i>linie</i> – eller er begge korrekte?			
4. Hvad er den bedste roman, Herman Bang har skrevet?			
5. Hvor mange atomreaktor-anlæg har Jydsk Atomkraft?			
6. Er Barack Obama født i Kenya?			

Tjek troværdigheden (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan vurdere en hjemmesides troværdighed.

Log ind på en hjemmeside, du ofte bruger, eller en, du gerne vil vide mere om. Tjek sidens troværdighed ved at udfylde skemaet:

Formål	Hvad skal hjemmesiden bruges til?	
	Er formålet at oplyse eller at tjene penge?	
Afsender	Hvem er afsenderen?	
	Er der et konkret navn (byline)?	
	Er der en afsender i bunden af siden?	
Modtager	Hvem er modtageren?	
Kildekritik	Hvilke kilder citeres?	
Sammenlign	Skriver andre lignende websider det samme?	

Spørg, svar og repetér (brainbreak)

Hvad hedder afledningsendelsen i ordet *forudsigelse*? (-else)

Hvad hedder rødderne i ordet *brødteksterne*? (brød + tekst)

Hvad hedder afledningsendelsen i ordet *undersøgelse*? (-else)

Hvad hedder forstavelsen i ordet *mishandling*? (mis-)

Hvad hedder afledningsendelserne i ordet *mistænkelighed*? (-lig + -hed)

Hvordan staver man til *gnavegrønt*?

Hvordan staver man til *journalist*?

Hvordan staver man til *skimmelsvamp*?

Hvordan staver man til *bakteriebombe*?

Hvordan staver man til *giftstoffer*?

Hvordan staver man til *klammeste*?

Hvordan staver man til bøjnings-
endelsen i ordet *fuldkornsbrødet*?
(-et)

Hvordan staver man til bøjnings-
endelsen i ordet *benzinen*?
(-en)

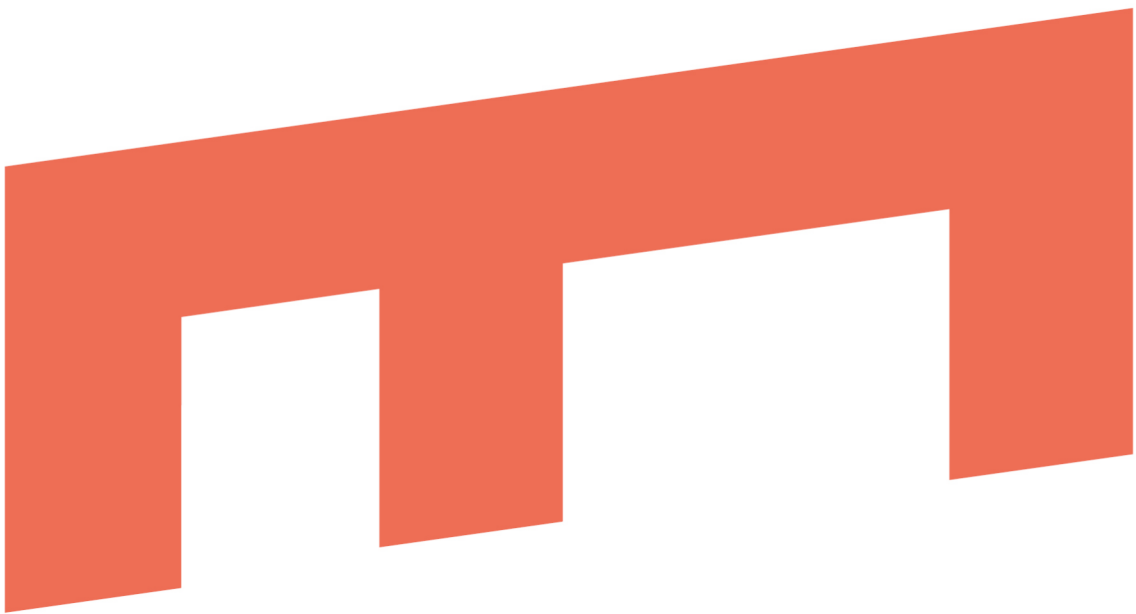
Hvordan staver man til bøjnings-
endelsen i ordet
sygdomsfremkaldende? (-ende)

Hvordan staver man til bøjnings-
endelsen i ordet *forudsige*?
(-e)

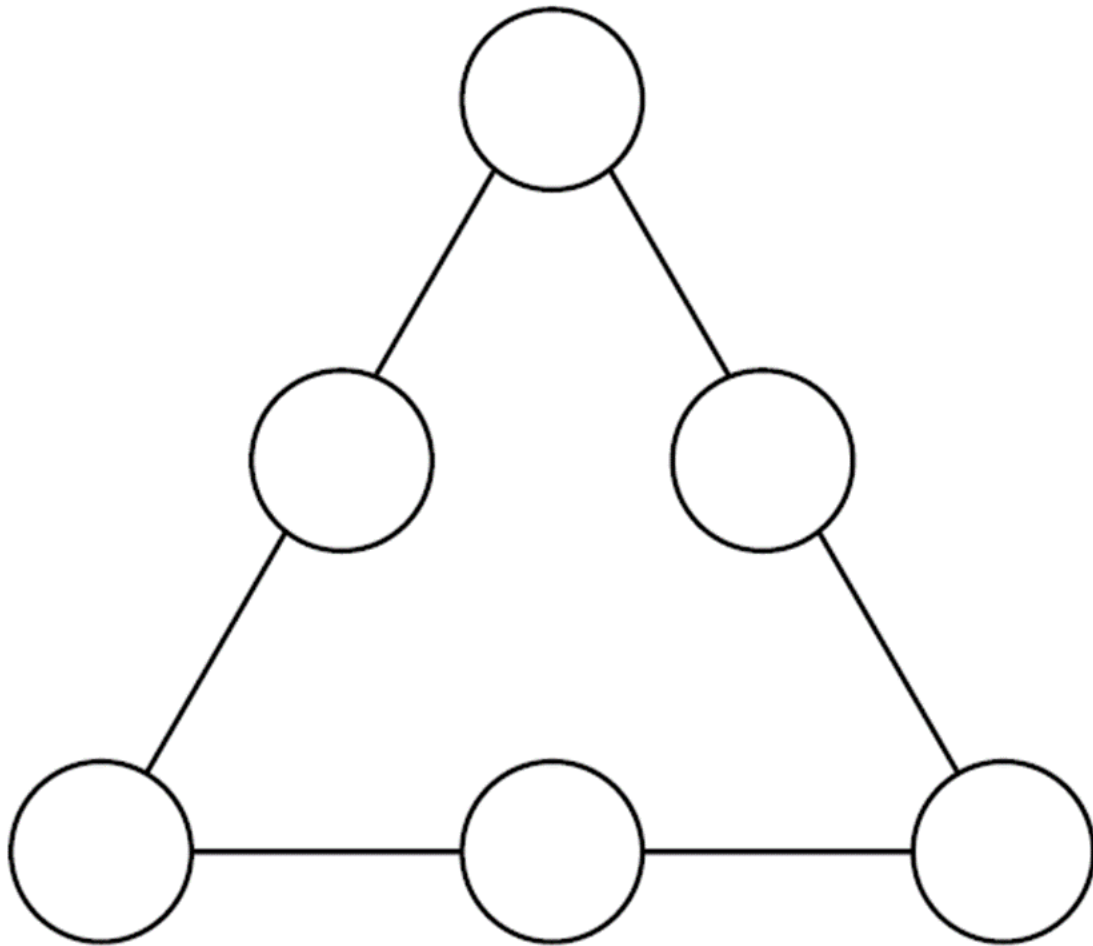
Hvordan staver man til bøjnings-
endelsen i ordet *uundgåeligt*? (-t)

Hvordan staver man til bøjnings-
endelsen i ordet *intrige*?
(der er ingen = 'nul')

Dag 9: Matematik

Den magiske trekant (problemløsning)

Dag 10: Dansk

Hvilke genrer læste vi? (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan kategorisere forskellige genrer, når jeg har læst dem.

- Her er titlerne på nogle af de tekster, I har læst de sidste to uger. Prøv at fordele dem på de forskellige genrer på genretræet.
- Er nogle af teksterne vanskelige at placere i én kategori?
- Er der nogen genrer, I savner på genretræet? Prøv at udbygge genretræet med flere genrer!

'Katinka, Katinka'

'350 tons tunge Nora har ædt sig igennem til Rådhuspladsen'

'Min seje mor'

'Verdens bedste ungdomsserie er norsk'

'Sund mad er godt for dig'

'De tre spindersker'

'Mange dropper fisk – det er for dyrt'

'Paa Sneen'

'Vi bliver syge af klamme køleskabe'

'Skyggetremmer'

'Ti små cyklister'

'Hare skudt ved daggry'

Hvilke ord lærte vi? (elevopgave)

Læringsmål: Jeg kan finde ords betydning og forklare ordet vha. sætning, synonym eller over- og underbegreb

Arbejd sammen to og to med de to skemaer. Den ene af jer sidder med ordene, den anden med ordenes forklaring. Find ud af, hvordan de passer sammen, og skriv et nummer ud for 'Ordforklaring'. Skriv derefter en sætning og et synonym, et overbegreb og/eller et underbegreb i de to skemaer.

	Ord	Synonym, overbegreb og/eller underbegreb
1	rubrik	
2	intrige	
3	udstyr	
4	hierarki	
5	infantil	
6	kolonnenotat	
7	eksklusion	
8	anmeldelse	
9	søgefunktion	
10	kildekritik	
11	tema	
12	variation	

Ord nr.	Ordforklaring	Sætning med ordet
	det, at noget forandres med hensyn til visse egenskaber, uden at de grundlæggende, typiske egenskaber forsvinder	
	overskrift i aviser	
	ondskabsfuld adfærd, der vil skabe splid eller stille nogle i et dårligt lys	
	kritisk undersøgelse af informationskilders sandhedsværdi	
	barnlig, barnagtig, uudviklet	
	kritisk vurderende omtale af en aktuel bog, film, teaterforestilling eller lignende	
	diagram, kurve, tabel eller lignende i journalistiske tekster, som skal bruges til et bestemt formål	
	lodret række af felter, som skal udfyldes for at få overblik over en tekst	
	computeraktivitet, hvorved en bruger kan finde oplysninger på internettet, fx hjemmesider, ved at indtaste et eller flere søgeord	
	tekstens kerne, hvad teksten egentlig drejer sig om, ofte store spørgsmål i livet	
	system af kategorier, der er ordnet i forhold til hinanden, så der er få pladser i toppen og flere og flere på de underliggende niveauer	
	udelukkelse fra et fællesskab eller en sammenhæng	

Fisk med orddele (brainbreak)

u-	mis-	gen-
sam-	-ning	-else
-lig	-hed	skab
tro	dag	handl
tænk	spil	brug
ryg	byg	-erne
-et	-te	-ene
mad	skriv	tag

læs	hør	plan
styr	alvor	syn
-e	-en	-ende
-t	-er	-ede
søg	ven	ny
forstå	snavs	stav
tal	dan	digt

Dag 10: Matematik

Prøv dig selv af

Du skal nu prøve at løse opgaver fra 9.-klasseprøven i matematiske færdigheder.

(Du kan evt. selv forsøge at finde tidligere afgangsprøver på nettet ved at skrive søgeordene 'matematik fsa'.)

Afgangsprøven i matematik består af to dele. En del uden hjælpemidler som vi kalder færdighedsprøven og en del hvor de gerne må bruge hjælpemidler som lommeregner og computer.

Du skal først se på en afgangsprøve uden hjælpemidler, kaldet færdighedsprøven.

I færdighedsprøven er der i alt 50 opgaver, som er delt ind i fire emner:

- Matematik i anvendelse
- Geometri
- Statistik og sandsynlighed
- Tal og algebra

Når du kigger på opgaverne, opdager du måske, at du har lært mest på turboforløbet i emnerne 'Matematik i anvendelse' og 'Tal og algebra'.

Prøv at kigge alle opgaverne igennem og sæt et kryds ved de opgaver, du mener, du kan løse.

Prøv herefter at løse alle de opgaver, du har sat kryds ved. Du må gerne lave udregninger på et stykke papir.

Hvor mange opgaver klarede du?

Kig på siden fra problemløsningsprøven, hvis du har mere tid. Her må du bruge lommeregner.

Prøv nu at regne opgaverne og tal sammen med en kammerat, hvis du går i stå.

Hvordan klarede du opgaverne?

